

VERSLAG VAN DE OPENBARE VERGADERING VAN DE GEMEENTE DORDRECHT - DORDTSE DINSDAG D.D. 10 JUNI 2025

Vergaderzaal 1

1. Technische briefing: “Hoe leest u de jaarstukken”

Voorzitter: Mevrouw Kruger
Raadsgriffier: Mevrouw Vermeulen
Verslag: NotuBiz

Aanwezig:

Dhr. Bootsman (GroenLinks)
Dhr. Groenewege (Partij voor de Dieren)
Dhr. Gündogdu (Op Ons Eiland)
Dhr. Katif (Beter voor Dordt)
Dhr. Laban (ChristenUnie/SGP)
Dhr. 't Lam (SP)
Mevr. Lammens-Oostdijk (VVD)
Dhr. Stolk (VSP)
Dhr. Struijk (ChristenUnie/SGP)
Mevr. Van Vugt-Roose (CDA)
Dhr. Wringer (Beter voor Dordt)

Portefeuillehouder: -

Ambtelijke ondersteuning: dhr. Brouwer, dhr. Rijke

De voorzitter: Een hele goede middag. Dit was het sein voor de start van de commissie van 16.00 uur. Een briefing over de jaarstukken. Welkom raads- en commissieleden, welkom de heer Brouwer en de heer Rijke, die zo meteen een presentatie zullen geven en waar u uw vragen aan kwijt kunt. En voor het verslag wil ik even een rondje maken, zodat u zich allemaal even kunt voorstellen wie u bent en namens wie u spreekt. Mag ik bij mijnheer Stolk beginnen?

De heer Stolk: Leo Stolk, VSP.

De heer Katif: Jacques Katif, Beter voor Dordt.

De heer Wringer: Jan-Willem Wringer, Beter voor Dordt.

De heer 't Lam: Jack 't Lam, SP.

De heer Laban: Vincent Laban, ChristenUnie/SGP.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Franciske van Vugt, CDA.

De heer Struijk: Leen Struijk, ChristenUnie/SGP.

Mevrouw Lammens-Oostdijk: Jeanine Lammens, Dordtse VVD.

De heer Groenewege: Pieter Groenewege, Partij voor de Dieren.

De heer Bootsman: Nick Bootsman, GroenLinks Dordrecht.

De heer Brouwer: Stefan Brouwer, ambtelijke ondersteuning.

De heer Rijke: Michiel Rijke, ambtelijke ondersteuning.

Mevrouw Vermeulen: Laurette Vermeulen, commissiegriffier.

Mevrouw Kruger: En Kitty Kruger ben ik, uw voorzitter van vanmiddag. Waarom zitten we hier eigenlijk? Ik heb het net al genoemd, een briefing over de jaarstukken. We krijgen vandaag die informatie over de jaarstukken. En het is echt heel superfijn dat ze dit jaar ook eens flink op tijd zijn. Ze zijn ook vandaag in Portal beschikbaar, op Dordrecht.p&c.nl, lees ik nu voor uit eigen werk. Ik heb er nog nooit van gehoord, van die link Welkom, mijnheer Gündogdu is ook aanwezig, van Op Ons Eiland. Tegelijkertijd wil ik ook even in uw herinnering brengen, de vragentermijn loopt tot en met vrijdag aanstaande. Al uw vragen die hier worden gesteld en niet direct kunnen worden beantwoord, gaan dan ook mee in die schriftelijke beantwoording. En dan geef ik nu het woord aan de heer Rijke.

De heer Rijke: Dank u wel. Hoe leest u de jaarstukken 2024? Wij zijn 2 jaar geleden gestart met de planning & controlcyclus 2024. Hier staat Perspectiefnota, maar dat was nog met de Kadernota '24. In het voorjaar 2023 opgesteld en vastgesteld door de raad. In de Kadernota staat of stond welke financiële kaders we met elkaar af ... Die zat daar niet achter. Jullie hebben hem. Wat spreken we met elkaar af? En dat wordt verder vertaald, in november 2023, in de begroting 2024. Dat was allemaal nog in het jaar '23. In het jaar zelf, 2024, kon de begroting nog eventueel bijgesteld worden door de bestuursrapportage. En nu zitten we al in juni 2025 en kijken we terug naar het jaar '24. Per saldo zijn we 2 jaar bezig met de planning en controlcyclus 2024. Nog even dit plaatje, in het kader van de jaarrekening. De gemeenteraad stelt de kaders vast, via de Perspectiefnota en de begroting. Het college voert uit, het beleid en de activiteiten die in de begroting staan beschreven. En draagt door middel van de jaarrekening verantwoording af aan u, aan de raad. De raad ziet toe op de uitvoering van dat beleid en controleert het college. De Auditcommissie heeft onder andere de taak om toezicht te houden op een aantal processen, zoals de financiën, interne controle en risicobeheer. De Auditcommissie heeft ook contact met de accountant. Vanavond vergadert de Auditcommissie. Dan komt de accountant ook langs. En de Auditcommissie formuleert het advies voor de raad. Dan hebben we nog de provincie. De provincie kijkt of de financiën structureel in evenwicht zijn. Waar staan we nu? Ik hoorde net al dat u blij bent dat de jaarstukken tijdig aangeleverd zijn. Het heeft wel veel inspanning gekost vanuit de organisatie en uiteraard vanuit de accountant, maar als het goed is, heeft u 30 mei jongstleden de jaarstukken via de griffie ontvangen. Ik heb ze hier voor me. Het zijn 335 pagina's. We streven ernaar om het korter te doen, maar dat is niet gelukt. De accountantscontrole is zo goed als afgerond.

Naar verwachting rondt de accountant de controle eind van deze maand af. En de strekking van de controleverklaring is goedkeurend. De gewaarmerkte versie van de jaarstukken volgt waarschijnlijk na 20 juni en zullen we vanavond ook nog wel horen van de accountant. Die zal daar ongetwijfeld op terugkomen in de Auditcommissie. De jaarstukken, hoe zijn die opgebouwd? Jaarstukken bestaan uit het jaarverslag enerzijds en de jaarrekening. Het jaarverslag bestaat weer vervolgens uit een algemeen deel, programmaverantwoording, de paragrafen. Het algemeen deel bevat de inleiding, hoofdlijnen, financieel resultaat, het dashboard van de Agenda Dordrecht 2030, de financiële positie. En de paragrafen zie ik ook nog staan. De jaarrekening is meer het financieel technisch gedeelte. Bestaat uit de balans en de toelichting op de balans. We lopen dit straks allemaal nog door. Financiële verantwoording, het overzicht van de baten en de lasten en de verschillenanalyses en de bijlages, al dan niet verplicht. Er zijn verplichte bijlages, zoals de SiSa en de WNT. Zo zijn de jaarstukken opgebouwd. Het rekeningresultaat 2024 komt uit op 5,8 miljoen. Ten opzichte van vorig jaar, 2023, was dat nog 28,7 miljoen. Wij hadden een resultaat begroot van 6,6 miljoen. Daar zitten we iets onder, 0,8 miljoen. Wij lichten die 0,8 miljoen, de afwijkingen, ook altijd toe in de jaarstukken. En dat is op pagina 13. En dit zijn de grootste meevallers en tegenvallers.

De heer 't Lam: Voorzitter, mogen wij tussendoor vragen stellen of doen we het aan het eind even?

De voorzitter: Dat is een goede vraag om mee te beginnen. Wat wilt u het liefst zelf? Tussendoor? Gewoon per sheet? Gaat uw gang.

De heer 't Lam: Dank u wel. Er werd net verteld dat het rekeningresultaat 5,8 miljoen is, maar vanavond bespreken we de accountantsverklaring en die spreekt van 5,3 miljoen. Wat is nu de uitkomst?

De heer Rijke: 5,3, of sorry, 5,8 miljoen. Dat wordt nog aangepast in het accountantsverslag. Terechte vraag. Ik ben nog vergeten te vertellen dat wij ook een decemberbrief hebben verstrekt, een raadsinformatiebrief, met de grootste afwijkingen na de tweede bestuursrapportage. Die is begin dit jaar als raadsinformatiebrief aangeleverd in de raad. Daar hebben we al een aantal afwijkingen aangekondigd. De grootste meevaller is jeugdhulp. Ik heb naar de pagina verwezen voor eventuele toelichtende tekst. Dat hadden we ook in een decemberbrief toegelicht, dat daar een onderscheiding van de lasten is. Hetzelfde geldt voor beschermd wonen. Apparaatskosten van de GR Sociaal zijn meegevallen. Die hadden we niet vermeld in de decemberbrief, omdat we dat gewoon nog niet wisten op dat moment. De grootste tegenvallers. Lager voordeel Oekraïne. Dat zal ik even toelichten. Wij hadden nog begroot een voordeel van 3,1 miljoen voor Oekraïne. Nou is er in november besloten door de raad dat alle meevallers, het voordelig saldo op Oekraïne, in de bestemmingsreserve gestort kan worden. En dat hebben we dan ook gedaan. Per saldo is het resultaat op Oekraïne 0 in de jaarstukken, terwijl we in de begroting nog 3,1 hadden. Vandaar dat het een tegenvaller is. Inkomensondersteuning wordt uitgevoerd door GR Sociaal. Dat hadden we ook, wisten we, gemeld in de decemberbrief dat dat een verhoging zou zijn ten opzichte van de laatste begroting. Dekking rentelasten activa. Er is minder geïnvesteerd dan we hadden willen investeren.

Er is minder rente toegerekend aan de investeringen. Pensioenvoorziening wethouders, hadden we ook al eerder medegedeeld. Aangepast rekenrentepercentage, die is omlaag gegaan. Er moest een flinke storting gedoneerd worden. Voorziening van functioneel leeftijdsontslag brandweer. Ook een storting van 1 miljoen. Dat zijn de grootste. En dit rijtje telt niet op tot die 0,8. Er zit ook nog een overige post in van 3,5 miljoen. Vorig jaar hadden we 2 uitschieters. Dat was Oekraïne van 16 miljoen en de reserve Afschrijvingen. Maar dit ligt allemaal dicht bij elkaar, die afwijkingen. De restpost is hier redelijk groot. De accountantscontrole is nog niet afgerond, zei ik al. De controle op 1 dossier. Van de 57 SiSa-regelingen is er nog 1 niet af. Die is wel bijna af. Dat zal binnenkort afgerond worden. Controle aanbestedingsrechtmatigheid is nog niet volledig afgerond. En de finale partnerreview op het jaarrekeningcontroledossier moet nog afgerond worden. Deze onderwerpen beïnvloeden het rekeningresultaat niet meer. Blijft 5,8 miljoen. Mochten hier fouten uitkomen, dan worden dat, hoe zeg je dat, ongecorrigeerde controlefouten. En die kunnen we makkelijk hebben. Dan monitoring Agenda Dordrecht wilde ik eventjes benoemen. Want in de pdf-versie van de jaarstukken zijn het allemaal lelijke tabelletjes en er staat bij grafieken, maar ons systeem is zo ingericht dat de website gebouwd wordt. En op de website zien we wel die grafiekjes. In de pdf-versie zijn dat lelijke tabellen. Wilde ik eventjes genoemd hebben, dat daar in ieder geval een verschil zit tussen de pdf-versie en de website. Financiële positie. We zitten nog steeds in het jaarverslag.

De heer 't Lam: Voorzitter.

De voorzitter: De heer 't Lam.

De heer 't Lam: Ik heb nog een vraag over de vorige sheet. Daar staan 3 grafiekjes in. Dat begint met het verloop van de inwoners vanaf 2018 tot 2024. Maar ik mis dan in dat grafiekje de doelstelling, want het gaat over de Agenda 2030, van 140.000 inwoners. En als dat ernaast staat, dan zou je zien dat we dat lang niet halen in 2030, de oorspronkelijke doelstelling, maar dat het veel langer zal duren. Kunnen we in dit soort grafiekjes bij de jaarrekening voortaan ook de doelstelling krijgen die we nastreven, zodat we kunnen zien in hoeverre we goed onderweg zijn?

De heer Brouwer: Ik zal kijken wat ik daarin kan doen inderdaad. Maar ik neem hem mee naar de mensen die daarmee bezig zijn. Mogelijk kan het erbij.

De voorzitter: Dit is een van die vragen die dan later beantwoord wordt.

De heer Rijke: Weerstandvermogen. Wij hebben een risicoprofiel van 25,2 miljoen vastgesteld bij de jaarstukken. We hebben een buffer van 22,5 miljoen. Dat bestaat uit de algemene reserve en een reserve Grondbedrijf. Als je 22,5 miljoen deelt door 25,2 miljoen, komt daar een ratio uit van 0,9. En dat is lager dan de 1 procentnorm die is vastgesteld in de Nota Risicomanagement en Weerstandvermogen. En bij de Perspectiefnota 2026 wordt hier verder op ingegaan. Dan kijk ik even naar Stefan. Wordt er een vervolg gegeven.

De heer Brouwer: Daar komen we later wel op terug. De ontwikkeling is de verkeerde kant op. We hebben daar wat op te lossen.

De heer Rijke: Dan de programmaverantwoording van de 6 beleidsprogramma's. In de begroting, die in '23 is vastgesteld, hebben we opgenomen, wat willen we bereiken, wat gaan we daarvoor doen en wat mag het kosten? De doelen in de begroting '24 zijn vastgelegd in het coalitieakkoord. Maar per jaar worden de activiteiten beschreven van, wat gaan we daarvoor doen en wat mag het allemaal kosten? En in de jaarrekening kijken we terug, wat wilden we bereiken, wat hebben we bereikt en wat heeft het allemaal gekost? 69 van die activiteiten zijn gerealiseerd in '24. 32 activiteiten zijn deels gerealiseerd of vertraagd, maar de voortgang is wel zodanig dat de realisatie plaatsvindt in '25. 1 activiteit is niet gerealiseerd, en die wordt ook niet behaald. Dat heeft te maken met stikstofproblematiek Biesbosch. Daar zijn we afhankelijk van het Rijk en de provincie. En dat heeft vertraging opgelopen.

De voorzitter: Mevrouw Lammens.

De heer Rijke: Ik heb hier pagina 95, stikstofproblematiek Biesbosch. Even kijken of mijn computer het doet. Anders kom ik daar nog op terug. Is misschien makkelijker dat ik daarop terugkom. De paragrafen. We noemen ze ook wel verplichte paragrafen, omdat het een verplicht onderdeel is van het BBV, Besluit Begroting en Verantwoording. Deze 8 paragrafen moeten in de begroting en ook in de jaarstukken vermeld worden. Het doel van deze paragrafen is dat de onderwerpen, die versnipperd per programma beschreven staan in de jaarstukken, worden gebundeld in dit overzicht. Dit geeft ook eigenlijk een dwarsdoorsnede van de jaarstukken. Ik zei het al eerder, het college voert uit, maar dat moet wel binnen de geldende regels en besluiten, wet- en regelgeving gebeuren. Daarom moet het college vanaf 2023 een verantwoording afleggen over de rechtmatigheid in de rechtmatigheidsverklaringen. En dat is onderdeel van de jaarstukken. Wat hebben we daar geconstateerd? Sowieso is er een grensbedrag van 2 procent, die is vastgesteld door de raad, van de totale lasten. En dat is 6 miljoen. Dat is het uitgangspunt. Niet rechtmatig is gebleken in 2024 een bedrag van 6,8 miljoen. Dat bestaat uit 4,4 miljoen hogere lasten dan begroot. Die lasten zijn dan niet rechtmatig, onrechtmatig. Maar 3,4 miljoen past wel binnen het vastgestelde beleid en is daarom acceptabel. 0,1 miljoen, een ton is een niet acceptabele overschrijding. Dan hebben we nog 2,4 miljoen aanbestedingsonrechtmatigheid. 1,4 miljoen betreft daar oude contracten. Die lopen door van voorgaande jaren. 1 miljoen heeft te maken met een nieuw contract. Totaal 2,4 miljoen onrechtmatig in aanbestedingen.

De voorzitter: De heer Katif.

De heer Katif: Dank u wel. Nou gaat het heel snel. Die 2 ton op bijna 680 miljoen is niks. Maar ik was toch benieuwd even naar, waar praten we over als we praten over niet acceptabele overschrijdingen. Want dat kan ik namelijk zelf in ieder geval niet in de jaarrekening zien. Wellicht dat u mij dan weer kan helpen.

De heer Rijke: In ieder geval, die 3,4 miljoen past wel binnen het beleid. 4,3, sorry. Die 0,1 niet. Maar als u daar meer achtergrond over wil, dan kan ik dat nog wel geven. Nu op dit moment moet ik dat schuldig blijven.

De voorzitter: De heer Groenewege. Sorry, we hebben nog twee interrupties.

De heer Groenewege: Die onrechtmatige aanbestedingen, kunt u misschien een beetje aangeven waar dat in zit? Zijn dat overschrijdingen van contractwaarden?

De heer Rijke: 1,4 miljoen, dat zijn oude contracten die al overschreden zijn. Die gaan dan van het jaar '23 mee naar '24. Als ze in '23 al onrechtmatig waren en die contracten lopen nog, zijn ze in '24 ook onrechtmatig. En die 1 miljoen is een nieuwe. Die is waarschijnlijk niet Europees aanbesteed, terwijl die wel Europees aanbesteed had moeten worden.

De voorzitter: De heer Groenewege, aanvullend.

De heer Groenewege: En kunt u aangeven waarom die contracten doorlopen? Want als ze onrechtmatig zijn, dan moeten ze toch opnieuw worden aanbesteed?

De voorzitter: De heer Brouwer.

De heer Brouwer: Het hangt een beetje van de aanbesteding zelf af. Als die contracten al een langere looptijd hebben, dan hoeft het niet. Maar er kan altijd wel gekeken worden of het anders kan. Alleen de onrechtmatige aanbesteding is geweest. Hij loopt nog een paar jaar door. Alleen ik was aan het zoeken, maar volgens mij in de paragraaf bedrijfsvoering zijn deze iets meer toegelicht als het gaat om wat het inhoudt.

De voorzitter: Dan hebben we nog een vraag van mevrouw Van Vugt? Gaat die over. Verder niemand nu? Gaat u verder.

De heer Rijke: Van die 6,8 miljoen is acceptabel 4,3 miljoen en niet acceptabel 2,5 miljoen. En dat blijft ruim onder het grensbedrag van 16 miljoen. Misbruik en oneigenlijk gebruik zijn geen onrechtmatigheden voorgekomen, niet gebleken.

De voorzitter: De heer Gündogdu.

De heer Gündogdu: Voorzitter, toch nog even over die 2,4 miljoen naleving Europese aanbestedingsrichtlijnen. We hebben het nu alleen over bedragen, maar wat voor effect heeft het gehad op desbetreffende projecten dan wel project. Als voorbeeld de Vlijweide, dat was ook Europees niet rechtmatig aanbesteed, met als gevolg dat het project al jaren stilligt.

De voorzitter: Kan een van u daar antwoord op geven? De heer Brouwer.

De heer Brouwer: Voor mijn gevoel is dat hier niet het geval dat het stilligt, maar die kijken we even na voor de zekerheid. Want om nu te zeggen dat het niet zo is, vind ik ook zowat. We kijken er nog even naar.

De voorzitter: Gaat u verder.

De heer Rijke: Dan hebben we het jaarverslag gehad en gaan we naar de jaarrekening. Wat ik al zei, financieel-technisch gedeelte bestaat uit een balans en een toelichting op de balans. Op de balans staan de bezittingen en de schulden, materiële vaste activa, vorderingen, liquide middelen. Aan de passiva zijde eigen vermogen, voorzieningen,

schulden, dat soort dingen. Die worden verder ook toegelicht in de balans. Dan verderop hebben we te maken met de financiële positie. En daar lichten we onder andere de afwijkingen van de baten en lasten toe, groter dan 100 duizend euro. Dat hebben we met elkaar afgesproken. Dan hebben we nog de verplichte, tussen haakjes, bijlagen. Had ik in het begin al eventjes over. Dat zijn verplichte bijlagen, zoals de WNT, de SiSa-bijlage. En er zijn ook niet verplichte, op verzoek van u, van de raad, bijvoorbeeld dat die toegevoegd zijn aan de jaarstukken. Dan wilde ik gaan naar de beslispunten van het raadsvoorstel. Wij hebben nog een positief rekeningresultaat over boekjaar 2024 van 5,8 miljoen. En wij stellen voor om een bedrag van, afgerond, 3,7 miljoen over te hevelen naar 2025. Kom ik zo nog op terug. Wij stellen ook voor om een bedrag van afgerond 500 duizend euro te onttrekken uit de reserve Dordtpas. Er zijn wel lasten gemaakt voor de reserve Dordtpas. Alleen de ontdekking heeft nog niet plaatsgevonden. We vragen aan u om het alsnog te mogen doen. Dan hebben wij een onverdeeld resultaat van 2,6 miljoen. Dat is de optelsom van die 5,8 miljoen. Gaat af die 3,7 aan budgetoverhevelingen, plus afgerond 500 duizend euro. Hebben we een onverdeeld resultaat van 2,6 miljoen. En daar komen collega's bij de Perspectiefnota nog op terug, ik denk hierna.

De voorzitter: Mevrouw Van Vugt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Dank u wel. Even een vraag over die Dordtpas. Welke gevolgen heeft de onttrekking uit de reserve Dordtpas in de komende jaren? Ik ben niet financieel onderlegd. Kan dit bijvoorbeeld betekenen dat de Dordtpas eerder dan gewenst ophoudt te bestaan uiteindelijk?

De heer Rijke: Dit is een onttrekking die gewoon al begroot had moeten worden. Eigenlijk is het een reparatie van iets wat gedaan had moeten worden. Dit jaar is het gewoon netjes weer verwerkt in de begroting.

De voorzitter: De heer Groenewege.

De heer Groenewege: Begrijp ik het goed uit deze cijfers dat die onttrekking uit de reserve Dordtpas naar de algemene reserve gaat?

De heer Rijke: Nee, het is vanuit de bestemmingsreserve een dekking. Dat gaat in de batensfeer. Het resultaat wordt hier dan hoger, het onverdeelde resultaat, uit de bestemmingsreserve.

De voorzitter: De heer Groenewege denkt hm.

De heer Groenewege: Een beetje abracadabra voor mij, moet ik heel eerlijk toegeven, maar daar moet ik me dan nader in verdiepen.

De voorzitter: Mevrouw Lammens.

Mevrouw Lammens-Oostdijk: Een verhelderende vraag. Die 464 duizend euro was gewoon over, of was het een tekort?

De heer Rijke: Nee hoor. Er zijn kosten gemaakt voor Dordtpas, per saldo 464 duizend euro. De dekking moet sowieso plaatsvinden vanuit de bestemmingsreserve. Dat is abusievelijk niet gebeurd. Wij vragen om het alsnog te mogen doen. Dat is het verhaal.

De voorzitter: Helder? Ik bedoel, ik hoor ook abusievelijk. Zo'n ingewikkeld woord.

De heer Rijke: Het is gewoon niet gebeurd.

De voorzitter: Dat is voor niet iedereen altijd even makkelijk. De heer Laban.

De heer Laban: Een vraag nog. Ik meende u te horen zeggen, hiermee wordt het onverdeelde resultaat hoger. Maar dat klopt dan toch niet? Want dan begrijp ik het nog steeds niet eigenlijk.

De heer Rijke: De reserve wordt lager en de baten worden in principe dan hoger. Saldo verbetert dan het resultaat. Anders kan ik het niet uitleggen.

De voorzitter: Volgens mij zit iedereen nu heel goed figuurlijk het uit te beelden van wat het is. Mijnheer Struijk, u legde het uit. Kunt u het even hardop uitleggen?

De heer Struijk: Ja. Het is wel heel kinderlijk, maar ik zei, je haalt het eigenlijk uit je portemonnee en je legt het op tafel. Het is nu beschikbaar. Zo zou je het kunnen zien.

De voorzitter: Helemaal goed. Maar ik zie anderen nu ook, oké. Het is soms best ingewikkeld. Vind ik ook. De heer Brouwer.

De heer Brouwer: Zullen we deze meenemen in de beantwoording bij de technische vragen, even voor de duidelijkheid?

De voorzitter: Fijn. Dank u wel. Gaat u verder. Mevrouw Van Vugt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Ik weet niet of die vraag nu al kan hoor. Anders dien ik hem nog wel in. Op bladzij 326 gaat het over de gewaarborgde leningen. Ik vroeg me af, zijn er voor 2026 de risico's wel van in beeld en wat zijn eigenlijk de risico's bij gewaarborgde leningen?

De voorzitter: Mijnheer Brouwer, bladzijde 326.

De heer Brouwer: Dat heb ik even opgegeven nu. Ik ben mijn zoekfunctie kwijt namelijk. Kijk, wij staan als gemeente garant voor een aantal leningen. En uitgaande dat die partijen gewoon keurig hun rente en aflossing betalen, is er niks aan de hand. Op het moment dat ze dat niet kunnen doen, dan heb je kans dat de bank bij ons langskomt. De grootste die erbij zit, is, uit mijn hoofd, waarschijnlijk sociale woningbouw. En daar zit ook nog het Waarborgfonds tussen, als extra achtervang. Als het misgaat met een corporatie, gaan ze eerst daar winkelen. Is het fonds leeg, dan zijn wij aan de beurt. Ik hoop dat ze nooit bellen. En ik verwacht eigenlijk ook dat ze nooit bellen.

De voorzitter: Gaat u verder.

De heer Rijke: Dan zijn er nog kredieten, investeringen waarvan de uitvoering wel al is gestart, maar nog niet gerealiseerd is. Wij vragen om deze investeringskredieten ook beschikbaar te stellen in het jaar 2025. Het gaat om een bedrag van 56 miljoen. Dat is ook een jaarlijks terugkerend verzoek aan de raad, of wij de kredieten mogen doorschuiven. Volgende beslispunt is de bevoegdheid van de raad om de jaarstukken van de gemeente Dordrecht zelf vast te stellen. En dan hebben we nog een aantal reserves. Hebben we in de decemberbrief ook al aangekondigd, vier reserves, staat ook in het raadsvoorstel, hadden we al aangekondigd om die af te laten sluiten. De decemberbrief is een raadsinformatiebrief geweest. U heeft het besluit nog niet genomen. Wij vragen u dan nu bij de jaarrekening het besluit te nemen om deze reserves af te sluiten, met saldo. En dat saldo komt dan beschikbaar bij de Perspectiefnota. Er zijn ook nog twee reserves zonder saldo. En we vragen u om die ook af te sluiten, want die hebben geen toegevoegde waarde meer. Die kunnen afgestoten worden. De budgetoverhevelingen zou ik nog even op terugkomen. Dat is dan de volgende. Er zijn activiteiten, die zijn al opgestart in 2024, maar nog niet helemaal afgerond. Dit is een lijstje van de activiteiten die nog niet zijn afgerond. En wij vragen u om deze gelden ook beschikbaar te stellen in 2025, via de budgetoverhevelingen. Het kader hiervoor is vastlegt in de financiële verordening, de spelregels. Dan de planning. Inderdaad, tot en met 13 juli is er mogelijkheid om technische vragen te stellen. Antwoorden ontvangt u dan op 23 juni, uiterlijk 16.00 uur. Vandaag op het programma de technische briefing van de jaarrekening en de Auditcommissie vanavond. En als het goed is de jaarstukken die worden vastgesteld, behandeld in de gemeenteraad van 1 juli.

De voorzitter: En dan het grote vraagteken. Zijn er nog vragen? Ik zie veel mensen bedenkelijk kijken. Ik denk dat het een en ander nog wel met elkaar afgewogen moet worden. Zijn er directe vragen nu, die zo bij u te binnen schiet of bij u opkomt als u de heer Rijke hoort praten. Mevrouw Van Vugt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Pagina 10, daar valt te zien dat er tot 2026 een afname is van de reserve en daarna een heel klein plusje of geen verdere afname. Wat is de exacte verklaring daarvoor?

De heer Rijke: Even kijken. Kunt u uw vraag herhalen?

Mevrouw Van Vugt-Roose: De reserves. Even zien. Bladzij 10 van de jaarstukken. Daar staat elke keer een afname van de reserves van Agenda 2030. En dan, tot '26 is er een afname en daarna zie je eigenlijk geen verdere afname. En ik vroeg me af wat daar de verklaring voor is?

De heer Brouwer: Normaal gesproken is de verklaring dat er dan nog geen budget is opgehaald voor dat deel van die reserves, maar ik zal even checken of daar niet een foutje in de tabel zit nog.

De voorzitter: Nog even technisch-achtig. Kijk eens aan, hoe snel kan het gaan? De heer Groenewege.

De heer Groenewege: Als ik een inhoudelijke vraag heb over een doel bij een programma, kan ik die dan nu stellen of beter als technische vraag?

De voorzitter: Beter als technische vraag. Wie nog? U heeft ruim de tijd om nog alles door te bladeren, al die 500 nog wat ... 335 pagina's. Als nu op dit moment niemand meer wat te vragen heeft. Er is zo meteen ook een Auditcommissie. Daarin wordt ook het proces van de jaarstukken besproken. De vraag is nu, hoe wilt u hiermee verder? Wilt u later, nadat u de antwoorden op de technische vragen heeft gekregen, een oordeelsvormende vergadering daarover hebben of zegt u, we wachten ook eventjes het advies van de Auditcommissie af? Die kunnen mogelijk ook nog komen met, jongens, ik zou het echt wel toch oordelend gaan bekijken met elkaar. Of we laten het hierbij. De heer 't Lam.

De heer 't Lam: Het lijkt mij het handigst om even de Auditcommissie af te wachten. Die hebben we niet voor niks ingesteld. Als wij nu al besluiten wat we ermee doen, terwijl zij vanavond nog moeten vergaderen, lijkt me een beetje voorbarig.

De voorzitter: Goed antwoord, mijnheer 't Lam. Ik moet het u vragen, wat u met deze commissie wil? Dan wil ik de heren danken voor hun presentatie. En iedereen die aanwezig is ook bedanken. En dan gaan we zo verder met de volgende presentatie over de Perspectiefnota, hoe die te lezen.

2. Technische briefing: "Hoe leest u de Perspectiefnota"

Voorzitter: Mevrouw Kruger
Raadsgriffier: Mevrouw Vermeulen
Verslag: NotuBiz

Aanwezig:
Dhr. Van den Berg (CDA)
Dhr. Bootsman (GroenLinks)
Dhr. Gorter (Op Ons Eiland)
Dhr. Groenewege (Partij voor de Dieren)
Dhr. Gündogdu (Op Ons Eiland)
Dhr. Katif (Beter voor Dordt)
Dhr. Laban (ChristenUnie/SGP)
Dhr. 't Lam (SP)
Mevr. Lammens-Oostdijk (VVD)
Mevr. Pichel (Forum voor Democratie)
Dhr. Stolk (VSP)
Dhr. Struijk (ChristenUnie/SGP)
Mevr. Van Vugt-Roose (CDA)
Dhr. Wringer (Beter voor Dordt)

Portefeuillehouder: -

Ambtelijke ondersteuning: dhr. Hagoort, dhr. Van Genderen, dhr. Brouwer

De voorzitter: Een hele goede middag. Deel twee van deze Dordtse Dinsdag middag. We zitten hier nu aan tafel om het te hebben over de Perspectiefnota. U krijgt toelichting, met daarin de ombuigingsvoorstellen van de heer Hagoort en de heer van Genderen, die links van mij zitten. U heeft vorige week vrijdag gehoord over de vraag- en

antwoordtermijnen per mail. En in de bijlage in uw dossier. Alle vragen die vandaag worden gesteld en niet kunnen worden beantwoord, worden genoteerd en meegenomen in de schriftelijke antwoordronde. Ik wil nogmaals benadrukken, het zijn technische vragen die u kunt stellen. Voor de geschriften wil ik u ook weer even vragen u voor te stellen, wie u bent en namens welke partij u aanwezig bent. En dan wil ik hier aan mijn rechterzijde beginnen.

De heer Van den Berg: Net binnengerend, Elco van den Berg, CDA Dordt.

Mevrouw Pichel: Ruby Pichel, Forum voor Democratie.

De heer Gündogdu: Aydin Gündogdu, Op Ons Eiland.

De heer Stolk: Leo Stolk, VSP.

De heer Katif: Jacques Katif, Beter voor Dordt.

De heer 't Lam: Jack 't Lam, SP.

De heer Laban: Vincent Laban, ChristenUnie/SGP.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Franciske van Vugt, CDA.

De heer Struijk: Leen Struijk, ChristenUnie/SGP.

Mevrouw Lammens-Oostdijk: Jeanine Lammens, Dordtse VVD.

De heer Groenewege: Pieter Groenewege, Partij voor de Dieren.

De heer Bootsman: Nick Bootsman, GroenLinks Dordrecht.

De heer Brouwer: Stefan Brouwer, ambtelijke ondersteuning.

De heer Van Genderen: Erik-Jan van Genderen, ambtelijke ondersteuning.

De heer Hagoort: Gert Hagoort, ambtelijke ondersteuning.

Mevrouw Vermeulen: Laurette Vermeulen, commissiegriffier.

De voorzitter: En ik ben uw voorzitter, Kitty Kruger. En ik zie daar aan de overkant is er nog iemand aangeschoven.

De heer Wringer: Jan-Willem Wringer, Beter voor Dordt.

De voorzitter: En iemand op de tribune zit hard te wuiven. U kunt ook nog hier aan tafel komen zitten. Er is nog plek zat. Wilt u ook u even voorstellen?

De heer Gorter: Wouter Gorter, Op Ons Eiland.

De voorzitter: Dank u allen. Dan wil ik graag nu het woord geven aan de heer Hagoort.

De heer Hagoort: Beste voorzitter, beste raadsleden, ik ga mijn uiterste best doen om jullie door de Perspectiefnota 2026 te loodsen. Ik denk wel mijn belangrijkste doel om jullie zicht te blijven geven, tussen alle tabellen door en teksten. Perspectief van onderaf kijkt u naar op het bord. En met enige goede wil plaats ik daar de randen van de toekomstige website boven. Die is in de maak. Over een paar weken is die ook gereed. U doet het nu nog heel eventjes met de pdf. En het zal weldra ook komen als de websiteversie beschikbaar is. Maar een mooi perspectief van onderaf van onze grote kerk. Daar waar wij 3 kwartier hebben gekeken terug, gaan wij nu vooruitkijken. Niet alleen vooruitkijken binnen het uitvoeringsjaar 2025, maar vooral ook naar het verder liggende perspectief, 2026, '28 en '29 is het grote verschil. En daar zien jullie, welke ambities en keuzes maken we voor de komende jaren, in het donkerblauw. Welke financiële kaders spreken we af? Wat is de stand van zaken van de ambities van dit jaar? En loopt het zoals gepland of moeten we inhoudelijk of financieel bijsturen? Dat is de Perspectiefnota 2026. Vooral vooruit, heel klein beetje terugkijkend ook op de uitvoering van 2025. Het is een technische briefing. Ik ga de volgorde iets omgooien vergeleken met zojuist. En dat is omdat ik het belangrijk vind dat u eerst ziet waar u precies over besluit. In het raadsvoorstel staan namelijk 8 beslispunten. Ik zal het hebben over de bekende. Daarmee wil ik niet suggereren dat alles bekend is, maar ik denk dat het wel goed is dat we het vocabulaire met elkaar even delen. Het langslopen van de onderdelen van de pdf, dat gaat vrij snel, want die heb ik geprojecteerd hier achter mij dadelijk. We kunnen eventjes de tabellen die belangrijk zijn langslopen. Die zijn namelijk in een logische volgorde ook geplaatst. En waar denk ik het meeste tijd in deze technische briefing aan is besteed, dat is het interpreteren van de hoofdtabel. De hoofdtabel met de grote ontwikkelingen. Daar zal ik bij een aantal wat langer bij stilstaan. Vragen graag tussentijds. Dat had ook trouwens vooraf gekund. Als u vooraf al iets heeft van, dat wil ik zeker langs zien komen, dan geef ik u die ruimte. En na afloop mag altijd, maar het liefst gewoon tussentijds.

Daar waar de vragen wellicht een technisch politiek karakter hebben, en dan zoek ik even oogcontact met de voorzitter, of dat een handig moment is om die wel of niet te beantwoorden. En ik heb links naast mij ook de stadscontroller en '...' die wellicht ook bij kunnen staan, daar waar het in ieder geval mij te lastig wordt. Twee technische vragenrondes, meld ik aan de voorkant. Eentje die op 23 juni sluit en eentje die op 30 juni sluit. Dan gaan we naar het raadsvoorstel. Raadsvoorstel, 8 beslispunten. En in het eerste beslispunt legt u de baten en lasten voor 2025 en de volgende jaren vast. Die wijzigt u overeenkomstig de Perspectiefnota. Overeenkomstig al hetgeen dat aan getallen genoemd wordt in de diverse jaren. En daar hoorden 3 begrotingswijzigingen bij. Als tweede, vorige sessie al aangekondigd, een beslispunt over de 2,6 miljoen onverdeeld rekeningresultaat. Het college adviseert om dat in de algemene reserve te storten. Beslispunten 3, 4 en 5, maak ik een klein haakje naar, die staan in bijlage 1A opgenomen. Voorzitter, er is een vraag.

De voorzitter: Excuus. Ik zit ook mee te lezen. Ik probeer het ook te snappen. De heer Groenewege.

De heer Groenewege: Het had even verwerkingstijd nodig, want ik moest het toch even checken. Maar de deadlines voor de technische vragen die u noemt, kloppen niet met

het document wat wij van de griffie hebben gekregen. Want daarin staan drie rondes, 13 juni, 17 juni en 24 juni als deadlines.

De heer Hagoort: Dan ga ik ervan uit dat ik de verkeerde data heb en u de goede data. Dit moet ik herzien.

De voorzitter: Kijk ik even naar de griffie. We gaan ervan uit dat u de goede data heeft, mijnheer Groenewege.

De heer Groenewege: Dank.

De voorzitter: 13, 17 en 24 juni.

De heer Hagoort: Dank u wel. De beslispunten 3, 4 en 5, ik laat ze nog eventjes in beeld staan, dat zijn de momenten waarop u de toevoeging en onttrekking aan reserves vaststelt, de kredieten beschikbaar stelt en een ophoging van kredieten accordeert vanuit uw budgetrecht. Echt een exclusieve raadsaangelegenheid. Vandaar dat wij die in een losse bijlage stap voor stap ... En dat komt u tegen in bijlage 1A. Het gaat mij eventjes niet om de onderliggende onttrekkingen, maar meer ter voorbeeld van, u komt hier die beslispunten tegen, op plekken in bijlage 1A. Gaan we eventjes terug. Het raadsvoorstel.

De heer 't Lam: Voorzitter.

De voorzitter: De heer 't Lam.

De heer 't Lam: In bijlage A, dat toont u net, wat er aan onttrekkingen zijn met de reserves. Ik heb in de bijlage, of ik moet niet goed gekeken hebben, niet het verloop van reserves gezien waar we gelden aan onttrekken. Ik kan niet beoordelen wat er dan overblijft of wat we zelfs ... Tekort zullen we niet komen, want dan gaat u niet onttrekken. Is daar ook een overzicht van?

De heer Hagoort: Dat overzicht is in de maak. En op het moment dat dat gereed is, komt dat weldra uw kant uit. Dat kon niet nu tegelijkertijd al realtime meegeleverd worden. Ik ga terug naar de beslispunten. We waren bij nummertje 6. En ik pak in één keer nummertje 7 mee. Ook hier herkent u de raadsbevoegdheid, het instellen van de bestemmingsreserve Sociaal Fonds en de bestemmingsreserve Dagrecreatieterrein. Tot slot een overall vaststelling van de algehele Perspectiefnota. Een beetje in het verlengde van beslispunt 1 stelt u hier ook de hele Perspectiefnota vast. Hier ziet u, en dat is een klein doorkijkje al naar die beslispunten 6 en 7, financieel de storting in het reserve Sociaal Fonds, vindt u ook in programma 4 terug. Beslispunt 7, de herbestemming reserve Viersprong, die wordt omgezet naar de reserve Dagrecreatieterrein. Dat is de nieuwe reserve. Die vindt u op het programma Financiën van Dordt, op het financiële programma. Als je de hele Perspectiefnota, deze dus, in een woordwolk duwt, dan loopt hij hopeloos vast. Dat gaf geen succes. Ik gaf de extra zoekopdracht, pak alleen de financieel gerelateerde termen. En toen liep hij ook vast. En toen kwamen er alleen maar eurotekens in mijn woordwolk. Ik heb verzocht om het zonder de eurotekens te doen. En

kijkt u zelf, dit is de woordwolk. Het lijkt me goed om in ieder geval bij die paar grote woorden even iets meer stil te staan. Als wij het over sluitend financieel perspectief hebben, dan kijken we eigenlijk meteen naar de onderkant van de hoofdtabel. Daar staan 4 keer de woordjes sluitend, de jaren '25, '26, '27, '28 zijn sluitend. Het laatste jaar is voordelig, een klein beetje voordelig. Daarmee heeft u meteen het hele perspectief ook te pakken. Het is echt niks anders dan de jaren '25 tot en met '29. Het is financieel, omdat er allerlei eurotekens voor staan en de sluitendheid is in dit geval een feit. Sluitend financieel perspectief. Is ook echt niks anders mee bedoeld. Ik vind het daarnaast belangrijk om u te laten zien dat het lezen van zo'n tabel, dat is wellicht voor veel mensen een hoop getallen, maar het zijn allemaal mutaties. Het zijn veranderingen op een beginsaldo. En dat beginsaldo begint eigenlijk helemaal links bovenin. Kijkt u eventjes mee naar de 130, dat is trouwens 130 duizend, die uit de begroting 2025 kwam. Enige moeite doen in de begroting 2025. De programma's en daarachter de baten en lasten en het saldo. En helemaal onderaan neemt u hetzelfde waar als ik waarneem, daar staat 140. Dat heeft te maken puur met afronding. Is niet om mezelf daar even makkelijk van af te maken, maar dat is een afronding. Die 140 en 130 zijn de gelijke hier. Die zijn het startpunt links bovenaan in de totaaltabel.

De voorzitter: Mevrouw Lammens.

Mevrouw Lammens-Oostdijk: Dank u wel, voorzitter. Ik heb in de tabel een extra tabel erin zitten.

De heer Hagoort: U heeft een pdf waarschijnlijk. En dan gaat dat vanzelf.

Mevrouw Lammens-Oostdijk: En hoe krijg je dat eruit?

De heer Hagoort: Niet.

Mevrouw Lammens-Oostdijk: Niet. Dank u wel.

De heer Hagoort: Alle bedragen die u onder de 130 ziet ontstaan, zijn allemaal mutaties op het saldo. Misschien even handig aan de voorkant om dat toch te benoemen. Een andere relevante term uit de woordwolk was robuust financieel beleid. Komt een aantal keer in de inleiding terug. Ook BDO heeft daar een reflectie op gegeven. En daar bedoelen we mee, structurele uitgaven dekken uit structurele inkomsten. En ik citeer hier eigenlijk een alinea uit de reflectie van BDO zelf, waarin zij feitelijk ook onderkennen of erkennen van, dat is een belangrijk uitgangspunt. Dat ondersteunen wij. Vinden we belangrijk. Doet de toezichthouder, de provincie, idem dito. En dat is wel het uitgangspunt waar wij de financiële strategie op voortbouwen. Dan de route door de hele Perspectiefnota heen. Een strategische inleiding. Een financiële samenvatting waarin de hoofdtabel, die u zojuist zag, geprojecteerd staat. Een aantal overige aandachtspunten. 1, 2, 3, 4, 5, 6. Dit zijn de eerste grote tabellen waar alle ontwikkelingen een plek hebben gekregen. Hier Bestuurlijk en Ondersteunend. Levendig, Leefbaar en Veilig Dordrecht. Groen, Duurzaam, Ruimtelijk. Een groter aantal ontwikkelingen bij Gezond, Sociaal en Zorgzaam. Lerend en Ondernemend. Bouwend en Bereikbaar. En het financieel programma Financiën van Dordt. Die heb ik in tweeën moeten knippen, anders paste die er niet op. Ombuigingen op de laatste. Als ik er eentje uitlicht, pak ik bijvoorbeeld programma Lerend en Ondernemend, daar ziet u een aantal ontwikkelingen in 2025

staan. Het zijn saldobedragen. Het verschil tussen baten en lasten. Investerings apart onder de nummers 3, 4, 5. Achter de investeringen daarmee gepaard gaande kredietaanvragen, kredietbedragen in duizendtallen. 1, 5, 5, 3 is 1.553.000. Oplopend in de jaren. En in de tabel zelf voor de jaren de kapitaallasten, behorende bij de investeringskredieten. Indexaties als aparte groep, om te laten zien hoe de indexaties per programma onderverdeeld zijn. De administratief neutrale ontwikkelingen. Als u naar die reeks kijkt, dan suggereert dat geen neutrale ontwikkeling, maar over alle programma's heen is de optelling neutraal. En dat laat ik alvast even zien in de andere bijlagen. Dit is trouwens bijlage 6, zeg ik uit mijn hoofd in de PPN. Daarin worden alle saldo neutrale ontwikkelingen toegelicht. Bijvoorbeeld boekingen over programma's heen. En onderaan de streep, rechtsonder in, ziet u alle nullen staan. Die doen niets met het financieel perspectief uiteindelijk.

De voorzitter: Ik hoor allerlei hersens kraken, volgens mij. Het begrip neutraal is helder? Mevrouw Van Vugt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Ik snap op zich wat neutraal is, maar is dat anders dan anders, dan gebruikelijk? Want normaal wordt er wel geïndexeerd en nu gewoon niet? Is dat het verschil?

De heer Hagoort: Ik kan geen verband tussen indexatie en neutraal in dit geval leggen. Hij staat ook uitgelegd boven de tabel. Bij ons zeggen wij, budgetneutrale wijzigingen leiden op totaal begrotingsniveau niet tot resultaatafwijkingen op de baten of lasten. Er is een budgettair effect tussen programma's.

Simpelste voorbeeld is inderdaad een boeking van programma 1 naar programma 3, omdat hij verkeerd in de administratie stond of omdat daar noodzaak toe is om die op een ander programma te plaatsen. Maar doet niks met het saldo. Ik maak een overstap naar wellicht het lastigste en ook belangrijkste onderdeel. Dat is de interpretatie van de hoofdtabel. Alle ontwikkelingen onder 2, als u ze leest, met een saldo 1,305 en in het laatste jaar min 750. Alles wat onder 2 staat, heeft een plek op de beleidsprogramma's en op het financiële programma Financiën van Dordt. Die daar pal onder staat, te kort op indexaties, min 2.480, min 2.050 wordt verklaard verderop in de Perspectiefnota. Onze indexaties op uitgaven in de jaarschijf 2026 kennen aan de uitgavenkant een tekort van min 6,56 miljoen. Wij indexeren ook de inkomsten. Een drieluik bestaande uit indexaties op inkomsten uit SGD, ozb-inkomsten, overige heffingen. Die tellen op tot 4,80 miljoen. En het verschil daartussen staat op min 2.480. En dat heeft in onderdeel 3 een doorwerking naar alle jaren. Niet 1 jaar. Niet alleen 2026. Maar, kunt u hier ook waarnemen, in al die jaren zit een soortgelijk verschil. Het is niet al die jaren precies hetzelfde, maar dat is wel het verschil. Een negatief verschil. Daarnaast ziet u onder regel 4 een aanvullend tekort indexaties na 2026, 1 miljoen cumulatief. Die begint pas in 2027 met 1 miljoen. En daarna loopt diezelfde 1 miljoen door, maar ook nog eens met hetzelfde te kort, beginnend in 2028. Dan is het wel 2 miljoen bij elkaar. Dit noemen wij het trapsgewijze ophogen. Ieder jaar wordt dat tekort cumulatief 1 miljoen groter. Daar zit ook wel een verklaring achter. Die is een beetje technisch.

De voorzitter: We hebben een vraag, voordat u met uw verklaring komt. De heer Wringer.

De heer Wringer: Dank u, voorzitter. Dit is natuurlijk wel een momentopname. Want ik zie daar bijvoorbeeld de ozb-inkomsten, die blijft gelijk de komende vier jaar. Maar in de Perspectiefnota staat natuurlijk dat de ozb procentueel omhoog gaat. Die wordt hoger de komende jaren. Zie ik dat goed?

De heer Hagoort: Dit is inderdaad de momentopname, gerekend vanuit de standen voor de besluitvorming in de Perspectiefnota. Als u dat bedoelt, dat kan ik bevestigen. Proberen nog een klein inkijkje te geven op de reden voor die grote ophoging, min 1 miljoen tot en met min 3 miljoen cumulatief. Dat zit hem in het feit dat wij de indexatie uit het gemeentefonds uitgekeerd krijgen. En een probleem, ik noem het probleem hebben, een te lage indexatie ontvangen uit het gemeentefonds vanuit het prijsdeel en het volumedeel. Dat klinkt allemaal een beetje technisch. Prijsdeel is de compensatie, vanwege gestegen prijzen. En het volumedeel is hetgeen wat wij uit het gemeentefonds krijgen, vanwege groei in de vraag, onder andere met bevolkingsgroei. En op het moment, even als ik het prijsdeel bekijk, dat de werkelijke inflatie, loonstijgingen, prijsstijgingen hoger zijn dan wat wij indexeren, wat wij ontvangen, dan krijg je een tekort op je prijsdeel. Idem dito voor het volumedeel. Op het moment dat wij van 2 procent uitgaan, maar het volumedeel zou 4 procent geweest moeten zijn, dan loop je daar een tekort op. Aangekondigd vanuit de vorige presentatie, de ratio weerstandsvermogen. In de jaarstukken 0,9. En in de Perspectiefnota wordt die al gerepareerd naar de minimale omvang van 1,0.

En die reparatie, een beetje lastig leesbaar, ik zal proberen om het tekstueel toe te lichten, vindt plaats via ophoging van de reserve Grondbedrijf. Daar zal ik zo nog een toelichting op geven waar die ophoging vandaan komt. Het risicoprofiel is, inclusief Maasterras, fors hoger geworden. Maar links en rechts bekijkend, de 76,2 en de 72,7 laat in ieder geval een weerstandsratio van 1,0 zien.

De voorzitter: De heer Bootsman.

De heer Bootsman: Dank. Ik heb een vraagje over inderdaad dat risicoprofiel. Komt dat uitsluitend door het Maasterras of heeft dat ook nog andere oorzaken?

De heer Hagoort: De ophoging van de 25,2, bovenin, samen naar de 72,7 is 100 procent Maasterras.

De voorzitter: De heer Wringer.

De heer Wringer: Dank, voorzitter. Post onvoorzien staat op 0. Jarenlang zat daar 4 ton in, volgens mij. Waar is die gebleven?

De heer Hagoort: Ik moet even precies zijn, want anders zeg ik iets verkeerd. Die is, ik wilde zeggen, met een screening, maar dat is niet goed, in de zoektocht naar ruimte voor een belangrijk deel gesneuveld. Er zit nu nog 50 duizend in. 0,1 is ook een afronding naar boven toe. Die is gesneuveld.

De voorzitter: De heer Gorter.

De heer Gorter: Dank u wel, voorzitter. Dat weerstandsvermogen van punt 9 en het repareren naar 1,0 voor '26 in de Perspectiefnota, wat is dan de aanname waar jullie vanuit gaan over 2025? Wat is dan het verwachtingspatroon? Want die 1.0 suggereert dat 2025 ook op 1 uit zou komen?

De heer Hagoort: Als u het goed vindt, dan leg ik die uit bij de verdere uitleg van de tabel. Want daarin wordt meteen duidelijk hoe de ophoging van 0,9 naar 1,0 plaatsvindt. Als dat mag?

De voorzitter: Dat denk ik wel dat dat mag. We wachten af.

De heer Gorter: Dat is niet aan mij. Dat is aan de voorzitter.

De heer Hagoort: Een klein doorkijkje. Dan wordt het heel technisch. Maar een klein doorkijkje. De snelle kijkers zien hier dat in het verloopoverzicht tussen jaarstukken en Perspectiefnota er een aantal stortingen plaatsvindt vanuit het saldo 2025, 2026 en 2027. Dat zijn 3 bedragen, die hangen een klein beetje halverwege. 2,485, 1,6 en 3,4, dat zijn de bedragen die nodig zijn in de reparatie van 0,9 naar 1,0. Ik zal die zo dadelijk nogmaals toelichten. En ik hoop dat hij dan iets duidelijker wordt. De lastigste is de uitleg van een deeltje dat in de hoofdtabel staat, maar de specificatie verder in de tabel Financiën van Dordt plaatsvindt. Daar ziet u onder de nummers 21, 22, 23A, 23B een aantal posten die onderling met elkaar samenhangen.

En ik ga proberen die goed voor het voetlicht te brengen. In die financiële strategie staat dat robuust financieel beleid op 1. Dat betekent feitelijk dat je ook minder afhankelijk wil zijn van je reserves. Nou hebben we 1 vrij grote reserve, genaamd de reserve Afschrijving, daar zit een behoorlijk bedrag in. Eind 2024 215 miljoen. En daar is die afhankelijkheid ter dekking van onze kapitaallasten het meest aanwezig, het meest zichtbaar. Wil je die afhankelijkheid verminderen en wil je die reserve Afschrijving verlagen, dan zou je daar in de plaats voor structurele dekking in je exploitatieruimte moeten vinden. Je zal in je exploitatie die ruimte moeten gaan vinden. Over 25 jaar trouwens is deze reserve Afschrijving, als je daar gemiddeld 8,5 miljoen jaarlijks uit onttrekt ter dekking van je kapitaallasten, ook helemaal leeg. Als je niet bijstort, is die na 25 jaar leeg. En dan voel je ook daadwerkelijk dat die afhankelijkheid van reserves, mede met het oog op vervanging van een Sportboulevard, een Energiehuis, et cetera, kwetsbaar is. Die dekking waar ik het net over had, in de exploitatie is het voorstel van het college om de ruimte, de onderuitputting op het btw-compensatiefonds, dat is een landelijk fonds waar al een groot aantal jaren onderuitputting op is ... En die onderuitputting zien wij steeds, die wordt teruggegeven aan de gemeentes. Zien wij al een aantal jaren dat die teruggegeven wordt, dat daar ruimte is. Alleen de mogelijkheid om dat structureel als inkomst te begroten, is pas vrij recentelijk vanuit de toezichthouder geaccordeerd. 1,75 miljoen, die onderuitputting is met enige voorzichtigheid nu opgenomen. Die 1,75 miljoen is een behoedzaam bedrag. Als je die gebruikt voor je structurele dekking voor de kapitaallasten in de exploitatie, dat 25 jaar achter elkaar doet, dan heb je 43,75 miljoen, en nou zeg ik het even plat, feitelijk ruimte binnen je reserve Afschrijving. Want die is daar dan niet nodig, omdat je die structurele dekking via je exploitatie vormgeeft. Dat is de vrijval die op programma Financiën van Dordt ook wordt uitgelegd. Die vrijval, is het voorstel van het college ...

De voorzitter: De heer Wringer heeft een vraag over vrijval, neem ik zomaar aan.

De heer Wringer: U zegt net, over 25 jaar is de reserve Afschrijving leeg, die 215 miljoen, als we daar ongeveer 8 miljoen per jaar uittrekken. Maar die 1,75 miljoen compenseert niet die 8 miljoen. Hij is misschien niet over 25 jaar leeg, maar in dit geval is hij over 40 jaar wel leeg. Komt er nog iets bij? Begrijpt u mijn vraag?

De heer Hagoort: Ik begrijp de vraag wel, alleen ik vind dat geen technische vraag, als ik eerlijk ben.

De voorzitter: Dat is een kwestie van op een gegeven moment keuzes maken, denk ik. En daar kunnen we nu op dit moment niet echt een antwoord op geven.

De heer Hagoort: Wat ik wel kan zeggen, is dat deze 1,75 miljoen nu een aanvang is om minder afhankelijk te zijn van deze reserve. Een eerste aanvang.

De voorzitter: De heer Groenewege.

De heer Groenewege: De presentatie concentreert zich nu op deze ene reserve, waarvoor we afhankelijk zijn voor de dekking van structurele lasten. Maar staat er in de Perspectiefnota ook een overzicht van alle reserves waarvan we afhankelijk zijn voor de dekking van structurele lasten?

De heer Hagoort: Niet dat overzicht. Er komt wel een overzicht, wat ik net ook toezegde, rondom het verloop van reserves. Maar daarin zit niet inderdaad wat u bedoelt.

De heer Groenewege: Is het mogelijk om dat ook aan te leveren?

De heer Hagoort: Dat neem ik wel mee als vraag. Ik vind hem wel belangrijk ook.

De heer Groenewege: Dank.

De voorzitter: De heer Laban.

De heer Laban: Voorzitter, dank u wel. Als ik het goed begrijp, dan die 1,75 miljoen kregen we elk jaar. Alleen die kwam als extra binnen, was niet begroot. Die kwam uiteindelijk in de reserve, denk ik. En nu gaan we hem bestemmen. Het betekent uiteindelijk toch een tekort in de vaststelling jaarrekening van 1,75 miljoen. Of zie ik dat verkeerd?

De heer Hagoort: Ik interpreteer hem anders. Wij mochten hem niet structureel begroten. Hij zat niet in de begroting. Hij kwam als meevaller ieder jaar terug. Dan loopt hij feitelijk in het resultaat. Als u zegt, dat resultaat vloeit inderdaad volgens de bestendige lijn naar de algemene reserve, dan klopt dat.

De voorzitter: De heer Gorter.

De heer Gorter: Dank u wel, voorzitter. Is de post reserve Afschrijving een andere post dan de post Afschrijving? De andere vraag, wij gaan geen afschrijvingen meer in de toekomst opnemen?

De heer Hagoort: Nee, dat is niet gezegd.

De heer Gorter: Dat is mijn vraag.

De heer Hagoort: Eigenlijk wat nu voorgesteld wordt, is een gedeeltelijke wijziging ook van de systematiek. De systematiek waarin de gewenning was om via een reserve Afschrijving de dekking voor kapitaallasten te borgen nu. Feitelijk hou je ook twee methodieken in de lucht. Maar er is er eentje om ook de dekking uit de exploitatie te halen. Dat is een andere manier van dekken van de kapitaallasten dan enkel via de reserve Afschrijving.

De heer Van den Berg: Sorry, excuseer. Dank, voorzitter. We hebben nog 6,25 miljoen nodig om hem uit de exploitatie te kunnen dekken?

De heer Hagoort: Ja. Als ik hem zo inderdaad frame, als je nu 8,5 miljoen ruimte inderdaad zou hebben in je financieel perspectief, dan leg je natuurlijk wel een enorme claim op je exploitatie, maar dat zou in het uiterste geval kunnen betekenen dat je de hele reserve Afschrijving dan niet nodig hebt. Ik rond deze af. Het voorstel van het college is inderdaad om deze 43,75 miljoen in te zetten ter aanvulling van de reserve Grondbedrijf. Dat houdt verband met toegenomen risico's vanuit het Maasterras, die gedekt dienen te worden, anders gaat onze ratio onderuit.

De heer Groenewege: Voorzitter.

De voorzitter: Mijnheer Groenewege.

De heer Groenewege: Nog even twee zinnen terug. Ik merk dat ik iets te traag ben hiervoor. Maar een enorme claim op de exploitatie. Maar als we dat niet doen, dan komt die claim over 25 jaar als de reserve leeg is. Toch?

De heer Hagoort: Dat is inderdaad de keuze van het robuust beleid, om die afhankelijkheid los te laten. Correct. Laatste, dat is meer het afconcluderen van de stappen 1 tot en met 11. Die afhankelijkheid van de reserve Afschrijving wordt hiermee navenant minder. En die laatste mag u ook even over nadenken, nieuwe structurele baten dekken nu bestaande structurele lasten. Dat is wel het robuuste financieel beleid.

De voorzitter: De heer 't Lam heeft een vraag.

De heer 't Lam: Even om het beeld voor mezelf een beetje helder te krijgen. Het is natuurlijk een politieke keus of we die 43,7 miljoen aan de reserve Grondbedrijf toevoegen. En dat is nodig als je kiest voor het Maasterras. Maar als je niet kiest voor het Maasterras, zou je dat geld op een andere manier kunnen inzetten. Dat is juist? Even los van het feit of dat je die keus wel of niet moet maken en wat je met het Maasterras doet.

De heer Hagoort: Ja, dat kan ik ...

De voorzitter: Gaat u verder. Of zijn hier nog vragen? Want het lijkt me niet meer dan logisch als je het niet uitgeeft aan het ene dat je het dan mogelijk in je spaarportemonnee stopt of dat je het inderdaad aan iets anders gaat uitgeven.

De heer Van den Berg: En begrijp ik het goed dat we nu, als we nieuwe structurele lasten aangaan, die ook dekken in de exploitatie? Of grijpen we dan ook nog terug op die reserve, als we nu nieuwe verplichtingen aangaan?

De heer Hagoort: Het teruggrijpen op die reserve, zo werkt dat niet. Het is meer een kwestie van, op het moment dat je inderdaad de keuze maakt om het incidenteel te dekken, dan zou je die reserve ook weer op moeten hogen. Maar het idee is nu inderdaad om nieuwe investeringen, met bijbehorende kapitaallasten, in je exploitatie te dekken. Ik rond mijn deel af. Ik wil het stokje overgeven aan Erik-Jan. Maar niet door nog even te wijzen op dat ombuigen niet alleen maar iets Nederlands is.

Een klein rondje langs de velden, ook in Europees verband is de economische groei mager. Betekent dat meer landen te maken hebben met het aanschuren tegen bbp tekort? De EU-norm van min 3 procent. In Frankrijk hebben ze daar een aantal mooie termen voor. In Duitsland vind ik ze nog mooier. De mooiste komen er trouwens nog aan. Maar dit geeft ook herkenning in Groot-Brittannië. De Italianen maken er echt een feestje van, distributione. En in mijn rijtje woont een Belgische buurman, en daar moest ik eigenlijk wel met een glimlach kijken toen hij het had over het budgettaire inkrimpen. Ik wilde het woord geven aan Erik-Jan.

De voorzitter: Mevrouw Lammens.

Mevrouw Lammens-Oostdijk: Dank u wel, voorzitter. Ik heb nog een kleine vraag. We zetten wel wat het kost van het Maasterras nu al in de begroting, maar de subsidies die we krijgen, de ozb die we krijgen en de opbrengst van de huizen zetten we er niet bij. Waarom niet.

De heer Hagoort: Wil je een poging wagen, alsjeblieft?

De heer Brouwer: Deze aanvulling betreft op dit moment het dekken van het risicoprofiel. Besluitvorming Maasterras moet nog. Alleen dat staat ook in een aparte projectbegroting. En daar staan die subsidies, als het gaat om de ozb en de bijbehorende kosten van groei. Als we kijken naar de planning. Onze begroting eindigt in 2029. En dan verwacht ik nog niet dat we substantiële inkomsten hebben al uit het Maasterras, want er moet eerst gebouwd worden, willen we gaan verdienen.

De voorzitter: Tweede deel. Gaat uw gang.

De heer Van Genderen: Voorzitter, dank u wel. Ik neem u in enkele slides mee hoe de ombuigingen, of hoe ze dan ook heten bij onze burens, de budgettaire inkrimpingen, verwerkt zijn in de Perspectiefnota. Het is puur een leeswijzer die ik u wil geven. In die Perspectiefnota staat die hoofdtabel, waar collega Hagoort u net in heeft meegenomen. Daar staat op regel 7 een reeks, dekking uit ombuigingen, die we nodig hebben om het perspectief sluitend te krijgen. Die hoofdtabel is uitgewerkt op de ontwikkelingen in de programma's die erachter zitten. En daar ziet u de individuele ombuigingen die onder die

regel zitten. Daar staan ook de toelichtingen. Echter is er ook een aantal bijlagen bijgevoegd bij de Perspectiefnota. Bijlage 1 is het overzicht van alle gekozen maatregelen. In die bijlage 1 ziet u precies diezelfde financiële reeks. Ik heb hem hier ook even laten zien. Die sluit een-op-een aan. En als u dan verder leest ook in die bijlage 1, zult u zien dat er overlap zit in tekst. We hebben ervoor gekozen om de Perspectiefnota echt een zelfstandig leesbaar stuk te laten zijn. Maar in de bijlage ziet u ook zelf de teksten terug. Daar heb ik een reden voor. Dat is het volgende. In die bijlage, bijlage 1 noemde ik hem al, staan de gekozen maatregelen. Maar het pakket wat het college heeft gekozen, bestaat uit iets meer dan alleen budgettaire inkrimpingen, ombuigingen, beleidsinhoudelijke keuzes die ze voorlegt. Daar staat ook een voorstel om de ozb te gaan verhogen, extra boven op de indexeringen. Maakt onderdeel uit van het totale pakket aan maatregelen. Daar zit ook een reserve Sociaal Fonds in. Collega Hagoort heeft dat zojuist ook laten zien.

Daar zit een oplopende reeks, die gaat oplopen naar 2029 een miljoen. En die loopt daarna ook door, is de bedoeling. Dit bij elkaar opgeteld, stelt het college voor om als pakket aan allerlei maatregelen voor te stellen om die begroting structureel sluitend te maken, omdat robuuste financiële beleid ook echt handen en voeten te geven. Er zit ook een tweede bijlage bij. Dat is een klein aantal maatregelen, die de reservelijst is gaan heten. Waarvan het college voorstelt, technisch zou dat mogelijk kunnen zijn. We kiezen er alleen nu niet voor. Hebben dat ook niet nodig. Een van de grootste die ertussen staat, is het Nationaal Onderwijsmuseum, waarvan u de ontwikkelingen ook kent. Derde bijlage zijn de niet-gekozen maatregelen, waarvan het college voorstelt, doe dat niet. Deze 3 bijlagen bij elkaar opgeteld, ik laat dat zo meteen in de volgende slide nog even zien, gaat ook weer een relatie hebben met wat u in februari hebt zien langskomen. De nummering in die bijlagen, de nummering van de paragrafen loopt ook niet door. Daar hebben we heel bewust voor gekozen, om de relatie naar februari te houden. U heeft toen ook ongeveer 170 technische vragen gesteld. Daarin kunt u, ook in die beantwoording, altijd weer even teruggrijpen naar de oude nummertjes. Als u zegt, die nummering klopt niet, we hebben er bewust voor gekozen om die lijst van februari uit elkaar te trekken en de nummering te laten blijven corresponderen, zodat alles ook navolgbaar is voor u. En dat brengt mij op het laatste wat ik u wil meegeven, in ieder geval voor wat betreft de Perspectiefnota. Want ik heb zo meteen ook nog iets over de raadsinformatiebrief die er ligt. Een bijlage 4 hebben we bijgevoegd, waar u ziet, ik heb hier ook even de uitsnede gemaakt, wat stond er in de februaripublicatie? Bovenste regel. En hoe tellen de bijlagen die ik u liet zien bij elkaar op? Daar zit een verschil tussen. In die bijlage 4 hebben we laten zien, we hebben gewoon op basis van de participatie, uw consultatie een aantal voorstellen aangepast. Die zijn ook in de nummering aangepast aangegeven of in het nummertje met een A'tje aangepast. Die ziet u ook terug in bijlage 3 als een oorspronkelijk voorstel. Het oorspronkelijke voorstel is verschoven naar bijlage 3, waar het college niet voor kiest. Het aangepaste voorstel, met een A'tje, staat dan in bijlage 1. We hebben zichtbaar gehouden wat was en wat is. Daardoor is de lijst wel wat gegroeid, optisch, in ieder geval cijfermatig. We hebben ook, dat hebt u kunnen lezen, heeft het college voor gekozen, om een stuk omkeerbaarheid in te bouwen. Een aantal voorstellen is financieel gefaseerd en heeft geen effect meer in 2026. Die vallen in de jaarschijf 2026 af. Zorgt voor een min. Dat ziet u vooral ook onder de streep al terug, in 2026 staat een minnetje. Hebben we ook in die bijlage 4 zichtbaar gemaakt.

De voorzitter: De heer Groenewege.

De heer Groenewege: Dank u. Als we kijken naar die lijst van maatregelen die niet is doorgevoerd, dan is een deel daarvan aangepast en alsnog doorgevoerd en een deel daarvan doen we gewoon niet. Wat is daartussen de verhouding?

De heer Van Genderen: Als u bedoelt de cijfermatige verhouding, die heb ik zo niet scherp, maar dat kunnen we nog scherp maken. Als we dat gewoon als technische vraag behandelen, dan komt dat terug. Dat is een categorie die meeloopt, waar de technische vraag over is gesteld. En we hebben 2 hele specifieke gedaan. Het Stadsherstelfonds, om daarmee te beginnen, is ook een technische vraag over gesteld in februari.

Klopt die reeks wel? Nee, die klopte inderdaad niet. Dat is nu gecorrigeerd. Als ik hem even heel plat sla, de overhead, hebben we toen ook al heel nadrukkelijk aangegeven, heeft een verhouding met de beleidsinhoudelijke keuzes die je maakt. Als je minder beleidsinhoudelijke ingrijpen doet, is die organisatorische maatregel ook te temperen. We hebben dat in verhouding met elkaar gebracht. Ook daar zit eigenlijk gewoon een technisch financiële neerwaartse bijstelling op. Bijlage 4, voor u, om de aansluiting tussen de publicatie van februari en de publicatie van nu heel inzichtelijk te maken, met de aanvullende vraag die nog komt. Dat voor wat betreft de leeswijzer bij de Perspectiefnota. In die bijlage hebt u alle ingrediënten om te gaan vergelijken. Hoeft u niet allemaal door te bladeren. Alles bij elkaar in die bijlage ook. Naast de Perspectiefnota hebben we ook een raadsinformatiebrief gemaakt, die het college vorige week heeft verzonden aan u. Raadsinformatiebrief die een heel nauwe relatie heeft ook met die ombuigingen. Die veel meer ingaat op het proces wat we hebben gelopen. Niet over de inhoudelijke keuzes die het college aan u voorlegt, maar die echt gaat over het proces wat we hebben gelopen. Waar we ook nog een keertje terugblikken, hoe is de omvang van de opgave, inclusief het perspectief, tot stand gekomen? De keuze die het college heeft voorgelegd om naar dat sluitend perspectief, ook bekend al uit de woordwolk van collega Hagoort zojuist. Maar ook waarom gekozen is voor een stukje flexibiliteit en omkeerbaarheid in de lijst nu? Juist ook omdat die overheidsfinanciën, met alles wat er in Den Haag gebeurt, best nog wel kan wijzigen de komende tijd. En een VNG heeft bijvoorbeeld het advies neergelegd, neem geen onomkeerbare besluiten. College heeft er op deze manier invulling aan gegeven. Kunt u teruglezen in de RIB. Ook echt een terugblikje op het proces wat we hebben gelopen vanaf maart vorig jaar. De raadsinformatiebrief die toen tot stand gekomen is. We hebben als bijlage 1 bij de raadsinformatiebrief ook nog een keertje de terugblik gedaan op, welke ombuigingen zijn toen al in de Perspectiefnota meegelopen? Die samenvatting hoeft u niet meer terug te zoeken in de Perspectiefnota. Bijlage 1 bij de RIB hebben we al die ombuigingen nog een keertje voor u op een rijtje gezet. We hebben ook de terugblik op de participatie gedaan. Daar zijn 2 bijlagen op bijgevoegd bij de RIB. 1 is de alternatieven die zijn aangedragen vanuit de consultaties. En 2, het complete participatieverslag, waar alle sessies die zijn gevoerd in fase 2 ... Fase 1 van de participatie is bij het raadsvoorstel van december vorig jaar bijgevoegd. Nu is bijgevoegd de participatiesessies die in februari en maart zijn gelopen. Bijlage 3. Vervolgens hebben we ook een paragraaf gewijd aan het bestuurlijk kader. Hoe prioriteert het college? Dat bestuurlijk kader is ook bijgevoegd bij de RIB. Hebt u al in een eerdere versie ook langs gehad. Maar de definitieve versie is nu bij de RIB gevoegd als bijlage 4. En dan tenslotte ook, hoe heeft het college de prioritering

verder uitgewerkt? Raadsinformatiebrief echt op het proces, met een stukje achtergrondinformatie, terugblik op het participatieproces en het definitieve bestuurlijk kader. Dat was mijn technische toelichting op het stukje Perspectiefnota en de raadsinformatiebrief.

De voorzitter: U wilt nog een toevoeging ... Alstublieft.

De heer Hagoort: Ik rond hem af. Geen toegift. Dit is een afronding, om ook meteen de fout in de technische vragenronde recht te zetten. Het is uw traject straks.

Ik haalde inderdaad de beantwoording van ronde 1 en 2 door elkaar met de deadline van aanleveren. Ik zie daar inderdaad andere data staan. En gemeenteraad 1 juli, Dordtse Dinsdag 8 juli en gemeenteraad 15 juli, de belangrijke momenten. En dan op dinsdagavond, mogelijk woensdag 16 juli, wordt die Perspectiefnota '26, inclusief ombuigingsmaatregelen, vastgesteld. En loopt u met u allen weer terug door de Grotekerksbuurt en is het afgerond.

De voorzitter: Met natte voeten, zo te zien. Vragen? Geen vragen. Mevrouw Van Vugt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Niet echt een vraag, maar meer een soort opmerking. De Perspectiefnota en al die bijlagen hebben we natuurlijk vorige week gekregen bij agendapunt 18 van de Agendacommissie. Maar die RIB waarover u sprak, ik moest even zoeken, maar die staat bij een ander agendapunt, bij 19.

De voorzitter: Dat klopt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: En daar staan ook alle bijlagen weer opnieuw. Maar voor iedereen die aan het zoeken is, dan kun je het misschien makkelijker vinden.

De voorzitter: Dank u wel voor de toevoeging. Iemand anders nog vragen? Geen vragen. Dan wil ik de heren danken voor de uitleg van de Perspectiefnota. U heeft de data gehoord waarop u de technische vragen nog kunt stellen. En daar wens ik u allemaal heel veel succes mee. Voor nu, neemt u uw kopjes en bekertjes en flesjes mee naar de counter. Eet smakelijk voor zostraks.

3. Vragenhalftuur

Voorzitter: Mevrouw Koene
Raadsgriffier: Mevrouw Wepster
Verslag: NotuBiz

Aanwezig:
Dhr. Bootsman (GroenLinks)
Dhr. Katif (Beter voor Dordt)
Dhr. Kuhlmann (VVD)
Mevr. Van Vugt-Roose (CDA)

Portefeuillehouders: wethouder C. van Benschop, wethouder M. Burggraaf, wethouder M. Merx

De voorzitter: Dames en heren, goedenavond. Ik heb een wethouder naast me zitten, die is er helemaal klaar voor. Die had zo van, kom maar op. Twee wethouders? Kijk nou, gezellig. Dat is mooi. Ik heb nog wel tijden meegemaakt dat hier alle wethouders zaten, maar dat is allemaal weg. Goedenavond allemaal, ik kom niet in mijn computer, want ik heb een nieuwe telefoon. Dat is echt nog totaal irrelevante informatie. Maar ik kan geen code krijgen. Dat wordt nog leuk vanavond. Wij zijn hier bij elkaar vanwege het vragenhalfuur.

En er zijn een aantal vragen ingediend. En dan gaan we eens kijken of die ook van een antwoord voorzien kunnen worden. We beginnen met de heer Kuhlmann, van de VVD.

De heer Kuhlmann: Dank u, voorzitter. De afgelopen weken was het weer raak. Er is een groep verkeersasos in onze stad die er plezier in lijken te hebben om zoveel mogelijk herrie te maken wanneer ze door onze stad rijden met hun auto, motor, scooter of quad. Vaak gaat het dan om showverkeer. Negatieve aandachttrekkerij waar niemand op zit te wachten. Niet de mensen die ruw worden verstoord, terwijl ze ontspannen op het terras zitten. Niet de kwetsbare fietser op leeftijd, die zich het apelazarus schrikt. En al helemaal niet een klein kind dat huilend wakker wordt als zo'n figuur zijn opgevoerde auto keihard laat optrekken onder het slaapkamerraam. We hebben er als Dordtse VVD vaker aandacht voor gevraagd, voor dit probleem, en willen dat deze overlast stevig wordt aangepakt, bijvoorbeeld met lawaai-flitsers en controles. Daarom de volgende vragen. Erkent het college dat het probleem van verkeerslawaaï door verkeersasos moet worden aangepakt? Twee, wat is de stand van zaken rondom de lawaai-flitsers? En ten slotte, wat gaat het college verder doen tegen dit soort verkeerslawaaï?

De voorzitter: Daar komt hij dan hoor, mijnheer Merx.

De heer Merx: Dank u wel, voorzitter. De eerste vraag, ziet het college dat dit probleem moet worden aangepakt? Jazeker. Het is een ergernis voor velen in deze stad, en ook voor onszelf, dat de mensen het nodig vinden om met heel veel kabaal door deze stad te rijden. Niet alleen in deze stad in het centrum, maar ook in onze buitenwijken maak je het mee. Het schijnt een hobby te zijn geworden om je uitlaat te vervangen door weet ik wat voor systemen, die heel veel herrie maken. En daarom het team Handhaving, samen met de politie, doet al 1 keer in de 2 maanden grote verkeerscontroles. Zoals op 13-2, 17-4 en 22-5 zijn er grote controles geweest, naast een aantal spontane kleinere verkeerscontroles. En we treden ook op. Onze eigen handhavers zijn alleen bevoegd voor artikel 28 en 57 van het RVV. Dat zegt u misschien helemaal niks, maar dat ga ik u toelichten, heel kort. Het ene gaat over onnodig signalen geven. Dus onnodig toeteren, lichtsignaal en dat soort zaken. En het andere is onnodig geluid veroorzaken. En dat maak je weleens mee als mensen heel veel gas geven, zonder dat ze vooruitgaan. Dat is echt onnodig geluid veroorzaken. Maar als een voertuig hard optrekt en daarbij veel geluid maakt, valt dat niet onder onnodig geluid veroorzaken. Maar het gaat wel mogelijk gepaard met een snelheidsovertreding of gevaarlijk rijgedrag. Maar daarvoor zijn onze handhavers niet bevoegd. Dat moet de politie doen. En daar wordt ook tegen opgetreden. En de bekeuringen die worden uitgeschreven, worden door het CVOM afgehandeld, van het Openbaar Ministerie. Wat hebben wij voor resultaten van 1 januari 2024 tot ongeveer deze periode? Onnodig geluid veroorzaken of onnodig signalen geven door een bromfiets 4 bekeuringen. Andere tweewielige motorvoertuigen, dus motoren, 6 waarschuwingen en 10 bekeuringen. Vierwielige motorvoertuigen onnodig geluid

veroorzaken 38 bekeuringen. En onnodig signalen geven 24. En nog bij allebei een aantal waarschuwingen. Wat is de stand van zaken rondom de lawaai-flitsers? Lawaai-flitsers in de zin dat wij een soort snelheidsflitsers hebben die kan flitsen als er onnodig geluid wordt veroorzaakt, dat hebben we niet. Wat we u beloofd hebben, is dat we lawaaimeters zouden installeren. Dat is ook gebeurd.

En die hangen sinds juni vorig jaar op 3 locaties, Begijnhof, Johan de Wittstraat en Noordendijk. En ze kunnen ook eventueel op andere plekken worden opgehangen. En de verzamelde data geven namelijk inzicht op welke momenten we waar zouden moeten zijn met de grootste pakkans van mensen die het nodig vinden om mensen de schrik in het lijf te jagen of gewoon te irriteren. En wat gaat het college verder doen tegen dit lawaai-verkeer? Naast de genoemde handhavingsacties wordt gewerkt, bijvoorbeeld aan de plannen voor de Spuiboulevard, waarbij een gedeelte autovrij wordt. Waardoor het voor de lol rondjes rijden, dat maken we dan ook mee, niet meer aantrekkelijk is. Dan vinden ze misschien wel weer een andere plek waar ze rondjes kunnen rijden en veel herrie kunnen maken. Maar we verwachten wel dat in ieder geval hier de overlast ook minder wordt. En verder gaan we het mobiliteitsplan per wijk uitwerken. En hierbij gaan we ook in gesprek met bewoners, waarbij verkeersoverlast in algemene zin waarschijnlijk een van de thema's is.

De voorzitter: En dat bijna zonder ademhalen. Mijnheer Kuhlmann, nog een vervolgvraag?

De heer Kuhlmann: Ja. Natuurlijk zijn we heel blij, dit is echt goed nieuws, dat er tientallen bekeuringen zijn uitgedeeld. Dat is heel goed. En de vervolgvraag is, of eigenlijk min of meer de oproep, om inderdaad hier blijvend aandacht voor te hebben, want het is echt een vervelend iets voor veel mensen in de stad.

De heer Merx: Zeker. En we houden daar ook aandacht voor. En ik moet ook een compliment geven, doe ik dan maar via de voorzitter naar u en alle anderen, aan de politie, die echt met man en macht hieraan bijdraagt. Motoren erbij, alles erbij. En er worden echt wel verkeerscriminelen, geef het maar zo'n naam, gepakt.

De voorzitter: Volgende vraag. We gaan naar mijnheer Bootsman. Ik was u even kwijt. Gaat uw gang.

De heer Bootsman: Dank u wel, voorzitter. Sinds 2023 heeft station Dordrecht Zuid liften, wat de toegankelijkheid verbeterde voor mensen met een beperking, ouderen, reizigers met kinderwagens of zware bagage. In de praktijk zijn ze echter vaker defect dan in gebruik. Eerst door storingen en nu helaas door vandalisme. Alleen dit jaar zijn de liftknoppen zeker al vijf keer vastgelijmd met tweecomponentenlijm. Afgelopen week is dit zelfs twee keer gebeurd. Ook is er een brandje gesticht in een van de liften. De ingang van de liften ligt in de openbare ruimte, de tunnel onder de Galileilaan, het pleintje bij de Piersonstraat. Wat bij ons vragen oproept over toezicht en sociale veiligheid. Is het college het met GroenLinks eens dat herhaald vandalisme aan de liften op station Zuid volstrekt onacceptabel is en dat hier actie op moet worden ondernomen? Zo ja, wat kan het college doen om het vandalisme op en rondom station Zuid terug te dringen? Dank u wel.

De heer Merx: Voorzitter, elke vorm van vandalisme is onacceptabel, of dat liftknoppen zijn, bushokjes of wat dan ook. Daar waar mensen gebruik moeten kunnen maken van bepaalde voorzieningen, moeten niet vanden vinden dat dat gebruik onmogelijk moet worden gemaakt door, zoals u dat net beschreven heeft.

Ik ga het niet herhalen, want voor je het weet, breng je mensen weer op ideeën. Alleen onze eigen handhaving is er niet voor bevoegd. Dat is echt politiewerk. En de verantwoordelijkheid voor het beheer en het onderhoud, maar ook voor het doen van aangifte, ligt in dit geval bij ProRail. Er hangt wel een beveiligingscamera van ProRail, die de beelden opneemt van vandalisme, gevoelige plekken op het station. We hopen dat dit preventief werkt, maar uw verhaal bewijst al dat dat niet zo is, want ze gaan gewoon door. Maar in ieder geval moet ProRail aangifte doen. De gemeente heeft zelf geen camera's op het betreffende station. De wijkhandhavers van het gebied West, hebben we afgesproken, gaan wel wat vaker daar rondrijden en een extra oogje in het zeil houden. En wat hier niet staat, wat ik wel wil overwegen, maar ik weet niet wat u zelf gedaan heeft richting ProRail, ik wil ook best een briefje sturen aan ProRail, let er eens op. Want we krijgen hier echt klachten over.

De voorzitter: Gaat uw gang.

De heer Bootsman: Dank, voorzitter. Het lijkt me heel goed als de wethouder ook nog even contact opneemt met ProRail. Ik heb het zelf ook met ProRail erover gehad. En die zeiden zelf, we zouden het heel fijn vinden als de gemeente tenminste daar ook achter staat. Dat is fijn, denk ik.

De heer Merx: Dat gaan we dan in het briefje zeggen dat we hier erg achterstaan dat zij aangifte doen en zorgen dat het niet meer gebeurt.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar het CDA, naar mevrouw Van Vugt-Roose.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Dank u wel, voorzitter. Het CDA heeft met schrik eigenlijk kennisgenomen van een bericht van de week in het Algemeen Dagblad dat ook in het komende schooljaar bij de Dordrecht Academy weer een aantal opleidingen niet doorgaan. Er zijn weer te weinig studenten die zich hebben aangemeld. En wij weten dat ons college, de colleges uit de regio en het bedrijfsleven en het onderwijs over het aanbod met elkaar in gesprek zijn. Het is natuurlijk ook voor Dordrecht en de regio ontzettend van belang dat al die technische opleidingen, want daar gaat het hier met name om, de hbo technische opleidingen, worden aangeboden en doorgang kunnen vinden. En daarom hebben we toch wel wat vragen hierover. Wat kan het college doen richting de hogeschool, volgens mij is het in dit geval Hogeschool Inholland, tot het behoud van de technische AD-opleidingen, zodat er niet opnieuw sprake is van een gemiste kans? Hoe heeft het college eerder aangegeven wat het belang is van voldoende technische opleiding voor Dordrecht en de regio? Derde vraag, welke verantwoordelijkheid ligt er mogelijk bij het college of bij andere gremia om te zorgen voor voldoende technische opleidingen in deze regio? En welke acties worden er op dit moment nog uitgezet? Want er kunnen nog inschrijvingen komen, want de deadline daarvoor is altijd pas 1 oktober. Ik hoop wat meer te horen.

De voorzitter: Ik zag mevrouw Van Vugt al hoopvol richting mevrouw Van Benschop kijken. Gaat uw gang.

Mevrouw Van Benschop: Dank u wel, voorzitter. Ik denk dat het goed is om even de situatie te schetsen dat de Dordrecht Academy bestaat uit drie hogeschoolbesturen. Dat is de Hogeschool Rotterdam, Inholland en de Christelijke Hogeschool Ede. En iedere hogeschool heeft in het samenwerkingscontract of -convenant dat ooit getekend is, vier jaar geleden, afspraken gemaakt over wat de portefeuille is die zij aanbieden. En de nadruk ligt bij de Christelijke Hogeschool Ede op de sociale opleidingen. Bij Inholland op de onderwijsopleidingen, noem ik het maar even, de nadruk. En bij Hogeschool Rotterdam op de technische opleidingen. En wat er nu gebeurt, is dat er uiteraard veel berichtgeving is over het niet starten of stoppen van technische opleidingen. Maar ik hecht er echt aan om aan de voorkant te zeggen dat die andere opleidingen, bijvoorbeeld Social Work, maar ook de PEP, op het onderwijs, de pabo, dat dat opleidingen zijn die juist heel hard lopen in onze regio. Het is niet dat de hele Dordrecht Academy geen onderwijs aanbiedt. Het gaat echt over dit deel van technische opleidingen. Dan de vragen. Ik ben helemaal met mevrouw Van Vugt van mening dat voor onze regio technische opleidingen belangrijk zijn. Dat heeft gewoon te maken met hoe onze economische samenstelling is. We hebben veel bedrijven actief in de maritieme, maar ook in de maakindustrie. En dat vraagt om goed geschoold technisch personeel. Als je dan vervolgens ziet dat er qua opleidingen aanmeldingen zijn echt van enkelen, dan hebben we het niet over tientallen, maar enkele personen, dan kun je je voorstellen dat dit niet alleen een financieel vraagstuk is voor de hogescholen, maar ook absoluut een kwaliteitsvraagstuk. Als er namelijk drie studenten in een klas zitten, dan is het niet mogelijk om op het juiste niveau onderwijs te kunnen bieden, omdat er ook wat gevraagd wordt van samenwerking tussen studenten in de interactie, omdat dat iets vraagt voor locaties. U kunt zich dat voorstellen. Omdat wij als college van mening zijn dat het wel belangrijk is, hebben we er veel in geïnvesteerd, de afgelopen twee jaar. We hebben veel gesprekken gevoerd met het onderwijs, maar nadrukkelijk ook met het bedrijfsleven. Want het bedrijfsleven heeft altijd gezegd, wij hebben behoefte aan personeel dat we verder kunnen laten ontwikkelen dan het mbo-4-niveau. En praktisch gezien wordt er niet geleverd. De bedrijven zeggen het nodig te hebben, maar als we dan initiatieven starten om ook daadwerkelijk hun werknemers de AD-opleidingen te laten volgen, dan is er eigenlijk geen animo. En dat leidt ertoe dat er inderdaad enkele aanmeldingen zijn. Er zijn een paar bedrijven in de regio die daar iets meer gebruik van maken, maar nog steeds onvoldoende om dat kwaliteitsniveau te kunnen borgen. Wij hebben pas geleden, samen met de werkgevers Drechtsteden, nog een innovatietafel gehad, waar we hebben geprobeerd het bedrijfsleven samen met het onderwijs en gemeenten aan tafel te brengen, om te kijken of we daar iets meer vraag zouden kunnen creëren. En dat heeft ertoe geleid dat ik afgelopen vrijdag bericht heb gekregen van, er is eigenlijk geen animo, de innovatietafel stopt. En ik vind wel, hoewel ik het allemaal heel erg belangrijk vind, dat je op een gegeven moment ook realistisch moet zijn in hoeverre je dit daadwerkelijk kwalitatief van de grond gaat krijgen. En dat betekent dat we in gesprek zijn met de hogescholen dat ik vind en dat we vinden dat het hoger onderwijs voor onze regio echt van groot belang is, niet alleen technisch, maar ook sociaal, of bijvoorbeeld op onderwijsvlak, omdat we niet willen dat onze jongeren wegtrekken uit de Drechtsteden, maar dat ze hier studeren en hier werken. Ik heb ze

daarom gevraagd om met een plan te komen, een tweejarenplan. Toevallig vandaag nog overleg over gehad met de hogescholen.

Een tweejarenplan hoe het wel mogelijk is om de Dordrecht Academy verder te verstevigen, zonder dat we daar per se afdwingen dat dat technische opleidingen moeten zijn. Want ik denk dat het voor de regio een groter belang is dat we de hogeschool behouden en dat we voldoende massa creëren om die school ook stevig neer te zetten, dan dat we ieder jaar of ieder halfjaar berichtgeving hebben over technische opleidingen, die als gevolg van te weinig aanmeldingen niet kunnen starten. Lang antwoord, maar dit is even met context.

De voorzitter: Mevrouw Van Vugt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Een korte aanvullende vraag. De ambitie van de regio om dat technisch onderwijs te versterken, die komt dan ook onder druk te staan. Hoe denkt de regio erover?

Mevrouw Van Benschop: Voorzitter, die komt niet onder druk te staan. Dat blijven we in onze ambities houden, want dat is namelijk gewoon het bedrijfsleven wat we hier voor een groot deel ook gevestigd hebben. Dat willen we hartstikke graag blijven stimuleren. Wat ik wil voorkomen, is dat we de Hogeschool Rotterdam met name blijven houden aan, je moet technische opleidingen aanbieden, terwijl die dan iedere keer niet starten, omdat er te weinig aanmeldingen zijn. Dan heb ik liever dat de Hogeschool Rotterdam zijn positie pakt, andere opleidingen gaat aanbieden en hier een stevig onderwijssysteem neerzet, waarmee we altijd de deur openhouden voor de technische opleidingen. Want als er bedrijven opstaan en die zeggen, wij gaan ze niet via onze bedrijfsscholen opleiden, maar dat willen we via de Dordrecht Academy, dan moet de Hogeschool Rotterdam gelijk kunnen inspringen en gewoon de opleiding hier aanbieden. Maar door ze daaraan te houden, dat het per se technisch moet zijn, zien we dat er nu eigenlijk iedere keer een soort terugvallende beweging is, waardoor er helemaal geen opleidingen starten. En dat zouden we willen voorkomen.

De voorzitter: Dank u wel. Hij zit er al helemaal klaar voor. De heer Katif, gaat uw gang.

De heer Katif: Dank u wel, voorzitter. Wegens Wantijlive en Wantijpop vragen bewoners van de Nachtegaalplaats snel duidelijkheid over verkeersmaatregelen. Vorig jaar werd de doorlaatpost verwijderd met late en onduidelijke communicatie, voorzitter. Bij Tijpoort is wel een nieuwe post geplaatst. Beter voor Dordt heeft op 29 mei jongstleden er wat vragen over gesteld. Maar nu evenementen dichterbij zijn, willen bewoners duidelijkheid, voorzitter. We hebben de volgende vragen. Hoe verantwoordt het college het verschil in aanpak tussen de Nachtegaalplaats en de wel behouden doorlaatpost bij de Tijpoort? En welke concrete maatregelen neemt het college om tijdens Wantijlive en Wantijpop dit jaar overlast van zoekend verkeer in de wijk rondom de Nachtegaalplaats te voorkomen, nu de doorlaatpost is vervallen? En de tweede vraag, voorzitter, waarom is de in 2024 schriftelijk toegezegde evaluatie over het verkeersbeleid intern afgerond, zonder inspraak van de inwoners? En is het college bereid deze alsnog in samenspraak met de betrokkenen te heropenen? En last but not least, welke lessen trekt het college uit de gebrekkige communicatie, zeg ik gebrekkig, rond het doorlaatbewijs 2024? En hoe wordt het dit jaar verbeterd richting bewoners in de omliggende wijken?

En ik weet namelijk dat het doorlaatbewijs 2025 is niet verstrekt. Maar goed, dat is even terzijde. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Inmiddels is aan tafel aangeschoven de heer Burggraaf. En die gaat u van een antwoord voorzien.

De heer Burggraaf: Dank u wel, voorzitter. We hebben eerder ook inderdaad artikel 40-vragen al beantwoord hierover. Zeker. Deze nieuwe set artikel 40-vragen nu wederom gekomen. Daar heeft u nog een antwoord voor tegood. Maar er is al een eerdere set, ik meen door Op Ons Eiland, gesteld. En daar hebben we feitelijk ook toegelicht een aantal zaken die u nu aan ons vraagt. En dat is dat er inderdaad in het verleden overal vrij parkeren was en dat er toen toelaatpoorten waren, verkeersregelaars, om te zorgen dat niet festivalgangers in de wijk gingen parkeren. Er is nu een verandering gekomen, sinds vorig jaar, dat er betaald parkeren in een deel van de buurt is. Daar is van geconstateerd dat, doordat er betaald parkeren is in het gebied, er voldoende parkeergelegenheden zijn voor de bewoners in het betaald parkeren gebied, waardoor het niet noodzakelijk is om daar nog een aparte toegangscontrole op te doen. Dat vindt alleen plaats op het deel van de buurt waarin geen betaald parkeren is, waar geen vergunningparkeren is gereguleerd. Vervolgens hebben we ook daar aangegeven dat we wel alert zullen zijn om te kijken dat de gehandicaptenparkeerplaatsen in de buurt wel vrij blijven, ook voor de bewoners die dat dichtbij huis nodig hebben. Daar zal toezicht op plaatsvinden. En ook dat er niet fout geparkeerd wordt in het betaald parkeren gebied. Dat mensen wel als we parkeren het netjes in de parkeervakken doen. Er was vorig jaar wat verwarring inderdaad over het doorlaatbewijs. Die is alleen van toepassing voor het deel waar niet betaald parkeren geldt. Ik ga ervan uit dat er nu een brief is gegaan naar de omgeving, waarin ook gecommuniceerd is hoe nu de bereikbaarheid in de buurt is geregeld. Dn inderdaad voor het deel waar het betaald parkeren is, die krijgen dan geen doorlaatbewijs meer. Dat was vorig jaar wel zo, met informatie erop, en dat gaf verwarring. Dat snap ik voor de vorige editie. En na deze editie zullen we weer evalueren en kijken of het inderdaad ook zo uitpakt, zoals we hebben verwacht en de vorige editie hebben gezien. Zeg ik u toe dat we dan ook die evaluatie nog even zullen delen met de VvE van Nachtegaalplaats. We hebben de vorige keer wel die evaluatie gedaan met de input die ze vooraf hadden gegeven, maar hebben ze toen niet bij die evaluatie meer betrokken. Ik zal zorgen dat ze dit keer een bericht actief krijgen vanuit ons, zodra het evenement voorbij is en we kunnen opmaken hoe de verkeerssituatie is gelopen rondom het evenement. En volgens mij heb ik dan alle vragen beantwoord.

De voorzitter: Dat gaan we nu testen.

De heer Katif: Voorzitter, voor een groot deel wel. Er zullen ook nog artikel 40-vragen beantwoord worden. En aan de hand daarvan zullen we even kijken wat we nog meer zullen vragen. Maar ik ben blij met de drie toezeggingen die zijn gedaan. Handhaving op twee manieren en de laatste toezegging dat in ieder geval de bewoners worden betrokken bij datgene wat ze aangaat. Dat is parkeren met een auto voor de deur, zou ik bijna zeggen. Dat is het.

De voorzitter: Geen vervolgvraag, vervolgpleidooi, maar u heeft een antwoord. Dat waren ze voor vandaag. Ik wens jullie allemaal een fijne avond.

4. Bestemmingsplan Maasterras fase 1 - Raadsvoorstel

Voorzitter: De heer Struijk
Raadsgriffier: De heer Den Boer
Verslag: NotuBiz

Aanwezig:

Dhr. Bootsman (GroenLinks)
Dhr. Damen (Partij van de Arbeid)
Mevr. Dijkstra (Gewoon Dordt)
Dhr. De Feijter (ChristenUnie/SGP)
Dhr. Groenewege (Partij voor de Dieren)
Dhr. Gündogdu (Op Ons Eiland)
Dhr. Den Heijer (VVD)
Mevr. Van Herwijnen (Partij voor de Dieren)
Dhr. Klerk (CDA)
Mevr. Koene (Gewoon Dordt)
Mevr. Kruger (GroenLinks)
Dhr. 't Lam (SP)
Mevr. Pichel (Forum voor Democratie)
Dhr. Safranti (DENK)
Mevr. Stolk (VSP)
Dhr. In 't Veld (VSP)
Dhr. Wringer (Beter voor Dordt)

Portefeuillehouder: -

Overige aanwezigen: dhr. Metsch, mevr. Huiskes, mevr. Labruyère, dhr. Van Maastrigt, mevr. Stallaert, dhr. Jaarsma, dhr. Molenaar

De voorzitter: Goedenavond, hartelijk welkom voor deze vergadering, met als onderwerp het bestemmingsplan Maasterras fase 1. Het is een beeldvormende sessie. En we hebben vanavond een heleboel sprekers. Daarover zo meteen meer. Hartelijk welkom aan de raads- en commissieleden, wethouder Burggraaf heb ik ook gezien, en uiteraard de belangstellenden op de tribune. En ook daarbij inbegrepen degenen die zo dadelijk gaan spreken. Welkom aan de mensen thuis, ook die meekijken. Zullen er vast ook een heleboel zijn. Zoals gebruikelijk ga ik eerst even vragen of iedereen zich kort wil voorstellen. En daarna ga ik de rest van het programma uitleggen. Begint u maar.

De heer Den Boer: Mark den Boer, commissiegriffier.

De heer De Feijter: Bart de Feijter, ChristenUnie/SGP.

De heer Bootsman: Nick Bootsman, GroenLinks Dordrecht.

De heer Klerk: Albert Klerk, CDA.

De heer Den Heijer: Rolin den Heijer, Dordtse VVD. En ik vervang mijn collega, de heer Noldus.

Mevrouw Stolk: Margret Stolk, VSP.

De heer In 't Veld: Richard in 't Veld, VSP.

Mevrouw Van Herwijnen: Irma van Herwijnen, Partij voor de Dieren.

De heer 't Lam: Jack 't Lam, SP.

De heer Wringer: Jan-Willen Wringer, Beter voor Dordt.

De heer Damen: Leo Damen, Partij van de Arbeid.

De heer Safranti: Mehmet Safranti, DENK Dordrecht.

De heer Gündogdu: Aydin Gündogdu, Op Ons Eiland.

Mevrouw Pichel: Ruby Pichel, Forum voor Democratie.

Mevrouw Koene: Irene Koene, Gewoon Dordt.

Mevrouw Dijkstra: Marjanne Dijkstra, Gewoon Dordt.

De heer Groenewege: Pieter Groenewege, Partij voor de Dieren.

De voorzitter: Mevrouw Kruger heeft geen rol, die verbergt zich nu achter haar handen, maar ze is er wel. Mijn naam is Leen Struijk en ik ben, zoals wel vaker, de commissiegriffier, de voorzitter van deze vergadering. Excuus. Ik dacht, moet ik alweer gaan werken na twee jaar pensioen? Toch maar niet doen. Waarom zitten we hier? In de afgelopen maanden hebben we diverse voorbereidende technische sessies over de inhoud van het bestemmingsplan Maasterras fase 1 gehad. Vanavond komen de sprekers aan bod. De meesten van hen hebben al eerder gebruikgemaakt van de gelegenheid om een zienswijze op het ontwerpbestemmingsplan in te dienen. Voor deze avond hebben zich zeven sprekers gemeld. Die zijn in te delen in vier blokjes. Individuele bewoners Weeskinderendijk. Daar gaan we zo meteen mee beginnen. Dat zijn er vier. Eén vertegenwoordiger namens diverse bewoners van de Weeskinderendijk. Dan ook nog een vertegenwoordiger namens de woonwagenvoortuigen Brandts Buysstraat. En als laatste komt ook nog de woningcorporatie Trivire. We gaan, zoals ik al zei, beginnen met de vier individuele bewoners van de Weeskinderendijk. Die ga ik nu uitnodigen om hier te verschijnen. Aan mijn linkerhand. Dat is de heer Metsch. En misschien als u in die volgorde doet, dan is dat voor degenen die niet kennen het makkelijkst te onthouden. De heer Metsch mag naast mijnheer Den Boer gaan zitten. Daarnaast dan graag mevrouw Huiskes. Dan mevrouw Labruijère. En dan als laatste de heer Van Maastricht. En u kent, want u bent hier vaker geweest, de spelregels. U krijgt exact vijf minuten. Minder mag, meer liever niet. Gaan we maar niet doen, want het is een heel vol programma en we willen ook de commissieleden graag de gelegenheid geven om vragen te stellen. Ik ga ze achtereenvolgens het woord geven. En als ze alle vier geweest zijn, dan kunt u gebruikmaken van de mogelijkheid om vragen aan hen te stellen. Mijnheer Metsch, aan u de eer, microfoontje aan en dan kunt u uw woord doen. Succes.

Inspreker 1: Voorzitter, geachte leden van de gemeenteraad, dames en heren, ik zit hier vandaag om u te verzoeken, als u op 2 juli over het bestemmingsplan voor het Maasterras stemt, te stemmen voor een variant waarbij de woonhuizen aan Weeskinderendijk blijven bestaan. Ik ben de bewoner en eigenaar van een van deze huizen, Weeskinderendijk 133. Voor de duidelijkheid, ik ben niet tegen het plan in het algemeen. Ik zie zeker het nut van meer woningbouw in deze tijden van een tekort aan woningen. Maar precies om die reden wil ik mijn eigen woning niet kwijtraken. Ik ga ervan uit dat u allen mijn zienswijze van 25 januari vorig jaar heeft gelezen. Die zal ik niet volledig herhalen. Maar toch, wat toen gold, geldt nu nog steeds. Ik ben nog steeds chronisch ziek en nog steeds zonder uitzicht op genezing. Als volwassene hoop je op een gegeven moment een paar zekerheden te bereiken in je leven. Zoiets als een inkomen, iets zinvols om te doen, een sociaal leven en een plek die je je thuis kan noemen. Vier poten onder je stoel, zou je kunnen zeggen. Toen ik acht jaar geleden mijn huis kocht, dacht ik dit grotendeels te hebben bereikt. Door mijn ziekte zijn de eerste drie zekerheden nu weggefallen, of een stuk minder geworden. De stoel waarop ik zit, is aardig aan het wiebelen. Nu zaagt het plan om mijn huis te slopen aan de laatste overgebleven poot. Dan zegt u wellicht, maar dan verhuis je toch naar een ander huis. Zo makkelijk is dat helaas niet. Wederom, door mijn ziekte kan ik niet werken. Ik leef niet van een WIA/WGA-uitkering. Banken geven geen hypotheek als je deze uitkering hebt. Ieder huis, wat ongeveer gelijkwaardig is qua afmeting en technische staat, is vele malen duurder dan wat ik betaald heb voor dit huis. Huren in de vrije sector is met mijn huidige middelen niet mogelijk. En als eigenaar van een koophuis sta je niet lang genoeg op de wachtlijst voor een sociale huurwoning, off helemaal niet. En dan heb ik het nog niet over alle bijkomende stress van het zoeken, vinden, financieren, verbouwen en verhuizen naar een nieuwe plek. Door mijn ziekte kan ik dat niet zo doen als ik zou willen. Als ik in dit huis kan wonen, kan ik netjes doorgaan tot het einde van de looptijd van mijn hypotheek, die netjes gewoon af blijven lossen. En dan is er niks aan de hand. Ik heb ook maatregelen genomen om mijn huis zo energiezuinig mogelijk te maken voor het milieu, maar ook om lage maandlasten te hebben. Ik zou het erg jammer en zonde vinden als wat ik opgebouwd heb al na zo'n korte tijd in de container gegooid gaat worden. Dat lijkt me vreselijke verspilling. Mijn artsen en therapeuten hebben mij gezegd dat als mijn stress niet omlaaggaat ik niet kan genezen. Sommigen hebben zelfs gezegd dat ze mij niet kunnen behandelen, omdat er geen basisrust is. Die rust is er niet omdat, zoals ik net gezegd heb, alle zekerheden in mijn leven onzeker zijn geworden. Dat ik ziek ben geworden, daar kan u niks aan doen. Dat is pure pech. Ik kan er ook niks aan doen. Dat ik waarschijnlijk nu mijn huis kwijt raak, dat is niet mijn schuld.

Dat komt niet omdat ik mezelf in de schulden heb gewerkt of iemand schadevergoeding moet betalen en daardoor verplicht mijn huis moet verkopen. Dat ik mijn huis ga kwijtraken, mogelijk, komt puur en alleen door de plannen, zoals die nu staan in het ontwerpbestemmingsplan. Dat is het bestemmingsplan waarover u op 2 juli gaat stemmen. Met de keuze die u gaat maken, heeft u mijn lot in handen. U kan ervoor kiezen wat over is van mijn leven zuur te maken, maar dat hoeft niet. Het Platform Weeskinderendijk heeft in de afgelopen weken aangetoond dat er een alternatief mogelijk is. Het bureau Antea heeft berekend dat met het alternatief dezelfde doelen gehaald kunnen worden als het plan van B&W, burgemeester en wethouders. Daarom verzoek ik u om op 2 juli het voorgestelde bestemmingsplan zodanig te wijzigen dat de

woonhuizen aan de Weeskinderendijk blijven bestaan. Ik hoop op uw wijsheid en dank u voor uw aandacht.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Metsch. Complimenten voor de wijze waarop u het gedaan hebt. Keurig binnen de tijd. Ik ga naar mevrouw Huiskes. Ook succes.

Inspreker 2: Daar zitten we dan, bijna twee jaar nadat heel dit gedoe begon. Ik zit hier om een zienswijze toe te lichten die ik anderhalf jaar geleden heb ingediend over een totaal ander plan. En om eerlijk te zijn, het boeit mij niet meer zoveel of dat die huizen blijven staan of dat ze worden gesloopt. Ik zal vooral geen feestje vieren als ik gewoon weet waar ik aan toe ben en weer naar de toekomst kan kijken. In mijn zienswijze gaf ik al aan dat het gedrag van het college ongehoord slecht is geweest. In de beantwoording van de zienswijze geeft het college aan dat alles nu verbeterd is. Dat is echt bullshit, als je het mij vraagt. Ik vraag me oprecht af wat er is verbeterd in de communicatie en de participatie. Het college heeft ons als bewoners doen denken dat als wij een quickscan zouden uitwerken, dat zij hier serieus naar zouden kijken. Daarna heeft zij ook nog verzocht om de plannen even aan te passen, om echt appels met appels te vergelijken. Het college heeft ons maanden keihard aan het werk gezet. En werkte zelf ook nog eens tegen door informatie niet te verstrekken, informatie te verdraaien en deadlines aan te passen. De Raad van State heeft uitstel op de besluitvorming gegeven tot 1 juni, zodat die alternatieve plannen juist wel goed bekeken konden worden. En dat is overduidelijk niet gebeurd. Wij zijn simpelweg aan het werk gezet om plannen aan te leveren, die daarna rechtstreeks in de hoek zijn gegooid. Op 25 maart werd dat maar al te duidelijk. Echt, schaam u diep wethouder, schaam u diep. En ook raadsleden en commissieleden, schaam u diep. Hoe hebt u het kunnen toelaten dat het college twee jaar lang rücksichtslos door kon gaan met haar ramkoers? Alle huidige bewoners van het gebied letterlijk uit het veld slaan. Hoe hebt u het toe kunnen laten dat er alleen maar technische sessies konden zijn en daarbij geen ruimte was voor politieke discussie? Nu geeft het college aan dat als u politiek besluit dat die huizen blijven staan dat het eigenlijk veel te veel aanpassen wordt. Twee jaar lang hebt u dat toegelaten. Twee jaar lang liet u het college in haar macht. Dit betreft mensenlevens. We zijn niet een stapeltje documenten dat ligt te wachten. Schaam u diep. Door het enorm dreigende autoritaire gedrag van de gemeente, door alle druk en onzekerheid die ons is opgelegd en door het niet serieus nemen van ons harde werk is er bij mij echt iets geknapt. Op dit moment zit ik overspannen thuis. Aan herstel kom ik niet toe, omdat de situatie waarin ik zit hetzelfde blijft, vol onzekerheid en onrecht.

Het is wel gebleken dat Dordrecht geen democratie is, maar een plutocratie. Naar grote bedrijven wordt uitvoerig geluisterd, terwijl de burger aan de kant wordt gezet. De huizen op de Weeskinderendijk moeten in verband met financiële voordelen verdwijnen. Maar wat deze voordelen precies zijn, dat wordt pas bekendgemaakt nadat u als raad een besluit hebt genomen. Niets liever ziet de gemeente ons van de Weeskinderendijk vertrekken. Ik kan u vertellen, ik wil echt liever uit dit verschrikkelijke Dordrecht vertrekken dan dat de gemeente wil dat ik vertrek. Maar voor heel Dordrecht zou het beter zijn dat ook heel dit gebakkelei over is en dat er nu ook echt woningen worden gebouwd. Maar ik zal niet vertrekken zolang u uw financieel voordeel niet met ons deelt. U kan een ruimhartig bod doen waar wij tevreden mee zijn. Doet u dat niet, dan kan de rechter verder bepalen wat wel of niet rechtvaardig is. Dat zal wel weer jaren duren.

Slecht voor de ontwikkeling van Dordrecht, slecht voor de stad, slecht voor uw financiën en ook heel slecht voor mijn persoonlijk herstel. Ik vraag u daarom echt, bevrijd ons nu eindelijk van deze afschuwelijke gijzeling en wees nu echt ruimhartig, terwijl u uw burgers de stad uitjaagt.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Huiskes. Dan ga ik naar mevrouw Labruyère.

Inspreker 3: Goedenavond allemaal, ik wil ten eerste bedanken voor de uitnodiging voor vanavond, om nog een keer in te spreken. Er zullen wat zelfde punten zitten, denk ik, bij mijn burens als in mijn verhaal, maar dan zal dat ook wel heel belangrijk zijn. Ik zou vandaag in gaan spreken over mijn zienswijze. Echter, het is 1,5 jaar geleden dat ik hem geschreven heb. Plannen zijn veranderd. Wij hebben een plan ingediend. Daar is niks mee gebeurd. En eigenlijk voelt het hier voor mij als een grote farce dat ik hier mag inspreken, 1,5 jaar na dato. Ik zal eerst een paar dingetjes oplichten uit mijn zienswijze, een paar punten meenemen. Daarna wil ik ook gewoon een stuk van het proces van de laatste 2 jaar meenemen en een stukje van mijn persoonlijk verhaal. Het is duidelijk dat in het proces participatie, communicatie, zorgplicht van de gemeente en informatieverstrekking nog steeds niet helemaal op orde is. En dan zeg ik het heel subtiel. Dan hebben we ook nog het puntje vergoedingen en kostenverhouding. Daar wilde ik nog wel even wat aandacht aan besteden. Ik heb gezien in de 2 jaar dat een van de duurste bedrijven die in te huren zijn, Mekanoo, ingehuurd wordt voor een plan en dat er verschillende projectmanagers de revue gepasseerd zijn. Ik begin me dan achter mijn oor te krabben als er ook nog extra mensen worden ingehuurd. We noemen geen namen, maar het woord Barcelona zal u wellicht herkennen. Dat moet toch ontzettend veel geld gekost hebben. Even terug naar mijn zienswijze. Mijn zienswijze heb ik nog even nagelezen. De conclusies, het korte verhaal. Blijkt dat mijn zienswijze gewoon als evaluatie gebruikt kan worden voor hoe het proces tot nu toe verlopen is en hoe het plan nu tot stand is gekomen, met brug, met spoor en met stamlijn. Dan gaan we nog even terug naar het persoonlijke stukje. Door de gemiste zorgplicht van de gemeente, want dat vind ik nog echt heel erg jammer, de communicatie en noem maar op, de informatieverstrekking, waar Joëlle ook al iets over noemde, doordat dat gemist werd door ons hebben wij zelf heel hard moeten werken. En wij hebben extra hard moeten werken, omdat wij gewoon niet goed geïnformeerd werden. Ik kan je vertellen, ik heb in mijn agenda grofweg bijgehouden wat het mij heeft gekost aan vergaderingen, besprekingen, overleg binnen ons groepje, overleg met raadsleden.

Ik kom uit op ruim 160 uur per jaar. Dat betekent 4 maanden per jaar aan werktijd. Daar zitten nog niet eens de appjes, de kleine documentjes die via de app gestuurd worden en de telefoontjes die ik tussen mijn werk door en tijdens mijn werk doe. Ik kan u wel vertellen dat dit wat ik moet inleveren als kleine zelfstandige aan werkuren heeft mij klanten gekost, het heeft mij energie gekost en het heeft mij geld gekost, 2 jaar lang. Ik hoop dat u bewust bent, door eigenlijk een verzekering van een goede communicatie en een zorg. Ik hoop echt dat iedereen zich hier bewust van is. Het heeft mij te veel gekost. En dan vraag ik me ook af, of laat ik het zo zeggen, ik vind dan, als ik terugkijk naar het proces van het Maasterras, dat er toch wel een heel schril contrast is tussen wat het mij moet kosten en wat de gemeente mag uitgeven. Soms komt dan de vraag bij mij in me op van, hoeveel schade mag je eigenlijk aan je inwoners van ons Dordrecht toebrengen,

in het kader van het algemeen belang? Natuurlijk, ik snap, iedereen wil door of het college wil door met de plannen. Ik begrijp het, er moet gebouwd worden.

De voorzitter: Mevrouw Labruyère, kunt u komen tot een afronding?

Inspreker 3: Prima. Dan heb ik als laatste, dan sla ik een stukje over, maar dan wil ik nog even aangeven, wij als Platform en ik hebben er altijd voor gezorgd dat wij positief, constructief bezig zijn geweest. Mijn vraag is aan jullie en aan de raad, zorg voor het tweede deel van deze procedure en het proces wat we ingaan dat wij op diezelfde manier benaderd en behandeld worden. Dat wil ik en dat verdien ik. En de laatste zin, zorg dat die dwang van tafel gaat, als het zover komt, en maak ruimte voor een kopje koffie en ga met ons in gesprek, met creatieve oplossingen, zodat wij goed verder kunnen met hetzelfde en vergelijkbaar woongenot. En dat ik verder kan met mijn bedrijf en met mijn leven. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Labruyère. Dan gaan we als laatste naar mijnheer Van Maastrigt.

Inspreker 4: Goedenavond, mijn naam is Bob van Maastrigt. Ik had een gigantisch pleidooi kunnen houden. Ik heb hier al eerder gezeten, vorig jaar. Het niveau van een gigantisch pleidooi zie ik het nut niet van in. Ik heb het samengevat. Ik ben een bewoner van de Weeskinderdijk. Ik ben hier, omdat de gemeente mijn thuis en toekomst wil afpakken. We mochten praten, maar niets mee beslissen. We kregen informatie, maar geen eerlijk verhaal. Alles draait om vaart maken, tempo erin. Maar ten koste van wie? Geen echte keuze. Onteigening dreigt. En dat allemaal voor een bouwplan dat totaal uit de hand loopt, onder de noemer algemeen belang. Met hoogbouw, massale sloop en nul respect voor de mensen die er nu wonen. We worden onder druk gezet, mensen slapen slecht, raken overbelast en zien hun toekomst verdwijnen. En wat biedt de gemeente? Een kale vergoeding van tien jaar schadeloosstelling. Dat is schandalig. Onacceptabel dat wij in tijden van woningnood gedwongen worden onze huizen te verlaten. Dat het die kant op dreigt te gaan. Het gaat mijn pet te boven. We hebben een alternatief plan als Platform op tafel gelegd, waarin onze huizen blijven staan. Maar dat wordt voor ons gevoel genegeerd. Waarom? Omdat het niet in plaatje past? Omdat we te klein zijn om serieus genomen te worden? Omdat we geen grote onderneming zijn?

Omdat op ons stukje grond geld verdiend moet worden? Want daar komt het de afgelopen twee weken een klein beetje op neer, begrijp ik. Laten we duidelijk zijn, wij laten ons niet zomaar wegvagen. Echt niet. Stop met het indirect dwingen van bewoners. Stop met het verschuilen achter schijnparticipatie, wat misselijkmakend is. Geef ons onze toekomst terug. U haalt de dwang van tafel en kijkt of dat we daadwerkelijk tot een creatieve oplossing samen kunnen komen of geef ons echt die ruimhartige compensatie, waarmee we daadwerkelijk in dezelfde woonomstandigheden, leefomstandigheden dan we zitten, financiële omstandigheden dat we allemaal zitten, verder kunnen. En als het dan om regeltjes en wetgevingen, et cetera gaat, prima. Maar dan willen wij ook meedelen in de winst die jullie op mijn grond gaan maken. Als u straks een keuze maakt, weet dan, u maakt geen keuze over een stukje grondoppervlak, u maakt een keuze over een thuis, over onze levens, over onze toekomst. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Maastricht. Dat waren vier verhalen. En aan u om vragen te stellen. Ik wilde het maar weer net doen als de vorige keer. Eén vraag per fractie. Gewoon het rondje maken. En daarna gaan we verder, zolang de tijd ons eventjes rest. Ik zag mijnheer Safranti als eerste zijn hand opsteken. U de eerste vraag.

De heer Safranti: Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Graag even aangeven aan wie u de vraag stelt.

De heer Safranti: De eerste mijnheer.

De voorzitter: Mijnheer Metsch.

De heer Safranti: Allereerst nogmaals, ik ben zeer onder de indruk van u allen, de vragen, maar ook het onbegrip die u aangeeft. Maar mijn vraag is naar deze mijnheer, want die gaf aan, ik heb een Wajong. Of wat was het? WGA. Een uitkering waar u in principe geen woning kan kopen of aan een woning kan komen, met die inkomsten dan. Mijn vraag is, heeft u tot op heden ook wel van een woongarantie gehoord, of heeft u een gesprek gehad met de gemeente hierover, om eventueel hier gebruik van te kunnen maken.

De voorzitter: Dank u wel voor uw vraag. Als u het knopje even indrukt, dan kunt u antwoord geven.

Inspreker 1: Zoals u dat zegt, woongarantie in dat begrip niet. Ik ben niet bekend met die constructie. Daar heeft men het tegen mij ook niet over gehad. Ik heb een gesprek gehad met Marten Bosma. We zullen het nadat de gemeenteraad heeft gestemd, na 2 juli, misschien verder hebben over mogelijkheden, maar nog niet concreet.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Damen, heeft u een vraag?

De heer Damen: Nee, voorzitter, ik ben een beetje stil van de betogen.

De voorzitter: Mijnheer Wringer? Mijnheer 't Lam?

De heer 't Lam: Ik ben eigenlijk ook wel stil als ik dit dan weer hoor. Maar ik wil ook toch wel een vraag stellen. Mevrouw Labruyère, ik kan het ook aan anderen stellen, maar ik kies haar dan even uit, u heeft aangehaald, graag een oplossing in overleg. Ik heb ook gehoord dat er eens een keer een besluit genomen moet worden. Maar als we een besluit nemen, zoals het voorstel er nu ligt, dan is de vraag, wat voor overleg er nog kan plaatsvinden? Zou u gebaat zijn als de plannen van de bewoners, zoals die er liggen, als daar overleg over komt en de raad het besluit zou uitstellen, of zegt u, liever maar een besluit en dan zien we daarna wel?

De voorzitter: Mevrouw Labruyère, wat wilt u?

Inspreker3: Voor mij persoonlijk liever een besluit. Al eigenlijk anderhalf jaar extra wordt alles gerekt. En elke keer spannen we ons opnieuw in met ons werkgroepje. Op een

gegeven moment is de koek op en wil je gewoon verder met je inkomen en zekeren, en je bedrijf, tenminste in mijn geval, en met je leven. Maar dat is persoonlijk voor mij.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Van Herwijnen.

Mevrouw Van Herwijnen: Ook bedankt voor jullie inbreng. Mevrouw Huiskes gaf ook aan, haal die dwang van tafel. Of het was uw buurvrouw. Dat weet ik even niet meer. Maar met hetgeen wat u net heeft gezegd, hoe ziet u dat dan voor zich? Als u zegt, neem alsjeblieft een besluit, welk besluit, welke kant het natuurlijk opgaat, maar geef ons in ieder geval duidelijkheid. Maar de tegenhanger is dan ook, haal die dwang van tafel. Hoe ziet u dat voor zich?

De voorzitter: Mevrouw Labruyère ook?

Inspreker 3: Als onverhoopt voor het plan wordt gestemd en onze huizen moeten weg, dan hoop ik, laat ik het zo zeggen, dat er een hoop geleerd is in het proces wat afgelopen twee jaar zich heeft afgespeeld. Wij hebben heel veel geleerd. Ik hoop dat het college dat ook heeft gedaan. En van daaruit zouden we echt aan tafel kunnen om te kijken. Want wij zitten niet te wachten op een dwang. Wij willen gewoon een goede oplossing. En wij willen gewoon verder met ons leven. Dat is het. En daar valt zeker wat creatiefs mee te verzinnen, zoals Bob ook al zei.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Stolk.

Mevrouw Stolk: Voorzitter, ik werd net zelf ook wat emotioneel. Maar ik schaam me kapot dat ik hier onderdeel van ben, wat wij deze mensen aandoen. En daar wil ik het even bij laten.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Den Heijer.

De heer Den Heijer: Volgens mij een indrukwekkend inbreng. En ik hoor verschillende zaken. Ik hoorde u ook zeggen, ik wil verder met mijn leven, ik wil perspectief, het is mijn thuis. Volgens mij grijpt dat iedereen aan. Ik ben vooral benieuwd naar, u zegt, neem gewoon het besluit, dat geeft duidelijkheid, waar bent u mee geholpen in de fase na dat besluit? Want u heeft daar net het een en ander over gezegd, maar heeft u zelf daar ideeën bij wat u dan zou kunnen helpen op dat moment?

De voorzitter: Mevrouw Labruyère ook?

De heer Den Heijer: Jullie hebben alle vier eigenlijk gezegd in jullie betoogd. Ik kan me voorstellen dat niet één iemand het voor vier mensen kan zeggen, omdat iedereen het op zijn eigen gevoel doet.

De voorzitter: Mevrouw Huiskes deze keer?

De heer Den Heijer: Maar als iemand van jullie vieren erop wil reageren, graag.

Inspreker 2: Ik denk eigenlijk al wat u zelf zegt, voor iedereen is dat anders. En zo zou voor mijn buurman volgens mij hulp met het verhuizen al goed en fijn zijn. En voor een ander hulp bij de hypotheek. Ik denk waar wij echt mee zijn geholpen of ook of en-en, maar ik denk waar wij als bewoners met zijn allen goed mee zijn geholpen, is iemand die echt met ons per gezin, per huis, per bewoner in gesprek gaat, waar wij mee geholpen zijn. Want het is zo, ieder huisje heeft zijn kruisje. Ieder huis heeft wat anders nodig. En dat moet denk ik ook per ieder huishouden besproken worden.

De voorzitter: Mijnheer Metsch wil even aanvullen, zie ik.

Inspreker 1: En dat die persoon dan ook de bevoegdheden en de financiële middelen heeft om een werkelijke oplossing waar te maken, en niet alleen maar iets te beloven.

De voorzitter: Dank u wel. Vervolg vraag hierop?

De heer Den Heijer: Ja, vooral uw inbreng. Ik kan me volgens mij zelf helemaal niet voorstellen hoe dat moet voelen waar u doorheen gaat. En ik vond het ook heel krachtig hoe u dat vertelde, over hoe u met uw ziekte omgaat en hoe dat u helaas getroffen is in het leven. Maar kunt u wat meer inzicht geven, bijvoorbeeld in uw eigen persoonlijke situatie, in de fase nadat besluit? En ik mag niet mensen over een kam scheren, maar u bent echt een andersoortig mens eigenlijk hier aan tafel, waar misschien ook een andere maatwerkoplossing bij zou kunnen passen.

De voorzitter: Mijnheer Metsch.

Inspreker 1: Dank u wel. Het moeilijkste gedeelte, maar alles kost mij in mijn leven heel veel moeite. Het feit alleen al dat ik vanavond hier ben, betekent dat ik morgen de hele dag in bed lig. Het heeft me veel tijd gekost om dit bij elkaar te schrijven. Mijn concentratie is ook niet zo geweldig.

Voor mij persoonlijk zou het een oplossing zijn als men er werkelijk toe besluit van, ik moet mijn huis uit, dat er werkelijk iemand komt die gewoon het hele proces van het moment dat ik mijn huissleutels afgeef en met mijn andere hand een set nieuwe huissleutels krijg. Want ik kan alles wat daartussen zit, of dat het zoeken is of de hypotheek regelen, als dat überhaupt kan, of de adviseurs die je nodig hebt, of het eventueel inbouwen in het nieuwe huis van de voorzieningen, die dat nog niet hebt en mijn huidige huis wel heeft, dat allemaal te regelen, is gewoon te veel. Eigenlijk is mijn dagelijks leven te veel. Ik ben gelukkig als het me in een week lukt boodschappen te doen. Dat is dan een hoogtepunt. In feite als u mij vraagt, wat zou ik willen als echte compensatie, dat is, ik geef met deze hand mijn sleutels van dit huis af, ik ontvang met de andere hand sleutels van een nieuw huis, en het is perfect geregeld.

De voorzitter: We hebben daar een mooi woord voor, ontzorgd worden.

Inspreker 1: Dat is het woord.

De heer Den Heijer: Maar dan volgens mij is de waardering van de hele commissie en de kracht die u heeft om hier vanavond te zitten volgens mij ontegenzeggelijk heel goed dat u hier bent, en dat u uw verhaal doet. En ik moet zeggen, we luisteren allemaal

vanavond naar u. En het is altijd een goede reden om hierbij aanwezig te zijn, omdat ik alle collega's heel goed naar u hoor luisteren.

De voorzitter: Dank u wel. Ik ga naar mijnheer Klerk.

De heer Klerk: Dank u wel, voorzitter. De vragen die ik had, die werden gesteld door de 't Lam, en de eerste vraag door de heer Den Heijer. Ik spreek alleen de waardering uit naar de bewoners. En ik heb ze gehoord.

De voorzitter: Positieve bijdrage. Mijnheer Bootsman.

De heer Bootsman: Dank u wel. Ook vanuit mij waardering naar de bewoners. En ik was ook even stil bij jullie verhalen, want dat zijn veel emoties natuurlijk. Ik heb nog wel een vraag. En die gaat een beetje in ook op de vraag die net al gesteld is over de dwang van tafel en over jullie plannen. De heer Van Maastricht gaf aan, onze plannen zijn genegeerd. Is dat omdat u of een van de andere mensen vindt dat er gewoon niet goed genoeg naar gekeken is vanuit de gemeente, of hoe moet ik dat duiden?

De voorzitter: Mijnheer Van Maastricht.

Inspreker 4: Er is naar ons idee absoluut niet eerlijk naar gekeken. En we hebben er een hele hoop werk in gestoken. En dan worden er een aantal technische onderbouwingen een aantal weken geleden gegeven, die wij nog niet uitgerekend zouden hebben in ons plan. Wat ik ook al zeg, daar hebben wij voor om informatie gevraagd ook. Die informatie krijgen wij vervolgens niet. Wij gaan aan de haal met Urban Space Studio, met de informatie die wij op dat moment hadden.

En vervolgens wordt er op die aspecten gezegd, we kunnen geen berekeningen maken, want dat zit er niet bij en zus zit er niet bij en zo zit er niet bij. Hoe serieus worden we dan genomen? Daar komt het eigenlijk op neer.

De voorzitter: Dank u wel. Genoeg, mijnheer Bootsman? Mijnheer De Feijter? Of mevrouw Huiskes, wilt u een aanvulling geven? Sorry, mevrouw Labruyère.

Inspreker 3: U zou mijn naam nou toch moeten weten, mijnheer de voorzitter.

De voorzitter: Ik weet hem ook hoor. Ik weet het. Zelfs de voornaam.

Inspreker 3: Nou ben ik natuurlijk meteen de draad kwijt.

De voorzitter: Dat was ik ook.

Inspreker 3: Het feit ook dat puur alleen het plan van de gemeente, dat daarop voor of tegen gestemd kan worden, zegt al genoeg, denk ik.

De voorzitter: Duidelijk. Mijnheer De Feijter.

De heer De Feijter: Dank u wel, voorzitter. Ook onder de indruk. Jullie klinken moegestreden, maar tegelijkertijd zitten jullie hier nog wel. Ongelooflijk dapper hoe jullie dat al die tijd hebben weten vol te houden. Mevrouw Labruyère gaf net ook wat aan over

de gemiste zorgplicht van de gemeente in het hele proces. En we horen net van de heer Metsch ook over het stukje ontzorgen. Mijn eerste vraag was in die zin ook al gesteld door de heer Den Heijer. Maar ik ben heel benieuwd, dat punt van dat ontzorgen eigenlijk van sleuteloverdracht naar sleuteloverdracht, had dat punt eerder moeten komen? En zo ja, in welke fase van het proces had dat punt moeten komen? Het was geenszins bedoeld als een sarcastische vraag of wat dan ook. Ik ben gewoon oprecht benieuwd, omdat de heer Metsch het nu ook had over echt dat punt van sleuteloverdracht naar sleuteloverdracht. Had dat punt eerder moeten komen.

De voorzitter: Mijnheer Metsch, non-verbaal heb ik het antwoord gezien. Maar ik denk dat het voor het verslag wel fijn is als u het ook nog eventjes met woorden doet.

Inspreker 1: Voor de notulen. Ja, eigenlijk dat begint inderdaad al redelijk aan het begin van het proces. 31 augustus '23 kregen wij de brief van de Wet voorkeursrecht gemeenten. En daarna, een paar dagen later een infoavond, waar in een bijzin werd gezegd dat onze huizen weg moesten. En met een redelijk losse opmerking van, kijk maar op Funda. Als op dat moment in plaats van dat gezegd was, dit is mijnheer, mevrouw X van de gemeente, die zorgt ervoor dat u hier niet slechter uitkomt, dan had u hier niet vier plus boze mensen zien zitten vanavond.

De voorzitter: Duidelijk. Dank u wel. Mevrouw Pichel.

Mevrouw Pichel: Dank, voorzitter. Eigenlijk uit al jullie verhalen wordt wel pijnlijk duidelijk dat het systeem kapot is, gezien de duur van dit traject en de stappen naar onteigening en het feit dat ik jullie volgens mij vaker zie dan mijn eigen vrienden.

Ook merk ik dat er gesproken wordt alsof het al besloten is. En dan heb ik toch misschien ook wel een rare vraag. Maar goed, dat wordt wel vaker over mij gedacht. Maar wat is er mis met het woord nee? Nee, dit is mijn huis. Nee, dit is mijn grond. Nee, dit is mijn bezit.

De voorzitter: Aan wie stelt u de vraag?

Mevrouw Pichel: Wie zich geroepen voelt om antwoord te geven?

De voorzitter: Mevrouw Huiskes.

Inspreker 2: Ik denk dat u de afgelopen twee jaar heel veel nee hebt gehoord. En er zijn ook nog steeds bij ons in de straat mensen, en die hebt u hier niet eens gezien. En dat is gewoon een hele harde nee. En die ziet u vanzelf bij de rechter. Maar er zijn ook mensen, en dan spreek ik puur voor mezelf, om eerlijk te zijn, u geeft het al zelf aan, het systeem is hier kapot. Nee, ik heb niet meer de wens om in Dordrecht te wonen.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Gündogdu.

De heer Gündogdu: Voorzitter, dank u wel. Ik wil in ieder geval de insprekers, maar ook juist mensen die zich nog niet hebben laten horen enorm veel waardering uitspreken vanuit onze zijde. En ook die volhardendheid die jullie de afgelopen jaren hebben laten zien. Ik heb ook een algemene vraag. En eenieder zou dat kunnen beantwoorden. Want een van de dingen die mij opvalt, en dat is niet nieuw, maar ik wil dat even benadrukken,

dat u zegt, u heeft onze toekomst weggekaapt. Althans, in dat soort bewoordingen. Ik wil natuurlijk kunnen terugkijken naar hoe het proces is gelopen. En er is zojuist ook gezegd, er had een soort tussenpersoon of een ambtenaar vanuit de gemeente de rol moeten oppakken om ons echt te kunnen begeleiden, waarbij ook naar ons werd geluisterd. Maar even een concrete vraag. Is er informatie die wij als raad nog in overweging moeten nemen of heeft u dingen die u ons niet heeft verteld, die we in overweging moeten nemen? Want dit wat u nu vertelt, dat is denk ik breed bekend. Maar waarvan u zegt, dit was voor ons de druppel en dit moet de raad niet willen accepteren.

De voorzitter: Heeft een van u hier een antwoord op? Mijnheer Van Maastrigt.

Inspreker 4: Daar heb ik wel het antwoord. Hetgeen wat ik heb ervaren, ik had voordat ik bekend werd met de politieke wereld, al niet een best beeld ervan, laat ik heel eerlijk zeggen. En dat is eigenlijk bevestigd de afgelopen twee jaar. Het is achterkamertjespolitiek. Dingen worden net de juiste kant op verdraaid, dat wel het vinkje neergezet kan worden vanuit het college naar de raad toe. We hebben een gesprek gehad met de bewoners dat dat nul constructief is geweest. Dat er niks uit is gekomen. Dat het verslag wat eruit is gekomen niet klopt. En waar wij mails op sturen vanuit het Platform, kan het aangepast worden, krijgen we nul op rekest, is te veel moeite. Dat stukje gedrag, wees daar alsjeblieft als raad van bewust dat dit gebeurt onder jullie neus. En ik als leek zijnde snap dat in twee jaar. Dat is het enige waar ik erover te zeggen heb.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Maastrigt. U mag wat toevoegen. Ja hoor.

Inspreker 3: En dan ziet u ook hier waarom. De uren die hierin gaan zitten, zal extreem hoog worden. Want als je dit constant wil corrigeren, zorgen dat het klopt en je moet mailtjes sturen, reageren, lezen, dan gaan de uren groeien. En dat was niet nodig geweest.

De voorzitter: Dank u wel. Is er iemand die nog een vraag heeft? Er is nog ruimte. Mevrouw Pichel.

Mevrouw Pichel: Dank, voorzitter. Ik hoorde ook een aantal keer in uw betoog het woord algemeen belang. En ik vind dat wel een interessant concept. Maar kunt u wellicht uitleggen of op welke manier is er aan u uitgelegd of heeft u misschien zelf daar een verklaring voor van, wat houdt precies dat algemeen belang in?

De voorzitter: Mijnheer Van Maastrigt weer?

Inspreker 4: Dat houdt in dat daar onder die noemer onze huizen weggevaagd kunnen worden van de kaart. Daar komt het eigenlijk heel kort gezegd op neer. Want iedere keer wordt de noemer algemeen belang vanwege de woningbouw gebruikt.

De voorzitter: U bent nog niet helemaal tevredengesteld? Mevrouw Huiskes.

Inspreker 2: Ik wilde daar wel aan toevoegen, algemeen belang, die betekenis is natuurlijk dat het voor het grote goed beter is. Ik vraag me echt af in hoeverre dat het

voor het algemeen belang goed is geweest om hier zoveel geld en tijd in te zetten, want daar kan je niet in wonen.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Huiskes. U hebt nog een vraag?

Mevrouw Pichel: Eigenlijk inderdaad ook wel een vervolgvraag dan hierop. Want ik snap inderdaad jullie reacties en ik vind het zelf ook wel interessant om te kijken van, wat betekent algemeen belang en hoe wordt het geïnterpreteerd? Want er is zoiets als een originele betekenis en hoe mensen ermee omgaan. En dat is ook natuurlijk nog wel iets om naar te kijken. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Is er nog iemand met een vraag? Zo niet, dan ga ik denk ik naar de volgende ronde. Dan dank ik jullie hartelijk voor het inspreken en ook de wijze van beantwoording, de moed die jullie getoond hebben. Ga maar op de tribune zitten, denk ik. En dan vraag ik of mevrouw Stallaert van adviesbureau Dietz hier wil komen.

Inspreker 5: Dank u, voorzitter. De voorzitter herinnert mij eraan dat ik, vanwege het feit dat ik namens een grotere groep van ongeveer twintig mensen inspreek, extra tijd heb gekregen. We zijn sinds vorige week aan het steggelen met elkaar over hoeveel extra tijd. Ik heb mijn uiterste best gedaan. En om dat op te lossen, heb ik het zo gedaan dat ik wat ik eigenlijk had willen zeggen gewoon heb uitgeschreven. En ik heb hier een onwijs geschrapte tekst. Ik ga er in vogelvlucht doorheen. Dan kunt u het allemaal meelezen of nalezen. Met uw goedvinden?

De voorzitter: Prima. De klok loopt nog niet.

Inspreker 5: Mijn naam is ...

De voorzitter: Misschien heel even wachten, want anders zijn ze afgeleid en luisteren is al moeilijk voor politici. Die praten liever.

Inspreker 5: Ik heb gewoon haast, vanwege die tien minuten.

De voorzitter: Maar hij staat nog stil. We zijn wel streng, maar ook rechtvaardig.

Inspreker 5: Mooi. Dat geeft hoop. Het zijn er drie telkens, als het goed is. En zeker in ieder geval voor het team.

De voorzitter: Mevrouw Stallaert, u was goed voorbereid. U mag nu het woord.

Inspreker 5: Top. Dank u wel. Mijn naam is Annemieke Stallaert. En ik voelde me eigenlijk een beetje vertwijfeld worden tijdens de toespraken van zonet, want het afgelopen jaar heb ik geprobeerd, naar aanleiding van de motie van uw raad, om de bewoners van de Weeskinderdijk met empathie en met raad en daad bij te staan. En kan u zeggen, dat was een onwijze klus, want de belangen van die 44 huishoudens lopen heel erg uiteen. En dat merkte je daarnet ook in de vraag die hier werd gesteld van, waar bent u het meest bij gebaat, een besluit of toch doorpraten, of wilt u duidelijkheid of niet? Dat is een discussie die we met die straat een jaar lang gevoerd hebben. En waar we ook met zijn allen wel een ei op hebben gelegd. Ze hebben allerlei uiteenlopende belangen. Een

deel wil blijven. Een deel wil vertrekken. Maar wat ze allemaal willen, is dat ze dat uit vrije wil kunnen doen. Dat ze zelf kunnen beslissen over hun eigen toekomst. Dat ze niet gedwongen worden. Die dwang moet van tafel. En die dwang moet snel van tafel, want dat geeft lucht, dat geeft ook regie terug over hun eigen leven. Dat heeft geleid tot een tweesporenbeleid, compensatie en behoud van de huizen. En dan wil ik u graag namens de 20 huishoudens meenemen langs die beide sporen. Ik wil kort ingaan op de argumenten van de gemeente in het raadsvoorstel. En ik kom met een concreet voorstel. Als eerste de compensatie. De spanning, dat heeft u net ook gezien, is ondraaglijk. Leed achter de voordeur. Ik ben bevoorrecht geweest dat ik daar getuige van heb mogen zijn. En ik kan u gerust vertellen, af en toe slaap je daar ook gewoon niet van. Het zijn hele heftige verhalen. En de mensen kunnen pas eieren voor hun geld kiezen, die kunnen pas weg als de compensatie die daartegenover staat voldoende is om hun in staat te stellen hun leven op eenzelfde manier verder vorm te geven. En van een ruimhartige compensatie, zoals in uw eigen motie M4 was neergelegd, is nog geen sprake. En er wordt hard aan gewerkt, er wordt ook echt gepoogd vanuit het ambtelijk team om dat op een goede manier te doen, maar we zijn elkaar op een aantal essentiële punten nog niet genaderd. En herstel van vertrouwen is echt nodig op die punten. De eerste is de kosten voor een eigen adviseur. De gemeente heeft een rentmeester, die namens de gemeente opereert. Die heeft u hier ook weleens gezien, mijnheer Arjan Jalving. En de bewoners zeggen, het is allemaal mooi, maar die zit er namens de gemeente en ik wil iemand naast mij hebben die in mijn belang meeonderhandelt.

Bij Dietz kunnen we een hoop, maar hebben we en denken we ook van een hoop verstand te hebben, maar ik heb dat in ieder geval niet van vastgoed, van onderhandelingen over huizen of hypotheek. Daar zijn specialisten voor. Daar hebben we als collectief, met een kleine bijdrage van de gemeente, iemand voor in de arm kunnen nemen. Maar eigenlijk heeft ieder huishouden recht op iemand die gewoon vanuit hun belang meekijkt naar het financiële plaatje. En ondanks dat er wettelijke richtlijnen zijn die dat nodig maken, worden die tot op heden niet vergoed. Een andere is het recht van de huiseigenaren om mee te delen in de winst die er op hun eigendommen wordt gemaakt. Dat recht is vastgelegd in de wet, en belangrijker nog in jurisprudentie. De onteigeningsexpert die de Weeskinderdijk heeft ingehuurd, die kan u daar alles over vertellen. Ik wil u daar eventueel ook over bijpraten, maar dat voert voor nu te ver. Zaak is wel dat je moet weten hoeveel geld er op die 44 kavels wordt verdiend om überhaupt aanspraak te kunnen maken om daarin te delen. Ook daarvoor hebben we, dat weet u, een Woo-verzoek ingediend, of heeft het Platform een Woo-verzoek ingediend. Dan de betere begeleiding naar de nieuwe woning. We hebben de vraag op tafel gelegd. En ik zeg dan we, maar dat was het Platform. Ik zat erbij en was hun adviseur, dus we. Het Platform heeft op tafel gelegd, kunt u niet een voorrangregeling bedenken, beste gemeente? Gemeente, kunnen jullie niet gewoon huizen voor ons kopen? Dat is niet gerealiseerd. En dat deel van de motie van, help die mensen aan een nieuwe woning, is gewoon nog niet concreet uitgevoerd. Dan het tweede punt, strijd voor behoud. Het gaat hier om unieke woningen op een A-locatie. En die ga je niet zomaar terugvinden in Dordt. En al zeker niet in deze markt. En zoals net ook uitgelegd, het gaat hier om het thuis van mensen. De wijze waarop de gemeente met de inbreng van het Platform en van individuele bewoners is omgegaan, zelfs Huub die hier net zat, op deze stoel, heeft ondanks zijn ziekte gewoon meegetekend aan de alternatieven. Ik vind dat top als mensen zich zo inzetten. En zij herkennen zich niet in hoe daarmee om is gegaan.

Dat is niet goed gevallen. Alleen met de zienswijze van overheden, ProRail en het Havenbedrijf is echt iets gedaan. En de zienswijzen van bewoners en de alternatieven zijn vrij gemakkelijk van tafel geveegd. Er heeft een beoordeling plaatsgevonden. Daarover zullen we het wel nooit eens worden. Maar feit is, er ligt een compleet nieuw plan. En daarin is zo'n beetje alles flexibel, behalve sloop. Alle argumenten voor sloop zijn intussen één voor één afgefallen. Het begon met de busbaan, die is van de baan. Het enige overgebleven argument is financieel. De winst die de gemeente maakt met de eigendommen van de mensen die hier zitten. En zij weten niet hoeveel winst. Daarom de vraag, wees daarin transparant. Ondertussen geven Antea en uw eigen team aan dat beide plannen ongeveer even goed scoren op de OER-aspecten. En we hebben ook meerdere malen aangetoond met Urban Space Studio, met de quickscan, met de alternatieven dat de ambities kunnen worden gerealiseerd zonder sloop. In het raadsvoorstel worden de ogenschijnlijke tegenstellingen verder uitvergroet en worden drempels opgeworpen, die met evenveel gemak kunnen worden geslecht. Als je het rapport Kurvers kunt slechten en een slechte boodschap van Kurvers kunt slechten, dan kun je ook de verschillen tussen het plan van de bewoners en het plan van de gemeente overbruggen. Dat is mijn heilige overtuiging. De hele beoordeling daarvan en het gedoe met het schuifjesmodel en het bolletjesschema eroverheen, dat heeft gewoon een aantal huiseigenaren geknakt. En de verleiding zou groot zijn. En ik heb het daar met Urban Space Studio, die hier vanavond niet kan zijn, over gehad.

De vingers jeukten ook daar om nog een keertje een welles-nietes discussie te gaan houden. Maar uiteindelijk heeft dat geen zin, want het ging niet om of-of, het ging niet om het ene plan is beter dan het andere. Het idee was dat je het beste uit 2 werelden zou kunnen halen. En dat je met een beetje flexibiliteit een oplossing zou kunnen vinden die aan alle belangen tegemoet zou komen. En in dit snelkookpanproces, met een deadline door een rechter opgelegd, u had eigenlijk 1 juni een besluit moeten nemen. U had eigenlijk 1 december een besluit moeten nemen. Er moet nou een besluit komen. Met lastminute nieuws was dat van het rapport Kurvers. In zo'n snelkookpanproces is gewoon onvoldoende ruimte en goede wil misschien om alternatieven te onderzoeken. In het raadsvoorstel wordt een aantal argumenten genoemd waarom dat verdere optimalisatie eigenlijk geen kans voor is. En er worden wel een aantal inhoudelijke redenen aangedragen, maar dat zijn naar onze mening meer aangrijpingspunten voor vervolgesprek dan dat het echte bezwaren zijn om überhaupt dat gesprek niet aan te gaan. Waar het vooral om gaat, is om de meerkosten van het niet kunnen bouwen op de Weeskinderendijk, in combinatie met de exploitatieplanverplichting. En juist dat is een drogreden, want die exploitatieplanverplichting wordt uitgesteld tot aan de omgevingsvergunning, in datzelfde raadsvoorstel. Hoezo is dat dan een reden om niet door te praten? En de GREX, de grondexploitatie, als ik het goed lees, die wordt sluitend gemaakt nu met een extra dotatie uit de reserve Stadsas. Op het moment dat we nu het verlies zouden nemen ... Ik weet niet wat het verlies is. Daar vragen we steeds naar. Stel dat je nu dat verlies neemt door een extra dotatie vanuit die reserve en je laat eventuele positieve resultaten van een optimalisatieslag terugvloeien in die GREX, dan zou het weleens kunnen dat het financieel helemaal niet zoveel slechter is. Want we hadden niet voor niks varianten waarbij je gewoon evenveel woningen kon bouwen. En niet in een toren, dan op een andere manier. Ik wilde dat de mensen van Urban Space Studio hier ook waren. Maar er zijn echt nog heel veel creatieve oplossingen te bedenken. Maar goed, die ruimte is er niet, want het college wil een grondslag voor onteigening creëren.

En dat moet ik nageven, er is ook niemand die daar heimelijk over doet. Het college is daar heel transparant over. Die minimumbouwhoogte en nog zo'n paar punten in het plan, die moeten erin, omdat je anders straks niet kunt onteigenen. En daarmee zet je nu de deur open, als je hiermee instemt, als u hiermee instemt als raad, voor die onteigening. Dat is die dwang waar deze mensen net over hebben gesproken.

De voorzitter: Mevrouw Stallaert, kunt u naar een afronding toe?

Inspreker 5: Dat wordt een uitdaging. Ik had nog wat willen zeggen over het machtsmiddel onteigening, dat dat niet bedoeld is om financiële belangen van de gemeente te dienen, maar meer het algemeen belang. En of u dat wil, dat is een politieke afweging, maar juridisch komt daar dan een vervolg op. En de oproep, waar een wil is, is een weg. En als u het wil, hoeven zij niet weg. Ik vond het een mooie slogan. Amendeer dit bestemmingsplan door de Weeskinderdijk niet actief weg te bestemmen en te eisen dat de stedenbouwkundige opzet nader wordt uitgewerkt.

Daarmee geeft u perspectief aan deze mensen, haalt u de dwang van tafel, zorgt u voor een open gesprek en geeft u uzelf de ruimte om ook te kunnen sturen op de kwaliteit van het Maasterras. Iets wat de afgelopen 2 jaar niet gebeurd is, daar ontstaat dan ruimte voor. En ik hoop dat u daarvoor kiest.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Stolk.

Mevrouw Stolk: Voorzitter, dank u voor dit heldere betoog. Ik heb even een vraagje. U heeft het over en-en, of-of. Maar kunt u de commissie aangeven ... Want u heeft het over het verder uitwerken van een stedenbouwkundige opzet, van zowel de gemeente als van het alternatieve plan van de Weeskinderdijk. Kunt u ons meenemen hoe u daar zelf tegenaan kijkt en hoe u dat voor u ziet?

De voorzitter: Gaat dat lukken, mevrouw Stallaert? Vast wel.

Inspreker 5: Ja, met de kanttekening, ik ben geen stedenbouwkundige. Maar ik heb wel veel met het stedenbouwkundige apparaat, die hier goed naar gekeken heeft. Die hier vanavond niet kan zijn. Wat we zien, is dat er nu sprake is van een soort van tunnelvisie. Het is of het één of het ander. En wat we ook zien, is dat het plan op punten nog niet helemaal rijp is. Er moet nog heel veel worden uitgewerkt. En dan zeggen wij, haal dan nu de dwang ervan af en ga kijken naar het deel van de huizen wat al in bezit is van de gemeente, wat je daarmee zou kunnen om een deel van de bezwaren die er zijn, als het gaat om bijvoorbeeld doorkijkjes of openingen naar de wijk toe, om die te kunnen realiseren. Er zitten er bijvoorbeeld huizen aan weerszijden van een brandgang. Sloop dan die twee huizen. Krijg je toch iets voor elkaar. En dan hou je tegelijkertijd het uitzicht naar Oud-Krispijn in stand. U heeft de plaatjes gezien. U heeft gezien wat voor een verschil het maakt of je die rij huizen wel of niet laat staan. Een ander aspect is het parkeren. Ik heb begrepen dat er tegelijkertijd met deze sessie in een van de andere raadzalen een sessie is geweest over parkeren in Oud-Krispijn. Die mensen hebben ook contact gezocht met het Platform Weeskinderdijk van, balen dat we er niet bij kunnen zijn. Maar die balen dat het parkeerplan, zoals dat nu voorligt, eigenlijk de

parkeernormen dusdanig oprekt dat de druk waar zij voor vechten, om die op te lossen, alleen maar toe gaat nemen op hun wijk. Kijk ook daarnaar. Neem ook de tijd om daarmee een goede oplossing te bereiken. Is dat per se tijdverlies? Nee, ik denk het niet. Want er moeten woningen gebouwd worden, en dan moet gewoon snel ook. En Rijkswaterstaat wil duidelijkheid, vanwege die Stadsbrug waar keuzes over gemaakt worden. En je wil aan je WBI-vereisten ... Dat snappen we allemaal. Er moet ook nog een hoop worden uitgewerkt. Neem daarvoor de tijd. En laten we ook gewoon onderzoeken of het haalbaar is om dat te doen in de tijd die je normaalgesproken kwijt zou zijn met een gang naar de Raad van State. Want ik denk dat als die dwang van tafel is, maar dat is een persoonlijke inschatting, dat er dan ook pas opening ontstaat voor een goed gesprek over een reële compensatie en over praktische oplossingen.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Stallaert. Als u even uit wilt doen, dan gaat mijnheer 't Lam een vraag stellen. Ik heb ze gezien, de anderen. Mijnheer 't Lam, u mag eerst.

De heer 't Lam: Dank u, voorzitter. Mevrouw Stallaert had het over onbekende meerkosten, voor het geval het gemeentelijk plan wordt uitgevoerd, maar de woningen blijven staan. Nou hebben we op 3 juni een commissievergadering gehad. En is daar door collega Stam die vraag gesteld of dat dat uitgerekend kon worden, ook voor de woonwagenbewoners. En daar heeft het college positief op gereageerd. En er is ook toegezegd dat dat bedrag openbaar gemaakt zou worden. Helpt dat de bewoners, ook wat betreft de woonprocedure die nu loopt. Is die daarmee van tafel? En wat vindt u ervan dat het college de beantwoording van de Woo-procedure over de raadsvergadering van 2 juli inmiddels heeft heen getild?

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer 't Lam.

Inspreker 5: Ik heb dit antwoord niet met het Platform afgestemd. Jongens, ik geef gewoon alsof ik jullie een advies geef. Ik denk dat het niemand zijn bedoeling is geweest, want ik kijk ook expres even naar die kant, om er echt een Woo-procedure van te maken. Ik denk dat de mensen hier gewoon een antwoord wilden op de vraag, wat is de verdien capaciteit op die 44 kavels? En als dat antwoord komt, dan is vervolgens de kwestie, mogen ze meedelen in die winst? Daarover zijn de rentmeester van de gemeente en de onteigeningsspecialist van het Platform nog met elkaar aan het steggelen. En anders moet de rechter er maar iets van vinden. Maar dit is een van de argumenten die daarin aan bod komt. Dat helpt.

De voorzitter: Mijnheer 't Lam, aanvullend.

De heer 't Lam: Dan een aanvullende vraag. Als dat bedrag bekend is, geldt dat dan alleen voor de bewoners die er nog wonen of zou dat ook moeten gelden voor de bewoners die al vertrokken zijn?

De voorzitter: Mevrouw Stallaert.

Inspreker 5: Dat is een hele gemene vraag van u. Want puur feitelijk, objectief, mensen die uit zichzelf een overeenkomst hebben bereikt met de gemeente, kunnen niet na een half jaar terugkomen van, ik heb me bedacht, ik had meer gewild. Maar er is wel zoiets als fair. En dat is een politieke keuze. En die laat ik bij u.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Den Heijer.

De heer Den Heijer: Zoals eerder gesteld, vervang ik vanavond een collega. En volgens mij, uw inbreng geeft aan dat het een heel complex proces is, heel veelomvattend. U schetst aan het begin van uw verhaal ook uiteenlopende belangen waar u mee te maken heeft. U verbindt er wel een aantal adviezen en conclusies aan. En soms voel ik het ongemak dat die soms haaks staan op ook de vraag om perspectief door de inwoners. Tenminste althans zo voel ik dat soms. En mijn vraag is, over hoeveel bewoners hebben we op dit moment? Wie staat u op dit moment bij? Dat is voor mij niet helemaal duidelijk. En u schetst ook in uw verhaal dat u over een aantal zaken weinig verstand zegt te hebben. En destijds is onder andere door mijn buurvrouw een motie ingediend.

Ruimhartige marktconforme waarde te bieden, die zou gelden onder normale omstandigheden qua woonomgeving. En een onafhankelijk iemand met empathisch vermogen aan te stellen die mensen bijstaat, totdat ze een nieuwe woning gevonden hebben. En voorrang. En actief te helpen bij het vinden van een gelijkwaardige woning. En u stelt echt heel veel zaken over dit plan, maar ik ben vooral benieuwd, wat heeft u nu eigenlijk gedaan om deze motie tot een goed einde te brengen, en daarmee ook echt in dat belang mee te denken met de bewoners? U heeft een aantal dingen erover gezegd. En dat zegt niet zoveel over uw ... Ik ben benieuwd hoe u dat gedaan heeft. En dat zegt dan ook weer in relatie tot de anderen met wie u dan die samenwerking of geen samenwerking heeft gehad.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Stallaert.

Inspreker 5: Ik zou zeggen, heeft u een uurtje? Maar dat heeft u niet.

De heer Den Heijer: Ik heb alle tijd van de wereld. Gaat u vooral uw gang.

De voorzitter: Maar wij niet hoor.

Inspreker 5: We hebben alle ruimte om daar nadien nog ... In hoofdlijnen ga ik erop antwoorden. Namens wie praten wij? Een deel van de straat. En dan heb je het over een stuk of tien, twaalf bewoners die hebben verkocht. Een deel daarvan hebben wij ook in die fase begeleid. Er was een mevrouw bij die was ernstig ziek. Wat moet ik er toch mee? Uiteindelijk heeft zij eieren voor haar geld gekozen. En het gaat goed met haar. Doet mij deugd u te kunnen berichten. Want dat hoort er dan voor mij ook bij, als ik met die mensen een moeilijke beslissing heb mogen bijstaan. Namens wie praat ik nu?

De heer Den Heijer: Ik wil het gewoon begrijpen. Is dat dan op het niveau van, zoals zojuist werd gesteld, zoek maar even op Funda een ander huis en zie maar? Of hoe ziet die ondersteuning er dan uit vanuit uw kant?

Inspreker 5: Ik vind het lastig om daar al te veel over te zeggen, zonder de privacy van die mevrouw prijs te geven. In algemene termen heb ik me verdiept in haar situatie en in haar financiële perspectieven met die situatie. Het ging om een zelfstandige met geen arbeidsongeschiktheidsverzekering. Die dat wel dreigde te raken en die echt niet meer kon werken. Hoe ga je daarmee om? En uiteindelijk heb ik met die mevrouw meegedacht

en gezegd, ga eens bij je hypotheekverstrekker praten of dat je niet mag onderverhuren, bijvoorbeeld, voor de time being. En ga toch ook dat gesprek met de gemeente aan. En daar zijn ze samen uitgekomen. Daar ben ik heel blij om. Maar ik ben geen makelaar, taxateur. En wij hebben een budget gekregen van 2.500 euro om de grondslagen van compensatieaanbod te kunnen doorakkeren met een onteigeningsspecialist. U zult begrijpen dat het wat meer in uren gekost heeft om dat te doorgronden. Maar ik ben heel blij dat we die hulp wel gekregen hebben. Wij hebben ook contact gehad met de advocaat van het Platform. Die is betaald door het Platform. We hebben ook de steun gehad van Urban Space Studio. Is ook niet door ons gebeurd.

Dankzij het Platform. Die mensen, echt petje af. Die hebben er zelf een hoop tegenaan gezet waarvoor in de opdracht, zoals wij die hebben gekregen, de ruimte niet was. En dat is niet erg. Maar goed, het is uiteindelijk aan de bewoners om aan te geven of dat ze in die mix blij zijn met wat er gebeurd is. Dan uw vraag, namens wie praat u hier? Ik praat hier namens zowel de mensen die willen weggaan als die willen blijven. Letterlijk hebben we vanavond namens een twintig huizen, maar tijdens onze bijeenkomsten en met de enquête en met de gesprekken in de buurt heb ik volgens mij zo langzamerhand iedereen wel gesproken. En er zijn tegengestelde belangen. Maar we hebben ook gezegd, als die dwang van tafel is en als er geen onteigening is, dan kunnen de mensen die willen blijven, die kunnen blijven. En dan moet er gewoon een open gesprek zijn met de gemeente over, wat is er nu ... Gegeven het feit dat bijvoorbeeld al een kwart van de huizen in gemeentelijk eigendom is. Hoe realistisch is het nu nog dat je met zijn allen wil blijven? Maar laat dat een gesprek zijn wat organisch groeit. Laat dat niet een dwangmiddel zijn wat op dag één wordt neergelegd, en ga maar op Funda kijken. Laat dat plan samen rijpen. Kijk samen echt op inhoud naar wat er wel mogelijk is om bijvoorbeeld het uitzicht ook vanuit Oud-Krispijn geleidelijker te laten overlopen.

De voorzitter: Genoeg, mijnheer Den Heijer?

De heer Den Heijer: Ja, voor mij is het duidelijker geworden. Tegelijkertijd, ik hoor ook mensen zeggen, even vrij vertaald, moet ik echt voor oppassen vanavond, maar laat me niet aan het lijntje hangen. En als u zegt, het moet een open gesprek zijn, hoe ziet u dat voor u dat je uiteindelijk wel daadwerkelijk met elkaar tot iets komt waar de mensen mee gediend zijn en dat ze aan de andere kant ook perspectief hebben om door te kunnen met hun leven?

De voorzitter: Mevrouw Stallaert.

Inspreker 5: Maar het is heel simpel. Op het moment dat jullie de dwang ervan afhalen, is er nog steeds niks wat mensen belet om te vertrekken. Het enige wat op dit moment mensen belet om te vertrekken en hun huis aan de gemeente te verkopen, is de onduidelijkheid over de compensatie. En dat heeft niks te maken met dit bestemmingsplan. En dwang kan dat wellicht versnellen, maar dan gaat de rechter zich erover uitspreken. En daar komen we er misschien toch uit.

De heer Den Heijer: Dan is het scherp gesteld. Is het een gesprek over de mate van compensatie die gepast zou moeten zijn bij de huizen?

Inspreker 5: Nee, het gesprek wat plaats moet vinden, moet zich nog altijd op beide richten. Alleen dan zonder dat dwangmiddel erbij. En als we dan praten in termen van, wanneer is dwang gerechtvaardigd? Er moet een grondslag zijn. Die grondslag moet gelegen zijn in algemeen belang. En het pleidooi van de mensen van de Weeskinderendijk, en ik praat echt namens hen, is dat er geen inhoudelijke redenen meer zijn. Dat hebben ze aangetoond. Enige reden om te slopen is financieel.

De voorzitter: Dat was, denk ik, zo ongeveer het verhaal. Mijnheer Bootsman.

De heer Bootsman: Jazeker. Dank u wel. Ik lees hier in het document, wat we allemaal hebben mogen lezen ... Daar zie ik staan, namens de Weeskinderendijk wil ik u vragen het bestemmingsplan te amenderen door op te nemen dat de stedenbouwkundige opzet nog nader moet worden uitgewerkt. En dat is dan volgens u een mogelijkheid om alsnog de huizen erin te behouden, of hoe moet ik dat zien?

De voorzitter: Mevrouw Stallaert.

Inspreker 5: Op dit moment is de dwang gelegen in met name het opnemen van een minimum bouwhoogte. En feitelijk gaat het straks zo in zijn werk, voor een onteigening moet een aparte procedure worden gevoerd. En dan stapt de gemeente Dordrecht naar de rechter. Die zegt, beste rechter, wij willen gaan onteigenen, want we moeten gebouwen realiseren met een minimum bouwhoogte van 10 meter. Daarop vindt straks onteigening plaats. Dat is dat dwangprincipe. Maar dat is niet het gesprek wat je moet hebben met elkaar. Het gesprek wat je moet hebben met elkaar is, wat voor soort woonmilieu wil je hebben? Hoe wil je dat die overgang gaat verlopen van oud naar nieuw? Hoe wil je dat de toegankelijkheid van het gebied is? Hoe wil je dat het parkeren wordt gerealiseerd? Hoeveel groen wil je? Hoeveel wortelende bomen wil je? Allemaal dat soort dingen. En dat is dat stedenbouwkundig verhaal. En heel eerlijk, en dat hebben Vinca en Joëlle vorige keer heel duidelijk laten zien, u heeft het gehad over de visie op de Spoorzone en sindsdien niet meer over stedenbouwkundige aspecten. Na de visie op de Spoorzone is u nog 1 keer voorgelegd een WVG-besluit. En verder heeft u niet gestuurd op de inhoud, op de kwaliteit van wat er straks op het Maasterras gebeurt.

De voorzitter: Dank u. Heeft u een aanvullende vraag, mevrouw Stolk.

Mevrouw Stolk: Ja, ook. Dat was eigenlijk al in mijn vorige vraag. Als je het daar nu over hebt, die twee plannen waar we het over hebben, als daar het percentage van de bebouwing in blijft, hoe ziet dat er dan uit? Want u heeft het over die 10 meter en een ondergrens die er gesteld wordt door het college. Kan dat er dan in blijven? Begrijpt u wat ik bedoel?

De voorzitter: En kunt u er antwoord op geven? Dat is de tweede.

Inspreker 5: Kijk, in de basis is dat wat Urban Space Studio in zijn quickscan van afgelopen najaar en in die 2 plannen van afgelopen voorjaar heeft gedaan ... Op het moment dat je die Weeskinderendijk laat staan, dan komen er in plaats van die 300 huizen staan er nog maar 44. Dan zit er een verschil. En dat verschil moet je ergens anders in het plan laten terugkomen. In het plan of ergens anders in de Spoorzone of ergens anders op een van de vele ontwikkellocaties die Dordrecht rijk is. Je zou

bijvoorbeeld bij Amstelveen ook nog wat meer de hoogte in kunnen. Dat hoeft niet allemaal op het Maasterras. Daar had je voor kunnen kiezen. Amstelveen wordt ook een stationsgebied. U wilt hoogbouw bij stations of intensief bouwen bij stations. Waarom niet daar? Feit is dat je kunt intensiveren, de bebouwingsdichtheid kunt verhogen op het bestaande Maasterras. Het plan van Urban Space Studio heeft op minder vierkante meters hetzelfde woningaantal gerealiseerd, met behoud van de Weeskinderdijk. Moet dat per se met een woontoren? Helemaal niet. Dat heeft Ashwin Karis hier ook gezegd. Die was zelf ook niet heel happy met die ene woontoren. Daar is ook terecht kritiek op gekomen vanuit Antea. Dat zou je anders in kunnen vullen.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Safranti.

De heer Safranti: Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, volgens mij is mijn vraag al beantwoord. Maar ik ga hem toch even stellen, want ik vond hem al een beetje vaag worden, omdat de voorzitter aangaf dat de tijd drong en dat u moest afronden. U sloot uw betoog met een amendement. En mijnheer Bootsman heeft dat ook genoemd, maar ik weet niet of het om dezelfde gaat. Ik wilde vragen, wat bedoelt u met dat amendement? Kunt u ons daar wat meer informatie over geven?

De voorzitter: Dat kunt u vast en zeker.

Inspreker 5: Bedankt voor de kans om hierbij de laatste pagina van het pleidooi af te maken. Ik hou hem heel kort. Kijk, waar het om gaat, is dat niemand tegen u gaat zeggen, neem dit besluit niet, of stem het hele bestemmingsplan af. Dat is niet in het belang van Dordrecht, zeker niet in het algemeen belang, want die woningbouw moet er komen. En u wil ook duidelijkheid geven aan Rijkswaterstaat, want anders dan gaat die Stadsbrug er niet komen. Dat snapt iedereen. Daar zijn we het ook allemaal over eens. Een enkeling heeft wat gesputterd. Als ik dan uit de inside information ... Want een enkeling wilde per se overal tegen zijn. Daarvan hebben we gezegd, je moet ook accepteren dat er iets van woningen worden gebouwd. Zover zijn we min of meer met elkaar gekomen. De mensen die echt per se willen blijven, die willen natuurlijk meepraten over hoe dat eruit gaat zien. Dat is het uitwerken van die stedenbouwkundige opzet. Dat doe je participatief. En daarbij houdt u als raad het recht om dat stedenbouwkundig plan nog een keertje hier te bespreken. Kun je er zelf ook wat van vinden. Is best leuk. Het andere element van het amendement moet zijn gelegen in het niet-actief wegbestemmen van de Weeskinderdijk. En dat zit met name in die minimum bouwhoogte. Als je gewoon zegt, dit hele Maasterras heeft bestemming wonen met een maximum van, nou ben ik het maximum even kwijt, maar met een maximum van dat, dan kun je ondertussen gewoon door met alle planvorming die je wil op het hele Maasterras. Kun je gewoon door met het bouwtempo wat je anders van plan was geweest. En dan neem je alleen even de tijd om aan de oostzijde, waar nu die woningen van de Weeskinderdijk staan, naar een andere oplossing te zoeken.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Damen.

Mevrouw Pichel: Voorzitter, ik heb even een vraag die hierop inhaakt.

De voorzitter: Heel kort dan graag.

Mevrouw Pichel: Ik weet niet of het antwoord kort is.

De voorzitter: Hopelijk wel.

Mevrouw Pichel: Maar het is heel duidelijk wat mevrouw zegt. Ik wil ook wel mijn vraag afwachten, maar ik dacht, hij haakt hier echt op in. En ik snap heel erg wat mevrouw bedoelt, want persoonlijk vind ik het ook heel belangrijk dat het gebied wordt aangepakt. Daar is volgens mij niemand op tegen. Maar vanuit de technische sessie van 3 juni, en corrigeer me als ik dat niet goed heb genoteerd of niet goed heb opgeschreven, is met betrekking tot het amenderen dat er juridische beperkingen zijn voor wijzigingen, waarvan de economische gevolgen niet berekend en daarmee niet te overzien zijn. En dan kunnen we natuurlijk met zijn allen denken, we gaan een amendement maken. Maar als dat dan juridisch niet kan, dan hebben we een door laten gaan of volledig tegenstemmen.

De voorzitter: Helder.

Mevrouw Pichel: Ik wil hier geen voorwaarden gaan scheppen of gedachtes gaan creëren dat dat misschien ...

De voorzitter: Valse verwachtingen. Mevrouw Stallaert, hoe zit dat?

Inspreker 5: Ik ben dan echt te snel geweest in mijn wel heel uitgebreide verhaal. Maar het komt hierop neer. Financiële gevolgen zijn zo groot als de schade die de grondexploitatie leidt op het moment dat deze woningen niet kunnen worden gerealiseerd. Hoeveel dat is, weet ik niet. Dat weet u. Wij niet. Maar dat is om die reden alleen al belangrijk, dat dat ook onderdeel is van de discussie, vinden wij. Dan in financiële zin kun je dat allemaal oplossen. Want wat doe je? Jullie hebben nog een 53 miljoen, uit mijn hoofd, in de reserve Stadsas zitten. En uit die reserve, ik weet dat die ook voor andere dingen bestemd is, maar je haalt tijdelijk ergens tussen de 8 en 10 miljoen, zal het wel op neerkomen, denk ik zo, daaruit. Dat voeg je toe in de GREX. Daarmee neem je eventjes het verlies dat je die woningen niet kunt bouwen. En vervolgens ga je kijken met je stedenbouwkundig ontwerp of er een nieuwe inverdiencapaciteit ontstaat, nieuwe inverdienmogelijkheden. Dat laat je terugvloeien. Daarmee is dat financiële argument van de baan. Gewoon tijdelijk even je verlies nemen en kijken of je ergens anders nieuwe verdien capaciteit kunt realiseren. Het juridische argument is eigenlijk heel simpel. Als je die minimum bouwhoogte eruit haalt, dan kun je die mensen niet meer hun huis afpakken. Dan is de onteigeningsgrondslag van de grond van de baan. En dat is aan u. Dat is een politieke keuze of u die weg wil bewandelen. Weet wel dat de mensen die daar zitten, en ook vooral de mensen die hier vanavond niet zitten, vast van plan zijn om dat aan te vechten. En daar hebben ze een aantal argumenten. Staat iets over in de voetnoten. Maar weet je, ik ga daar geen voorsprong op nemen. Ik ben geen jurist. Ik heb wel geluisterd naar wat erover gezegd is. Maar laat ik daar dan even geen voorschot op nemen.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Damen.

Mevrouw Pichel: Voorzitter, nog heel even alstublieft.

De voorzitter: Dat wordt dan de derde. Dat wordt een beetje veel. We kijken even of er tijd over is. Ik wil eerst mijnheer Damen nu graag.

Mevrouw Pichel: Ik snap wat mevrouw zegt, maar het is geen antwoord op de vraag. Ik zou dan toch nog steeds wel, misschien op een ander moment of schriftelijk, van de ambtelijke ondersteuning dat antwoord willen hebben. Want een politieke keus is een politieke keus. Het gaat wat ons betreft niet om geld, maar wel of dat het inderdaad haalbaar is om te amenderen.

De voorzitter: Hij is genoteerd en het antwoord komt. Mijnheer Damen.

De heer Damen: Ik vind die minimum bouwhoogte als verschijnsel heel interessant. Mijn vraag is of er niet een overgangsrecht van toepassing is? Want geldt die minimum bouwhoogte sowieso, ook als er geen bouwplannen zijn door de zittende bewoners? Of kunnen die bewoners daar blijven zitten zolang ze willen, zolang ze maar niet nieuwbouwen? En ik ben ook geïnteresseerd in achtergrondinformatie over die minimum bouwhoogte als onteigeningstitel.

De voorzitter: Mevrouw Stallaert, kunt u daar iets mee?

Inspreker 5: Nu komen we weer op een terrein waar ik mij heb laten bijpraten, door mensen die er verstand van hebben. Ik praat met de commissie. Maar dat overgangsrecht waar u het over heeft, dat zou je verwachten dat dat er normaal gesproken is. Maar op het moment dat je een minimum bouwhoogte opneemt in een bestemmingsplan, dan is een vastgesteld bestemmingsplan in zichzelf een algemeen belang geworden. Een bezwaar tegen het opnemen van een minimum bouwhoogte kun je aanhangig maken bij de Raad van State in een bestemmingsplanprocedure. Is het bestemmingsplan eenmaal onherroepelijk, dan is het realiseren van dat bestemmingsplan, inclusief de minimum bouwhoogte, in zichzelf een publiek belang geworden, want dat heeft u als raad zo besloten. Die minimum bouwhoogte is de stok om mee te slaan. Dat is de onteigeningsgrondslag. En zolang die erin zit, zolang die dwang op tafel ligt, is een goed gesprek zowel over compensatie als over stedenbouwkundige uitgangspunten een lastige.

De voorzitter: Dank. Mijnheer Wringer, ik als laatste, schat ik in.

De heer Wringer: Dank, voorzitter. Dank voor uw verhaal. Ik ben een beetje getriggerd doordat u zei dat 25 procent, 10 tot 12 woningen, zijn verkocht aan de gemeente. Ik was in de veronderstelling dat het pas op 6 zat. U vertegenwoordigt 20 huiseigenaren. Hoeveel van die 20 zegt, met een goede, ruimhartige regeling wil ik wel verhuizen? En hoeveel zeggen, absoluut niet, ik blijf hier zitten totdat ze me in een kist met 6 plankjes wegdragen? Ik krijg dadelijk natuurlijk anders wel een hele lappendeken wel bewoner, niet bewoner. Dat wil je natuurlijk ook niet, denk ik.

De voorzitter: Mevrouw Stallaert.

Inspreker 5: Ik ben het helemaal met u eens, die belangen lopen immens uiteen. En er waren bijvoorbeeld aan het begin van het traject, toen die mededeling kwam van, we

gaan onteigenen, een aantal huizen waar op dat moment geen privébewoning was. Daar was de pijn heel erg gering. Die zijn snel gemaakt.

Er zijn ook een paar mensen bij die hadden gewoon überhaupt geen zin in gedoe, zaten met privéomstandigheden. Die hebben ook heel snel eieren voor hun geld gekozen. Het laaghangend fruit is er wel uit met dat eerste kwart. Die driekwart die er nog zit, u vraagt mij naar een inschatting van hoeveel dat er nog willen gaan, hoeveel dat er nog willen blijven. Ik heb werkelijk geen idee. En niet omdat ik ze niet gesproken heb, want ik heb zo langzamerhand iedereen gesproken. Maar u kunt zich ook voorstellen dat die mensen er zelf ook niet altijd uit zijn. En de ene dag zeggen ze, ze bekijken het maar, ik ben weg, dit hou ik geen dag meer vol. En de volgende dag hebben ze op Funda gekeken en zijn ze gaan rekenen. En dan, ik kom er niet aan uit. En de dag erop zijn ze gewoon kwaad, omdat het huis waar ze zo hard aan geklust hebben en wat ze verduurzaamd hebben, dat ze dan ook ... Er zijn mensen bij die hebben een jaar met isolatiemateriaal in de woonkamer gezeten, gewoon omdat ze niet meer verder konden met de verbouwing, geestelijk. Er zijn ook mensen die dan ineens weer heel strijdlustig worden. Alles hangt ervan af hoe ruimhartig dat je wordt. En daar zitten we echt nog op een blokkade op dit moment. En ook of er echt wel naar alle opties gekeken is. En als je mij diep in mijn hart kijkt, maar dat is dan een persoonlijke observatie, die ik als vertrouweling van deze mensen heb mogen doen, zal er ook een deel van de mensen zijn die als die dwang ervan af is en er echt is gekeken en ze zich realiseren dat er misschien een deel niet meer overeind blijft staan die dan zeggen, dan weet ik het ook niet meer, zoveel bouwoverlast, misschien dat ik ook wegga. Maar mijn inschatting is wel dat zolang die dwang op tafel ligt niemand vooruitkomt.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Stallaert, voor uw betoog en voor uw uitvoerige antwoorden. En ook dat u het nog op papier heeft willen zetten voor iedereen. Dan stel ik voor dat wij naar de volgende gaan en dank ik u hartelijk voor uw inbreng, nogmaals. En dan wil ik de heer Jaarsma van ACTOR Advocaten, die namens de woonwagengewoners komt spreken ...

Inspreker 6: Goedenavond allemaal, mensen van de gemeenteraad Dordrecht, bedankt dat ik even hier langs mocht komen om een toelichting te geven. Ik ben nu 30 jaar advocaat, waar ik mij eigenlijk met name met woonwagenzaken bezighoud in heel Nederland. En ik ben ook eigenlijk al best wel lang met uw gemeente bekend. Ik ben ook op de Wieldrechtse Zeedijk geweest, toen daar nog het grote woonwagenkamp was gevestigd. Dat is best al een tijd geleden. Ik ken ook best wel wat bewoners daar. Ik ben ook nog betrokken bij het proces van een bewoner uit Dordrecht, waarbij de gemeente toch op de vingers is getikt door het College van de Rechten van de Mens, over het feit dat de gemeente toch weinig deed aan het aanleggen van nieuwe standplaatsen. En ik ken ook nog wel de eerste bewoners van de Brandts Buysstraat. Want dat zijn eigenlijk 2 delen. Een oud gedeelte met, geloof ik, 3 mensen en het nieuwe gedeelte, wat nog niet zo heel lang bestaat. Dat ken ik ook allemaal. We hebben nu dat bestemmingsplan gezien van het Maasterras. Dat is een gigantisch project. Dat is echt een behoorlijk project. Daar gaat best veel gebeuren. En hebben we het ontwerpbestemmingsplan gezien. En wat staat daar dan in over die woonwagenlocatie? Daar staat eigenlijk in, we handhaven het woonwagenkamp daar. Dat staat in dat besluit. De wethouder vertelde

eigenlijk mondeling iets anders. Die zei, wat mij betreft, en ik heb die vergadering op ... Dat kan je op internet tegenwoordig allemaal volgen.

Die zei, we willen toch eigenlijk dat het weggaat. Maar in het bestemmingsplan, het ontwerp, is het niet weg bestemd. En omdat die wethouder zei, we gaan het toch wegbestemmen, hebben we toch besloten om een zienswijze in te dienen, wat natuurlijk eigenlijk best wel apart is als je zegt, het staat er niet in dat het weg moet. Wat voor een zienswijze moet je dan indienen? Dat is nog een dingetje. Dat zal best nog weleens een dingetje kunnen zijn in de zin van, wat voor een vertrouwen is er eigenlijk opgewekt door de gemeente en wat gaan we daarna ineens doen? Want als jij eerst een verhaal hebt van, ik bestem het niet weg, dan doe je een zienswijze. Dan denk je, misschien gaan ze het toch maar wegbestemmen. Maar wat moet je dan aan ... Dat is best ingewikkeld. Juridisch, ik vind het nog wel een bijzonder traject. Nu hebben we gezien dat, wat we net ook al net hoorden, de minimale bouwhoogte wordt ingevoerd. Althans een poging wordt daartoe gedaan. En er wordt nu gesteld dat het aangepast gaat worden. En dan passen die woonwagens daar kennelijk niet meer binnen. Het lijkt mij niet direct een sterk juridisch punt, moet ik u eerlijk zeggen. Kijk, ik heb ook woonwagens gezien van 11 meter hoog. Die bestaan gewoon. Met 2 verdiepingen en een puntdak. En in Utrecht ben ik geweest. Daar staan ze gewoon. Het is niet zo dat dat niet kan. Kijk, u moet zich niet rijk rekenen, denk ik dan, met dit soort trucjes eigenlijk. Daar komt nog het feit bij dat de gemeente Dordrecht al sinds 2003 geen enkele nieuwe standplaats heeft aangelegd voor woonwagenbewoners. De gemeente is daarvoor op de vingers getikt. U kent het verhaal. Dat heeft kennelijk geen enkele indruk gewekt, want tot nu toe is er nog steeds geen woonwagenstandplaats bijgekomen. Nu wil de gemeente zelfs standplaatsen weg gaan halen, althans verplaatsen, omdat de locatie kennelijk verdicht gebouwd moet worden, las ik. Er bestaat in de woonwagenwereld een folder, bekend onder de naam, Hier komen mensen wonen. Waarin het probleem van het opheffen van woonwagencentra aan de orde is. Daar lijkt de gemeente Dordrecht toch ook op aan te sturen. En volgens de gemeente zouden zij daartoe gehouden zijn door het rijksbeleid op dat verdichtingsgebied kennelijk. Op het woonwagengebied is het rijksbeleid er juist op gericht dat de gemeenten standplaatsen moeten bijbouwen. Dat is het rijksbeleid op het gebied van de woonwagens. Dat botst natuurlijk al. De afgelopen 20 jaar, heb ik begrepen, zijn er in uw gemeente best wel wat de projecten gerealiseerd met woningen, grotere projecten, maar geen enkele standplaats is erbij gekomen. En als je dan ziet, voor de meeste van de bewoners is het niet de eerste keer dat ze moeten verhuizen. Kijk, we hebben de mensen van de woningen gehoord. Dat natuurlijk is ook triest als je ... Dat lijkt me ook heel erg als ik mijn woning uit zou moeten. Maar die woonwagenbewoners zijn natuurlijk eigenlijk best wel wat gewend. Ze moesten daar staan. Dan komt er weer wat anders. Er moet hier industrie komen. Moven. Dan moet u daar staan. Dat kan niet. Dan moet er weer wat anders komen. Dat maakt het natuurlijk ook nog wel wat erg triester, dat ze dat eigenlijk wel vaker hebben meegemaakt. Dat is nog wel een ding waar we toch ook even bij moeten stilstaan. Want kijk, ik heb het gezien daar. En de mensen staan daar natuurlijk heel mooi. Het is een prachtig woonwagenkamp. Daar kunnen we niks van zeggen. Het zijn prachtige plekken. Mooie grote bergingen. De meesten hebben ook voor een deel zelf die bergingen betaald. Bergingen van 10 bij 4, met 2 verdiepingen. Dat is nogal wat. 80 vierkante meter, daar kan je toch lekker in wonen met een hoop ... Die hebben ze als berging. De mensen zijn

daar heel blij. Het is ook een mooie plek, want niet voor niks wilt u daar het Maasterras bouwen.

Die locatie is natuurlijk ook mooi. Maar goed, kennelijk, ik denk, staan ze er nu 10 jaar, 15 jaar misschien. Nog niet eens, denk ik. En nu moeten ze alweer verhuizen. Heb je een hele woonwagen gekocht, want dat krijg je niet, dat kun je niet huren. Huren, heel moeilijk. Hypotheek, daar hoef je ook bij de bank niet te komen als woonwagenbewoner, doet u maar even een hypotheek. Daar moet voor gespaard worden, je hele leven. En dan kun je zelf iets laten bouwen. Dat moet nu allemaal weer kennelijk verplaatsen. Dat is en blijft toch vreemd. Waarom heeft een huisbewoner meer rechten dan een woonwagenbewoner? Ik weet het niet, maar het lijkt mij dat we iedereen in ons land gelijk moeten behandelen. En dat lijkt hier toch niet te gebeuren. Uit niets blijkt overigens dat er serieus gekeken is naar de mogelijkheid van verdichting op de woonwagenlocatie zelf. Waarom zou dat daar niet kunnen? We zien dat in heel Nederland, vooral in de grote steden, is er natuurlijk overal behoefte aan standplaatsen, maar er is schaarste aan grond. We zien gewoon, in Amsterdam doen ze precies hetzelfde, zoeken ze op bestaande locaties naar mogelijkheden om er nog 2, 3, 4 bij te zetten. Ik heb die Brandts Buysstraat bekeken. Daar kunnen heus nog wel wat mantelzorgwoningen voor ouderen, misschien ook wat starterswoningen voor jongeren, die kun je daar best verdicht plaatsen. En de bewoners hebben graag hun kinderen en ouders in de buurt. Ik denk dat dat op geen enkel verzet gaat stuiten. En dat zou ook een mooie oplossing zijn. Doe dat dan in plaats van vele miljoenen uit te geven voor de verplaatsing van een heel woonwagenkamp. Want ik weet het niet of iemand er weleens over heeft nagedacht wat dat kost? Ik heb geen berekeningen gezien, maar ik weet wel ongeveer wat het kost. En het is echt gigantisch. En ik heb in Amsterdam nu een project begeleid. Ik mag niet zeggen wat. Maar daar gaan een aantal mensen weg. En dat gaat om miljoenen. De gemeente wil liever niet een nieuw kamp bouwen, want dat kost nog meer kennelijk. We hebben het hier niet over, we zetten even 12 woonwagentjes over op een ander plekje voor 100 duizend euro. Dat kun je vergeten. Het gaat wel ergens over. De gemeente heeft nu gezegd, we hebben diverse alternatieve locaties gevonden. Ik vind het knap. Als je 22 jaar nooit een plekje kan bijbouwen en nu al 3 of 4 alternatieve locaties hebt gevonden, ik vind het bewonderenswaardig. Kijk, zo is het. Kijk, dat is een beetje mijn cynisme. En dat is toch iets wat de politiek ook over zich heeft en het gemeentebestuur, ik zie het altijd, als er iets moet, dan kan het. Zo werkt het gewoon. Als er druk is en er zijn belangen groot, dan kan het ineens. Dan is er toch ergens een mooie locatie gevonden. En dan is er toch ergens een plekje. Maar de bewoners zeggen, laat ons maar gewoon met rust daar en bouw lekker die woningen daar op dat plekje wat je gevonden hebt. Zet daar een verdichting neer van woningen. Want dat is kennelijk, neem ik aan, ook in Dordrecht, waar die alternatieve locaties zijn. Ik neem niet aan dat u ze in Rotterdam gaat zetten of zo. Want die hebben daar ook niet veel plek. Als dat dan het probleem is. Natuurlijk is er woningnood. Dat weet iedereen. We hebben allemaal kinderen. De meesten van u. En hoe moeilijk het is voor zo'n kind om een woning te kopen. Ik moet mijn dochter ook financieren, anders gaat het gewoon niet. Dat is niet te doen. In Amsterdam al helemaal niet natuurlijk. En heel Dordrecht is ook niet veel goedkoper. Dat snappen we allemaal. Maar ook, er is een enorm tekort aan woonwagenstandplaatsen. Net zo goed. Die mensen moeten ook geholpen worden en die mensen moeten ook wonen. Maak een plan voor die Brandts Buysstraat. En dan kunt

u gewoon starten met dat Maasterras, wat mij betreft. Ik wil u toch ook nog kort wijzen op enkele juridische obstakels die er gaan komen.

Kijk, want ik ben een advocaat, dus ik moet ook een beetje naar die dingen kijken. De vorige spreker hoefde dat niet, maar ik wel. Ik zeg u, kijk, de Raad van State is natuurlijk lange tijd op de hand van de gemeentes geweest. Maar dat is de afgelopen jaren toch wat minder geworden, kan ik u vertellen. Ze zijn op de vingers getikt door die Toeslagenaffaire. Echt heel slecht heeft dat uitgepakt voor de Raad van State. En die zijn echt wel een tikkeltje om gegaan en kritisch geworden. En ook bij het wegbestemmen. Kijk, als u als gemeente een woonwagenkamp wil wegbestemmen en u heeft al 30 jaar geen standplaats gebouwd, dan daar bij de Raad van State staan ze niet te springen.

De voorzitter: Mijnheer Jaarsma, ik ga u toch vragen om af te ronden.

Inspreker 6: Heb ik nog een paar minuten? Ja. Ik moet nog even de juridische dingen, toch?

De voorzitter: Dat moet u wel kort doen. Eén minuut.

Inspreker 6: Maar goed, dat is heel kort. Ik wijs u, er is een uitspraak van 2017 van de Raad van State van een gemeente die ook een woonwagenlocatie weg bestemd, en heeft de Raad van State een streep door gezet, dat gaat niet gebeuren. Ook al zou het bestemmingsplan wel standhouden, dan heb je het volgende obstakel, en dat is het huurrecht. Mensen huren. Je kan als verhuurder de huur niet zomaar opzeggen. Dat gaat niet van een woning. De wet kent maar een aantal mogelijkheden. En dan kom je op het kritieke punt, is het voor de gemeente zodanig noodzakelijk dat dit wordt uitgevoerd dat daar mensen de huur wordt opgezegd? Dat gaat niet zo makkelijk hoor, kan ik u vertellen. Ik kom dan tot een afronding. Het wonen in een wagen is immers net zo goed als het wonen in een huis. Dat woonwagens moeten wijken, verhuizen is dan ook geen normale zaak. Immers, er is een tekort aan woningen, maar ook een enorm tekort aan standplaatsen. Waarom dan kiezen voor woningen in plaats van standplaatsen? Dat kunnen de woonwagenbewoners niet begrijpen. Namens de bewoners van de Brandts Buysstraat vraag ik u, gemeenteraad, dan ook om niet in te stemmen met die voorgestelde wijziging van het bestemmingsplan om de bouwhoogte te wijzigen en de woonwagenlocatie van de Brandts Buysstraat te handhaven. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Jaarsma. Mijnheer Klerk heeft een vraag voor u.

De heer Klerk: Dank u wel, voorzitter. En ik haak eigenlijk direct aan bij uw laatste woorden. Niet uw laatste woorden, het laatste stukje van uw betoog. Uw oproep hadden wij de vorige commissie begrepen, toen we daar op de wethouder op bevroegden ... Is dat Nederlands, we vroegen, bevroegden. Bevroegden, vind ik mooier. Toen ging het over dat de bewoners van de woonwagens pas met de gemeente in gesprek ging op het moment dat het bestemmingsplan was aangenomen. En u doet hier een oproep om niet voor dat bestemmingsplan te stemmen. Hoe moet ik dit nu duiden ten opzichte van wat de woonwagenbewoners willen, in relatie tot uw inbreng hier?

De voorzitter: Mijnheer Jaarsma.

Inspreker 6: U moet het zo zien, wat ik zeg, dat klopt.

De voorzitter: Mooi antwoord. Heeft u nog meer vragen, mijnheer Klerk?

Inspreker 6: Snapt u? Kijk, ik ben ingehuurd om alles te doen om dat woonwagenkamp daar te houden, tot het Europese Hof. Ik zeg maar. Dat gaat gewoon. Kijk, en wat u zegt, dat staat in de stukken van de gemeente. Daar staat in dat dit bestemmingsplan pas gewijzigd wordt als er overeenstemming is bereikt met de bewoners. Dat hebben de bewoners niet bedacht. Dat staat in het stuk van de gemeente. En vorige keer iemand van u heeft daar ook een vraag over gesteld, zag ik op internet, in de raadsvergadering, precies op dit punt. Kijk, ik heb tegen de mensen gezegd, we gaan helemaal niet in overleg. We blijven gewoon staan en we vechten het uit tot de laatste snik. En het is niet anders. En dat zien we dan wel. Zo is het.

De voorzitter: Dank u wel. Vervolgvrage, mijnheer Klerk?

De heer Klerk: Ik wil het graag zeker weten. Het klopt niet dat u zegt, dat er gesteld is dat de gesprekken pas plaatsvinden na vaststellen van het bestemmingsplan?

De voorzitter: Dat kan met ja of nee, denk ik.

Inspreker 6: Dat is wat de gemeente zegt, maar niet wat de bewoners zeggen.

De voorzitter: Duidelijk. Mijnheer 't Lam.

De heer 't Lam: Dank u, voorzitter. Mijnheer Jaarsma had gelijk. Er staat in de regels van het bestemmingsplan, wat ter inzage is gelegd, helemaal niets over het woonwagencentrum. En uiteindelijk stellen we de regels vast. In de toelichting staat er wel iets, u noemde dat al, over dat de woonwagenbewoners eerst wachten tot er een besluit is genomen. Maar daar staat ook, door de bewoners van het woonwagencentrum is de vraag gesteld waarom de op het centrum geplande woningen niet gebouwd kunnen worden op de nieuwe locatie, die er voor het centrum gebouwd wordt? Een soort vraag die in de toelichting staat. Er staat geen antwoord bij. Weet u of dat daar al een antwoord op is? En wat is dan het antwoord?

De voorzitter: Mijnheer Jaarsma, is er een antwoord? En zo ja, welk antwoord?

Inspreker 6: Nee, volgens mij niet. Niet dat ik weet.

De voorzitter: Duidelijk. Mijnheer Bootsman.

De heer Bootsman: Dank u wel, voorzitter. Ik heb het voorrecht gehad om een rondleiding te krijgen op het woonwagencentrum. En ik heb ook gezien dat die woonwagens niet zo makkelijk te verplaatsen zijn. Daar gaat mijn vraag niet over. Mijn vraag gaat wel over de maximale bouwhoogte. Begrijp ik goed dat de woonwagens, net als de woningen aan de Weeskinderendijk, eigenlijk worden weggestemd door middel van de bouwhoogte in het bestemmingsplan? Klopt dat?

De voorzitter: Mijnheer Jaarsma.

Inspreker 6: Dat is wat de gemeente denkt te kunnen doen op deze manier. Maar kijk, je hebt volgens mij pas een bouwhoogte nodig als je een bouwvergunning gaat aanvragen. En dan wordt er getoetst aan het bestemmingsplan. En als daar staat, dat moet 10 meter zijn, dan moet je een vergunning van 10 meter aanvragen. Anders krijg je hem niet. Maar het is niet zo dat iets wat er al staat, dat dat dan ineens weg moet.

De voorzitter: Duidelijk, mijnheer Bootsman, het antwoord? Iemand anders nog een vraag? Zo niet, dan gaan we naar de volgende inspreker, nadat ik mijnheer Jaarsma hartelijk bedankt heb. Mijnheer Molenaar van Trivire. We wachten heel even op een plaatje. Clark hebben we daarbij nodig. Niet dit plaatje. Mensen, ik vraag uw aandacht voor mijnheer Molenaar. Het is een lange zit, maar hij heeft ook recht op dezelfde aandacht als de vorige sprekers. Graag aandacht. Mijnheer Molenaar, succes ermee.

Inspreker 7: Dank u, voorzitter. Namens Trivire willen wij een ander geluid laten horen, namelijk het geluid van de woningzoekende. En dat is een heel andere invalshoek. Het geluid van de woningzoekende staat hier eigenlijk achter me. Dit is een plaatje van het woningtekort in Nederland. En wat je ziet, is dat er zo'n 400 duizend woningen te weinig zijn in Nederland. Er zijn 400 duizend huishoudens die nu op een woning wachten. En dit plaatje laat ook zien dat dat tekort naar een acceptabel niveau van 2 procent teruggebracht wordt, maar dat we daar wel eventjes mee bezig zijn. Namelijk, zo rond 2040. We zijn nog 15 jaar stug door aan het bouwen, wil dat tekort naar een acceptabel tekort zijn. Nog steeds een tekort, maar goed, geen 5 procent, maar 2 procent. Dit plaatje geldt eigenlijk ook voor Dordrecht. En daarom hebben we deze woningen zo hard nodig. En daarop aanhakend, wat wij ontzettend goed vinden aan het Maasterras, ditmaal geen verzoek tot een wijziging, hooguit misschien een versterking van wat erin zit, dat is een heel gemengd programma. We hebben meerdere grotere nieuwbouwprojecten. En ik hoef maar bijvoorbeeld naar Stadswerven te kijken, om te zien wat daar gebouwd wordt, zonder 1 enkele sociale huurwoning. Ook in het zuiden van Dordt, Wilgenwende bijvoorbeeld, geen enkele sociale huurwoning. Hier zitten ze er wel in, een kleine 20 procent. Dat is nog niet de 30 procent die landelijk als wens/eis wordt gesteld, maar ten opzichte van 0 procent is dat een enorme beweging, waar we heel blij mee zijn. En zodat er aanbod is voor alle woningzoekenden. En dat dat nodig is, onderstrepen ook de cijfers. Enig idee hoelang je hier in Dordt op een woning moet wachten? 8 inmiddels. Hij stijgt. 8 jaar moet je wachten op een sociale huurwoning. Als je actief gaat reageren ben je 4 jaar actief aan het reageren. Je staat 8 jaar ingeschreven, de laatste 4 jaar ben je aan het reageren, concurreer je met gemiddeld 650 andere woningzoekenden. En na 4 jaar reageren, heb je een woning. Om die reden juichen wij toe dat er sociaal geprogrammeerd is. Mag het een onsje meer zijn? Daar valt altijd over te praten. Maar het is hier wel een hele goede stap in de richting. En ook deze aantallen zijn nodig om dit soort plaatjes, die dalende lijn neer te zetten. Ik denk dat dat de kern van mijn betoog is. Ik heb gehoord vijf minuten. Ik denk dat ik daar netjes binnen blijf.

De voorzitter: U mag nog even doorgaan, maar het is ook prima hoor. U heeft in ieder geval een vurig pleidooi gehouden. En er zullen vast en zeker collega's zijn die vragen hebben. Ik zie er al één. En misschien komen er wel meer. Mijnheer Bootsman mag de aftrap geven.

De heer Bootsman: Dank u wel, voorzitter. Ik heb punt één een vraag over dat plaatje. Is dit het landelijke tekort of in Dordrecht?

Inspreker 7: Het is het landelijke.

De heer Bootsman: Kijk, en dat er in Dordt een groot tekort is, dat begrijp ik zelf ook. Ik heb zelf ook jaren ingeschreven gestaan. Ik weet hoe het daar werkt. Maar ik begrijp goed dat Trivire blij is dat er ook sociaal gebouwd mag gaan worden op het Maasterras, met de huidige ...

Inspreker 7: Ja.

De voorzitter: Mevrouw Stolk.

Mevrouw Stolk: Voorzitter, ik ben natuurlijk heel blij dat Trivire hier nu aan tafel zit en pleit voor de mooie woningbouw op het Maasterras. Wat ik minder aantrekkelijk vind, is dat u blij bent met de 18 procent wat daar maar gebouwd wordt. Eigenlijk zou u moeten pleiten als u hier zit, naar mijn idee, voor die 30 procent. Maar dat doet u niet. Kunt u daar misschien een toelichting op geven?

De voorzitter: Mijnheer Molenaar.

Inspreker 7: Als u goed heeft geluisterd, zei ik, wij staan open voor het gesprek voor meer. Ik heb ook die 30 procent genoemd inderdaad, die landelijk en ook door de provincie gewenst wordt. Daar valt altijd met ons over te praten. Het is het verhaal van, is het glas halfvol of halfleeg? Wij zien een beweging van 0 procent in het verleden, nu 10 procent bij de Spuiboulevard. Had ook iets meer gemogen, naar ons idee. Maar goed, nu richting de 20 procent. Ik zou zeggen, als raad zit u op de goede weg. Maar op weg inderdaad richting die 30 procent, want dat is wel wat je op lange termijn voor gemengde wijken nodig hebt.

Mevrouw Stolk: Voorzitter.

De voorzitter: Aanvullende vraag, mevrouw Stolk.

Mevrouw Stolk: Jazeker. U zegt, de gemiddelde wachttijd is nu in Dordrecht inmiddels 8 jaar. Ik zat nog steeds op die 7 jaar. Als we daar 30 procent zouden bouwen, in hoeveel jaren gaan wij dan naar beneden?

De voorzitter: Mijnheer Molenaar.

Inspreker 7: Dan nog zie je dit soort plaatjes. U moet zich realiseren dat we morgen niet aan het bouwen zijn op het Maasterras. Dat zal nog een paar jaar duren. Het zou mij niet verbazen als daar richting de 10 jaar gebouwd wordt. En dan ga je richting 2040 eer de laatste woning er staat. Ik verwacht een dergelijke lange ontwikkeling. Je kan sneller willen, maar kijk hoelang bijvoorbeeld andere locaties tot stand komen. Het is echt een

kwestie van lange adem. Desalniettemin is het belangrijk om te beginnen en wel die stap te zetten, want anders kom je er nooit.

De voorzitter: Nog een laatste. Is helemaal goed hoor.

Mevrouw Stolk: Dit is echt koren op mijn molen.

De voorzitter: Dat weten we.

Mevrouw Stolk: Als we naar die 30 procent gaan, want we hebben het over het Maasterras, een heel complex gebeuren, waar zelfs mensen voor moeten vertrekken, de woonwagenbewoners, mensen van de Weeskinderdijk, stel dat we daar 30 procent gaan bouwen, is Trivire dan ook bereid om de portemonnee te trekken?

Inspreker 7: Voor elke woning moeten we helaas de portemonnee trekken, en fors ook. De vraag is, wanneer is die portemonnee leeg? Zijn we bereid om dat trekken? Ja. Maar we hebben net een hele discussie over de huurbevriezing, die gelukkig niet doorgaat, achter de rug, omdat we dan helemaal niet meer de portemonnee konden trekken. En daarom zeg ik, we zijn bereid om te praten. Want we moeten gewoon gaan rekenen van, hoe ver kunnen we gaan? En is dat tot die 30 procent? Is dat tot 25 procent? Wat kan ook onze collega Woonbron. Want we zijn niet alleen. Zijn er nog collega's in de regio die ons kunnen helpen? We hebben het in de regio ook over solidariteit, dat we elkaar gaan helpen. Dat zijn allemaal gesprekken die we moeten voeren. Maar het begint met de vraag, wat wil je en wat voor wijk wil je?

Mevrouw Stolk: Een vervolgvraag nog. Daar ben ik wel nieuwsgierig naar. Zijn die gesprekken al geweest?

Inspreker 7: De gesprekken over het huidige programma zijn er. Dat is die afgerond naar boven 20 procent, kleine 19. Dat hebben we ook doorgerekend. Zonder huurbevriezing is dat haalbaar. Is meer haalbaar? Dat durf ik nu nog niet te zeggen.

De voorzitter: Mijnheer 't Lam, u een volgende vraag.

De heer 't Lam: Dank u, voorzitter. Vanavond hoorden we de mensen die een zienswijze hebben ingediend. En ik heb naarstig gezocht naar de zienswijze van Trivire. Die heb ik niet gevonden. Vervolgens krijg ik een plaatje met de ontwikkeling van het woningtekort in Nederland. Ik zit hier in Dordrecht. En dan heb ik dezelfde vraag eigenlijk als mevrouw Stolk. En ik dacht, Trivire komt. Die komen pleiten voor meer sociale huurwoningen. Ik vraag me af hoe dat we deze hele inbreng moeten plaatsen in de planning die we vanavond hebben?

De voorzitter: Mijnheer Molenaar.

Inspreker 7: Ons pleidooi is voor, ga bouwen en zorg voor een gemengd programma. En wat precies het gemengd programma is, dat is aan u als raad. Maar wij zeggen wel, bouw voldoende sociaal. Die 30 procent die landelijk genoemd is, is helemaal niet zo gek voor lange termijn. En daarin kunt u al impliciet een mening uit afleiden.

De voorzitter: Mijnheer Damen. En daarna mevrouw Pichel.

De heer Damen: Een dubbele vraag, als het mag, voorzitter. Klopt het dat het aantal woningzoekenden dat is ingeschreven bij de corporaties de afgelopen jaren ieder jaar met 1.000 is toegenomen? En 2, ik heb gehoord dat Trivire geen woningen kleiner dan 70 vierkante meter zou willen bouwen. Zou het een bijdrage leveren aan de betaalbare voorraad, als met name voor jongeren ook wat meer kleinere woningen worden gebouwd? En dat maakt het tevens mogelijk om meer woningen binnen hetzelfde bouwvolume te maken, waardoor wij makkelijker aan de doelstelling zouden voldoen om hier veel woningen te bouwen en toch de Weeskinderendijk Oost overeind te houden.

De voorzitter: Mijnheer Molenaar, eerst die 1.000, en daarna 70 vierkante meter.

Inspreker 7: Het klopt dat er jaar op jaar het aantal ingeschrevenen bij Woonkeus, dat is regionaal, toeneemt. Aantallen heb ik niet paraat, maar hij stijgt wel. Dat is mede het gevolg van ook onze oproep van, schijf je in, ook uit voorzorg. Want de 8 jaar ging net al over tafel. Stel je hebt morgen een woning nodig en het is met spoed, dan ben je heel blij als je je hebt ingeschreven. Dat wil niet zeggen dat dat allemaal actief woningzoekenden zijn. Maar ook die zien we stijgen. Wij zien de druk toenemen in meerdere segmenten, maar ook in de sociale huur. Dan uw vraag over het woningbouwprogramma. Het klopt dat we in praktijk graag, zeker als het gestapeld is, toegankelijke appartementen willen met 3 kamers, zodat ze voor een heleboel doelgroepen geschikt zijn. Dan kom je meestal uit op rond de 70 vierkante meter, zodat ze ook voor iemand die slechter ter been is, geschikt zijn. Want daar hebben we ook behoefte aan. En dan zijn ze voor verschillende doelgroepen te gebruiken. Dat wil niet zeggen dat dat alleen kan voor specifieke doelgroepen. En of dat jongeren zijn of mensen die extra zorg nodig hebben of die om andere reden snel een woning nodig hebben bijvoorbeeld, dan kan je kijken van, moet je daar niet een heel specifiek programma voor maken? Die ruimte zit er. Maar ik moet er wel bij zeggen, alleen maar woningen van 30 vierkante meter, nee, dat niet.

De voorzitter: Duidelijk. Mevrouw Pichel.

Mevrouw Pichel: Dank, voorzitter. Ik ga nu een vraag stellen, die waarschijnlijk uitlegt waarom mensen hiervan een knoop in hun maag krijgen. Want dit soort plaatjes zijn natuurlijk enorme manipulatie. De grenzen staan al decennialang open, waardoor we in woningnood zitten. Mijn vraag is, hoe gaat dit bijdragen aan onze keuze voor een bestemmingsplan, in het belang van de eigenaren van de Weeskinderendijk en de woonwagenvoerders?

De voorzitter: Mijnheer Molenaar, kunt u daar een antwoord op geven?

Inspreker 7: Ik heb het geluid laten horen van een gemengd bouwprogramma. Volgens mij gaat u daar ook over. En dat zit erin. Daar kan je over discussiëren met elkaar, is dat gemengd genoeg? Dat is aan u. En hoe andere planonderdelen ingepast zitten, daar hebben wij niet echt een specifieke mening over. Ook dat is een ruimtelijke uitwerking, maar vooral, ga bouwen en zorg voor een gemengde wijk.

De voorzitter: Mijnheer Bootsman.

De heer Bootsman: Dank u wel, voorzitter. Ik heb nog een kleine vervolgvraag op de vragen die mevrouw Stolk zojuist stelde. Dat gesprek met de andere woningcorporaties in de regio is dat ook al geweest over het Maasterras of nog niet?

Inspreker 7: Met Woonbron wel. Woonbron is natuurlijk ook een Dordtse corporatie. Daar stemmen we direct mee af. En verder meer in het algemeen van, we zien als corporaties gezamenlijk dat we tegen onze financiële grenzen aanlopen. Afgelopen maanden was dat echt heel erg actueel. Meerdere corporaties kwamen gewoon binnen vijf jaar in de problemen. En wordt er gewoon op bestuurlijk niveau gesproken over, hoe gaat het als een van ons in problemen komt, gaan anderen dan helpen? Is een lastig gesprek, maar dat vindt wel plaats nu.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Wringer.

De heer Wringer: Dank, voorzitter. Een vraagje. Klopt het dat het Maasterras tot Dordt West gaat behoren, waar op dit moment 40 procent sociale woningen zijn. En door 20 procent te bouwen, dat je dan gemiddeld uitkomt op 30 procent in Dordt West.

De voorzitter: Mijnheer Molenaar.

Inspreker 7: Tot welke wijk het gerekend wordt, durf ik niet te zeggen. Het ligt in de buurt van Krispijn. Krispijn is ook Dordt West. Maar ik vind het veel belangrijker, kijk, tweeduizend woningen, daar komen vierduizend mensen te wonen. Je bouwt een hele wijk. En wij pleiten altijd, ook in Dordt West, voor gemengde wijken. Iets minder sociaal in Dordt West, zie je wat bijvoorbeeld plaatsvindt al in Crabbehof, in Wielwijk. En iets meer in nieuwe wijken. En of die geografisch in Dordt West liggen of niet, zorg voor die menging. Want als je het een weghaalt, moet je het ergens anders compenseren.

De voorzitter: Duidelijk. Iemand nog een vraag? Zo niet, dan wil ik mijnheer Molenaar ook hartelijk bedanken voor zijn inbreng. En ook het publiek voor het aandachtig luisteren. Dan denk ik dat, gezien het feit dat er geen vragen meer zijn, de commissie in ieder geval duidelijk een beeld heeft gekregen van de standpunten van de sprekers. Dan kunnen we straks om 22.00 uur verdergaan met de besloten sessie over de financiële aspecten van de ontwikkeling van het Maasterras. Op 24 juni, op de Dordtse Dinsdag, zal dan de oordeelsvormende vergadering zijn. Dan gaat het debat gevoerd worden over het bestemmingsplan.

En voor alle zekerheid, de besloten sessie is alleen maar toegankelijk voor raads-, commissieleden, de betrokken wethouder en enige ambtenaren die daar ook bij mogen zijn. En alle anderen, die zal ik dan toch echt moeten verzoeken om de zaal te verlaten, mochten ze er dan nog steeds zijn. Voor dit moment dank ik u. Eenieder verzoek ik, graag uw glas, beker of wat dan ook mee te nemen. En een fijne avond verder. We gaan om 22.00 uur verder, mevrouw Stolk.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 1 juli 2025.

De griffier,

De voorzitter,

A.E.T. Wepster

N. Mol